

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: VÉZSI JÓZSEF.
Felelős szerkesztő: BRAUN SÁNDOR.
Kiadja: A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 14 frt, 1/2 évre 7 frt, 1/4 évre 3 frt 50 kr.,
egy hónapra 1 frt 20 kr.
Egyes szám Budapesten 4 kr., vidéken 5 kr.

Szell Kálmán naplójából.

Budapest, december 22.

(v.) A miniszterelnök ma este ezeket írta naplójába:

„Le vagyok sujtya. Most már nyilvánosan is ellenem támad az én lángelméjű elődöm. Voltaképp nincs is jogom ezen meglepődni. Hisz megmondta a deési választókhoz intézett bucsuzójában, hogy — ha kell — tettekkel tényezőnek fog bizonyulni. Ugy látszik, hogy már kell. Ime, egy tette, amelylyel tényezősködik. A tett: egy *ujságcik*. Dezső tehát beállott ujságírónak. Gondolhatam volna mindjárt; hiszen szorosan véve, ehhez volt neki leginkább talentuma. Az ujságírókról szinte közhellyé vált már azt mondani, hogy olyan emberek, akik valamely pályát eltévesztettek. De most felbukkan im egy zászlósúr, aki az ujságírói pályát tévesztette el. Furcsa eset.

A cikk nagyon maliciózus. Több benne a malícia, mint a szellem, de még a szellem is több, mint a grammatika. Nagy baj az, ha az emberben a harag nem tart lépést a nyelvtani tudással. Aki csak haragudni tud, de írni nem, az ne írjon, hanem haragudjék. Dezső tehát haragszik, persze a legerősebben én reám. Kétszer is belém üti a fulánkját ebben a hírlapirodalmi székfoglalójában. Meg akarja nyilván mulatni, hogy ő nem a közönséges darazsak közül való, amelyeknek mindjárt az első sebbe beletörök a fulánkjuk, hanem a kezdő egyénisége egy új állattani fajnak: az *ismétlő* darazsoknak.

Az első csipése az, hogy a fejemhez vágja hiuságomat. Leüti tehetségeimből a hiuságomat s eredményül mínuszhozva ki, ezt a mínuszt mondja az én államférfiúi értékemnek. Tehát koncedál nekem mégis tehetségeket. Milyen nagylelkűség! Vannak aztán államférfiak, akikben nincs hiuság egy csöppnyi

sem, tehetség pedig éppen annyi mint hiuság; ha ezeknél is végrehajtk ugyanazt a számtani műveletet, az eredmény nulla. Hát ha azt kérdik tőlem, mi akarok inkább lenni, mínusz-e vagy zérus, akkor már csak szívesebben vagyok mínusz. Mert ami mínusz, annak csak meg kell szorzódnia még egy mínusszal és rögtön pozitív szám lesz belőle. Ellenben a semmi se nem oszt, se nem szoroz, az örökké semmi marad.

Azt is kérdezi a főudvarmester, hiu ember létezem vagy-e használható valamire. Őt esztendővel ezelőtt, ha jól emlékszem, még igennel lehetett volna erre a kérdésre felelni. Akkor ugyanis használható voltam arra, hogy a világra hoztam a Bánffy-kabinetet. Szívesen megfelelkeztem arról a hasznomvethetőségről, de nem lehet. Van, ami szakadatlanul emlékeztet rá. Egy szivartárca ez a valami. Erre a tárcára ez a felírás van vésvé: „A Bánffy-kabinet főbábójának — báró Bánffy Dezső.” Ha én akkor úgyetlen bába vagyok s ügyetlenségem a fürdőkádba fojtja a csecsemőt, vajjon csipkedhetné-e az én értékminuszomat a jelenlegi magyar királyi főudvarmester? Nos, akkor jó voltam bábának, sőt főbábának is. De már az csak mégis furcsa, hogy most az akkori csecsemő a bábát akarja belefójtani nem is a fürdőkádba, hanem egy pohár vízbe. Hohó picikém, olyan könnyen meg nem fulladok.

A nagyméltóságu darazsoknak második fulánkja az, hogy az állattenyésztés, meg a pénzügyi politika az, amirehöz értek. A miniszterelnöki mesterséghez tehát nem értek: nyilván ezt kell kihámozni abból a kacsaringós, nyakatekert mondatból. Ami a barmaimat illeti, igaz, hogy velük szívesen bibelődöm. De tanultam is ám ezen a réven egyetmást, aminek előttem nem mindenki tudta hasznát venni. Így például nekem sohasem fog az a bolond ideám támadni, hogy

megfejjem a bikát, vagy hogy megvadult telennek a szarva közt keressem a tögyit. Olyik lángelméjű miniszterelnök ezekben az elementáris hibákba bukott bele. A másik hibám az, hogy értek a pénzügyekhez s hogy a paktumot korlátolt fináncszszel csináltam meg. Én nem értem, mért gyűlöli némely ember olyan adázul a matematikát. Én például minden korlátoltságom mellett véghez tudtam vinni az algebra segítségével valamit. Kiszámítottam, hogyan kell megmenteni a monarchiát, ezzel a gazdasági kiegyezést és a szabelvű pártot; s ime, az események ellenpróbája beigazolta számításom helyességét. De mit ér ez az eredmény — így kiált fel a főudvarmester — ha Taaffe módjára feladtam a parlamenti felelős kormányának alapítéletét: a többség akaratának érvényesülését? Azt jelenti-e vajjon ez a vád, hogy a többség Bánffy Dezsőt akarta? Ha akarta, nem akarta eléggé. Mihelyt botlott, legott elejtette a saját pártja. Az ischli klauzulát, amelyet mindenáron rá akart kenni Lukács Lászlóra, visszautasította az egész többség. Tisza István a leghangosabban. Hát amikor eltávozott a helyéről az a kormányférfi, akinek a politikáját a szabadelvűpárt azonnal visszautasította, mihelyt kipattant e politikának titkos magva: vajjon mi történt akkor? *A többség akarata érvényesült.* S én volnék mégis a magyar Taaffe? Micsoda badar beszéd!

Már most igazán skrupulusom támad, csakugyan Bánffy írta-e ezt a cikket, vagy valamely apokrif irattal van-e dolgom, amelynek szerzője úgyesen tudta utánozni elődöm klasszikus nyelvezetét? De tetővázásomnak véget vet egy szó, amelyre épp most esik a tekintetem. Az én barmaimról szólva, a cikk *állattenyésztést* emleget. Így ni: *állattenyésztés*. Egy *l-lel*. Ezt már csakugyan nem írhatta más, mint Bánffy Dezső.

T Á R C A.

A tőzsdepalota.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: *Lyka Károly.*

Uj palotát akar a budapesti tőzsde építtetni: versenyre hívta tehát a magyar építészeket, kik harminc és egynéhány tervrajzot küldtek be. Nem végeleges tervek ezek: a tőzsde inkább tájékozódni kíván általuk. A jury is elvégezte munkáját: kiosztotta a díjakat, megdicsért néhány tervet, a tőzsde pedig megjutalmazott több törekvő építész, hogy ezer-ezer koronájával megvásárolt néhány tervrajzot. Ma megmutatták az összes terveket a sajtó képviselőnek.

Mi ebben a pályázatban bizonyos tekintetben a mai magyar építészeti képét látjuk. Elsősorban az két le minket, ami igazi művészi jellemvonás: a terveknek esztétikai része, a gondolat, amely a rajzoló kezét vezette, a művészi hangulat, amelyből a paloták mind kialakultak, a tisztán építőművészeti célok, amelyeket a pályázók el akartak érni. A tőzsdenek bizonyára lesz ezen kívül egy sereg egyéb szempontja is, de lehetetlen, hogy egy ilyen hatalmas testület, amely a nemzeti életbe mélyen belevágó munkát végez, ne ragadná meg ezt a kivételes alkalmat arra, hogy palotáját nemesak célszerűségi, hanem magas művészi szempontok szerint építtesse. Különben minek írta volna ki a pályázatot?

Külön hangsúlyozzuk a magas művészi szempontot. Ezzel ugyanis ma és nálunk több követelmény jár, amikre itt figyelmeztetni szeretnők a tervek amatőreit. Ha a tőzsde műremeket kíván — mint ahogy joggal kívánhat ilyet —

bizonyára azt is követeli, hogy az *modern* legyen, azaz jellemezze a kort, amelyben megszületett. És jellemezze ezt a kort a lehető legfinomabban. Továbbá megkívánhatja, hogy ne valamely idegen faj elméje és érzése tükrözzék vissza a hárommillió palotán, hanem érezzék meg azon, amennyire lehetséges, hogy itt magyar művész keze dolgozott egy *magyar* kereskedőtestület számára. Ezt a követelményt nemesak sovinizmus diktálja nekünk, hanem pusztán művészi érzésünk. Szántalanszor megirtuk már s most újra ismétéljük, hogy nem is igazi műremek az, amelyen nem érzik meg a szerzőnek nacionalitása, azaz faji érzése, temperamentuma és mind az a sek hatás, amelyet lelkére és fizikumára a magyar föld, a magyar élet, a magyar kultúra gyakorolt. Ha magyar ember épít egy palotát, nos, hát érezzék meg rajta, hogy magyar ember tervelte. Ha ez nem érzik meg rajta, akkor az a magyar építő vagy nem őszinte, — amennyiben eltagadja magyarságát, vagy nem tehetséges, — amennyiben nem tudja legbensőbb hangulatait kifejezni. Már pedig őszinteség vagy tehetség nélkül nincs igaz művészet.

Megnéztük mind a kiállított terveket s kaulauzunk ez a legmagasabb szempont vala. Nem mindig akadtunk nekünk kedves látnivalóra. Mi több, a tervek legnagyobb része első sorban nem jellemző a mi korunkra. A renaissance formanyelve hangzik le a legtöbbjéről. Építészünk legtöbbje ennek a renaissance-nyelvnek valamely dialektusát beszéli. Nagybárá régesrégén kitalált formák többé-kevésbé ügyes kombinációját látjuk itt, néhol valóságos patinencia-játékká válik ez. Szó sines róla, hogy ilyen irányban nem lehet művészetet kifejteni, csakhogy ez maga még nem a legmagasabb művészet. Azok az építők, akik a renaissancekorban kitalálták a

kornak megfelelő stílt, igazi művészek voltak. Hogy ők formáikat az antik világból hozták, ezt nem lehet kifogásolni, hisz akkor az egész kultúra az antik világból merített frissességet. De ha ma beszél valaki renaissance-nyelven, nem értik meg, mert magában áll. Bizony a mi mai kultúránk csöppet sem gyökerezik sem az antokban, sem a renaissanceban. Ez különleges új világ, amely forr és vajudik és minden téren új kifejezési formákat keres; néhol, mint a műparban, már sokat meg is talált; másutt sikertelenül keresett mind ez ideig. De földjára vajjon e miatt a keresést? Dehogy is, az igazi művész, ha nem pallér, hanem valóságos építész, törhetlenül fogja keresni ezt az ideált.

Rendkívül nehéz dolgot kívánunk építészinktől, de ez arra mutat, hogy nem kicsinyeljük erejüket és tehetségüket. Csak idegen nekünk az az ut, amelyen a legtöbbjükét járnálátjuk. Rájuk éppen megfordítva alkalmazhatjuk a biblikus mondást: Az akarat megvan Uram, de a tettek teljesítését nem látom.

Az egész pályázaton csak két oly terv van, amely teljesen szakít a mult idők formáival s egyuttal arra törekszik, hogy magyaros temperamentumot fejezzon ki. Az egyik, nézetünk szerint az egész pályázat legkitűnőbb terve, a rajzolt *coeur ass* jellegű, amelynek szerzőjét — mert nem nyert díjat — nem publikálták. A másik, amelyet feltétlenül ugyanaz a kéz rajzolt, (hisz ugyanazok a formák térnek vissza rajta) a rajzolt *carreau ass* jellegű. Ez nyert egy második díjat, szerzői *Lechner* Ödön és *Baumgarten* Sándor. Mind a két terv ugyanabból a gondolatból fakadt, ugyanaz az érzés vonul rajta végig: modern formájú, magyaros izű palotát adni a tőzsdenek. Alaprajzuk abból az ötletből indul ki, hogy a tőzsde két nagy terme ne az utcára szolgáljon,

BELFÖLD.

Országgyűlés. Utolsó ülését tartotta ma az évben a magyar képviselőház. A legközelebbi ülés már 1900-ban lesz, mert Széll Kálmán miniszterelnök indítványára a Ház elhatározta, hogy január 18-ig nem tart érdemleges ülést. Az ünnep előtti szokásos képet ma nem mutatta a Ház, mert a képviselők tekintélyes számban voltak már együtt, mikor Perczel Dezső elnök az ülést megnyitotta és Széll Kálmán szóléra jelentkezett, hogy a Házat a jövő munkarendről tájékoztatja.

Elmondta a miniszterelnök, hogy a delegációk működésüket a legközelebbi napokban folytatni fogják s január első felében előreláthatólag véget érnek tanácskozásaik. Kérte tehát, hogy a Ház január 18-ig ne tartson ülést. A január 18-iki ülés napirendjére kérte kizitotni a hadilétszámról és ujoncokról szóló törvényjavaslatot és a jelentéseket. Ha a pénzügyi bizottság addig elkészül a költségvetéssel, a napirendre lehet tüzni az állami költségvetést, ha ez nem lehetséges, akkor a készen levő javaslatokat. Miután az állami költségvetés tárgyalása, mely január második felében kezdődik, előreláthatólag hosszabb ideig húzódik, ez a napirend nem hetekre, de hónapokra szól. (Általános helyeslés.)

A Ház a miniszterelnök által javasolt napirendet egyhangú helyesléssel elfogadta.

Hátra volt még Ugron Gábor interpellációja a kereskedelmi miniszterhez a hazai ipar védelme érdekében. Azt kérdezte a minisztertől, van-e tudomása arról, hogy külföldi árucikkeket *Honi gyártmány* fölirással becsátanak forgalomba, hogy a vásárolni akaró hazafias közönséget félrevezessék. Kérdi, szándékozik-e a miniszter benyújtani oly törvényjavaslatot, melyben kötelezi a gyárost, hogy az áru, göngyön, számlán megnevezze a származás államát s aki ez ellen vét, súlyos büntetés érje?

Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszter nyomban válaszolt az interpellációra. E kérdéssel naponta foglalkozik. De mivel az egész kérdést föl akarja ölelni s nagyon komplikált a dolog, türelmet kér. Ismeri a tisztességtelen verseny e formáját és rajta lesz, hogy a visszaélést megszüntesse.

Ugron Gábor örömmel hallotta a miniszter választát, mert azt a bajok gyökeres és teljes orvoslásának ígéretét tekintti. Veles együtt az egész Ház egyhangú helyesléssel vette tudomásul a választ.

... Még a jegyzőkönyvet is hitelesítették, azután Perczel Dezső hangosan szólott le az elnöki emelvénnyel:

— A t. Ház tagjainak boldog ünnepeket kívánok!

— Eljen az elnök!

— Viszont kívánjuk! — hangzik mindenfelől a válasz. Sietsve és derűlten vonult ki a teremből a törvényhozó urak serege, de a folyosón még sokáig tartott a szíves búcsuzkodás.

hanem az udvarra. A tervelők ezt a két termet a tűzdevilág szentek szentjének fogták fel, amelyet el kell zárni az utca zajától és tolakodástól. A két terem egyike az árutözsdeé, ott elsőrangú szerepet játszik az egyenletes világosság. A buza-, rozs-, árpamintákat vizsgálják és becslik ott: egy színváltoztatban ejtett tévedés sok ezer forintnyi kellemetlen differenciát okozhat. A tervelők azt akarták elérni, hogy az udvarba helyezvén ezt a termet, teljesen urai legyenek a világosságának, azt kormányozhassák, állandósíthassák azzal, hogy az udvar szemközti levő falait a megfelelő színben tartják és a reflexet jól kiszámított tagolással kormányozzák. Ezt bajos elérni akkor, ha az ablakok az utcára szólnak, mert az utca másik oldalán szabadon építheti a legnyugtalanabb homlokzatot, legkellemetlenebb színű házat a telektulajdonos s ebben az esetben vége a jó és állandóan egyforma világosságnak. Azonfelül bajos, különösen forró nyári napokon az utca tolakodó kíváncsiságát távolartani az ablakoktól.

Ime a praktikus szempont, amely a tervelőköt vezérelte s amely elsősorban a bőrzelátogatókat érdekli. Hozzánk közelebb áll művészi jelentőségénél fogva a tervek esztétikai része. S itt mindjárt kitéjezést adhatunk abbéli meggyőződésünknek, hogy hatalmas kezdeményezésű, nagy tervelővel állunk szemben. A régi, katedrálról hirdett építész-katé egyetlen stíl-paragrafusa sem jut itt szóhoz: önálló és eredeti ez a két terv minden ízében. Az egyik, a díjnyertes, a homlokzat közepén nyitja meg a bejárat három tágas és macas iv alatt, amelyeket főn három orozatoscskák fejeznek be.

A bejárat megett emelkedik a kupola, tetején egy gloriattal, az egész némi atyafiságot tart az Iparművészeti Múzeum kupolájával, de arányai-ban és hallásában jóval szerencsésebb amannal.

A delegáció munkarendje. Széll Kálmán miniszterelnök ma reggel, gróf Golchevski külügyminiszterrel való táviratváltás után állapította meg a magyar delegáció karácsony után való egybeülésének idejét. A magyar delegáció tagjai, mint értesülünk, e hónap 27-én, szerdán délelőtt utaznak föl Bécsbe s egy órával megérkezük után, vagyis délután három órákor teljes ülést tartanak. Ezen az ülésen nyújtja be Kállay Béni közös pénzügyminiszter az idei költségvetés alapján a jövő esztendő első négy hónapjára szóló közösügyi indemnitás iránt való előterjesztését. Délután hat órákor bankettjük lesz a delegátusoknak az *Imperia*-szállóban. Az indemnitás ügyét már másnap, a négyes albizottság jelentése alapján el fogja a delegáció plénuma. Ugy halljuk, téves az a hír, mely szerint Széll Kálmán még a karácsonyi ünnepek előtt Bécsbe utaznék. A miniszterelnök e hónap 27-ikén reggel, a magyar delegáció tagjaival együtt utazik a császárvarosba. Január 3-án a miniszterelnök és a pénzügyminiszter a magyar delegáció hadügyi albizottságának tagjaival együtt ismét Bécsben lesz, ahol masnap az albizottság megkezdi a közös hadügyminiszterium költségvetési előirányzatának tárgyalását.

A néppárt újeve. Az országgyűlési néppárt körében az ujesztendő alkalmából gróf Zichy Nándor pártvezért Molnár János apát fogja üdvözölni. Buzáth Ferenc pedig Molnár János pártelnökhöz fog beszédet intézni.

KÜLFÖLD.

Az osztrák kormányváltozás. Wittek új kormányelnök ma már abban a helyzetben volt, hogy előterjeszthette ő felségének az ideiglenes kormány tagjait. Mert hogy pusztán csak ideiglenességről van szó, azt formailag is erősíti az a körülmény, hogy a Wittek-kormány tagjai közül egyik sem lesz miniszter, hanem csak vezetője az illető reszortnak, megtartva mindenik a maga osztályfőnöki címét és rangját. Csupán *Welsersheimb* eddigi honvédelmi miniszter és *Chlendorfski* galiciái miniszter maradnak meg a kabinetben excellenciás uraknak. Tekintélye tehát még kisebb lesz ennek a kormánynak, mint volt Claryéknak, akik közt mégis csak voltak igazi miniszterek és politikusok is. Politikus iparkodott lenni Clary is, de semmi dolga sem sikerült és semmit el nem végezhett abból a szűk korlátok közé szorított programból, amely a kezébe adódott, mikor a kormányelnökséget elfoglalta. Még szűkebb korlátok közé van szorítva, mint már jeleztük, Witteknak és hivatalnoktársainak a feladata, amelyet legjobban fognak teljesíteni úgy, ha lehetővé teszik, hogy minél előbb visszavonulhassanak rendes hivatalos szobáikba s átadják a helyet egy talán megalkotható végleges kormánynak.

A bejáratól jobbra-balra kupolában végződő rizalitek, azok mellett egy-egy épületszárny adja meg a teljes homlokzatot. A két emeleten három ablakok öntik a termekbe és szobákba a világosságot: a középső ablak mindenütt magasabb az oldalablakoknál, amiáltal finom menedékes vonalat adnak. A harmadik emelet kettős ablaku, mindegyik felett körívben végződő orozat. Az ablakokat a földtől föl az orozatig karcu dekoratív pillérek választják el egymástól.

A másik, nekünk kedvesebb terv, a *coeur ass* jellegű, ugyanezekből a formákból épül, de a bejáratra kettős, s ezek három részre osztják a homlokzatot. A homlokzat kiképzését itt elmésebbnek véljük: a külső ház észintébben beszél a belső házról. A dekoratív pillérek ugyanis ennél csak a második emelet ablakosoráig nyulnak fel s a két emelet testét szervesen együtt tartják. Ez a két emelet a bőrzé: a harmadik, amely arkitektonice is különvált, lakások számára való.

A csontvázat irtuk le, hátra volna a gazdag izomzat bemutatása. A dekoráció értjük, amely minden szálával hozzá akar kapcsolódni magyaros hangulatú motívumokhoz. Utalunk itt az ablakközökre és az orozatokra, mint amelyek gazdag kiképzésűek, ha jól tudjuk, majolikára számítvák.

A palota összes képe derült és nyugodt s örülünk, hogy a tervelők itt éppen az arkitektónikus és kevésbé a dekoratív elemekkel érték el a hatást. Tessék például megszembélni az ablakok formáját és főképpelosztását avagy a homlokzat aljának erejét, amely mint a fa, egyre finomabb és könnyebb tagokra oszlik fönn. De gyönyörűségünk telik főképp abban, hogy az egész palota új és rokonzalans s nines műtörténeti formákból összekombinálva. Nevezetes nyereségnek tartjuk ezt a két tervet fiatal és vajudó építészetünkre nézve: csak ilyen önálló

A *Wiener Allgemeine Zeitung* azt írja, hogy a Wittek-miniszterium minden politikai színezet nélkül való átmeneti kormány lesz, amely semmiképp sem juthat abba a helyzetbe, hogy valamely politikai kérdésben döntson. Eppen azért érthetetlen néhány radikális és radikálisokhoz közel álló lapnak ez ellen a miniszterium ellen irányuló heves hangja, mert hiszen egzisztenciája eleve is épp oly korlátozott lesz, mint programja és mert már az a körülmény, hogy csak három véglegesen kinevezett miniszter van benne, öminter ideiglenes jellegét bizonyítja. A radikálisoknak az az aggodalma, hogy Stummer osztályfőnöknek a belügyminiszterium vezetésével való megbízása a Thun-érába való visszaesést jelent, a nevezett lap szerint egyszerűen neveltséges, mert Stummert, aki különben német származású, egyszerűen bürokrátikus okokból hívták meg. Olyan kormánynak, amely minden elfogultság nélkül lép hivatalba, amely egy pártot sem szolgál és politikai programot nem képvisel, joga van arra, hogy elfogultság nélkül ítéljék meg. Ellenzékeskedés mindenáron soha sem volt a politikai érettség jele. Aki bizalmatlansággal fogadja ezt a kormányt, amely szorosan körülhatárolt feladatokra, nagyon rövid időre hívatott meg s amelynek egyszerűen az állam épületét kell föntartania, teljesen félreismeri ennek a miniszteriumnak a misszióját.

A Reichsrath szünetelvé, a bécsi hivatalos lap császári pntést közöl, amely Csehország, Galícia, Felső-Ausztria, Alsó-Ausztria, Salzburg, Stájerország, Karintia, Krajna, Morvaország és Szilízia tartománygyűléseit e hó 29-ére összehívja.

Frágából jelentik, hogy a német haladóparti tartománygyűlési képviselők klubjának végrehajtó bizottságát e hó 28-ára, a német képviselők klubját pedig 29-ére érkekezetre hívják össze, amelyen a cseh tartománygyűlés üléseiben való részvétel kérdéséről fognak tanácskozni.

Bécs, december 20.

Ő felsége a Clary-miniszteriumnak tegnap benyújtott lemondását kegyelmesen elfogadta és mai kéziratral dr. Wittek Henrik lovagot újból kinevezte vasutügyi miniszterré és egyuttal ideiglenesen megbízta a minisztertanácsban való előnökléssel; továbbá kinevezte gróf *Welsersheimb* Zenó tábornagyot újlag honvédelmi miniszterré és *Chlendorfski* Kázmér lovag miniszter újlag miniszterré; továbbá megbízta: báró *Blumfeld* Ferdinánd titkos tanácsost és osztályfőnököt a földművelésügyi miniszterium, *Stummer* József titkos tanácsost és osztályfőnököt a belügyminiszterium, báró *Jorkasch-Koch* Adolf titkos tanácsost és osztályfőnököt a pénzügyminiszterium, *Stibral* Ferenc osztályfőnököt újlag a kereskedelmi miniszterium, *Schrodt* Ferdinand lovag osztályfőnököt az igazságügyminiszterium és *Berné* Alfréd lovag osztályfőnököt a vallás- és közoktatásügyminiszterium vezetésével. A császári kéziratokat holnap közli a hivatalos lap.

Bécs, december 22.

Egy mai keletű császári rezolúció, mely holnap

utakon haidva fogunk végre magunkhoz és korunkhoz méltó arkitekturát teremteni.

Következetlenek volnánk céljainkhoz és ideálunkhoz, ha szüntelen nem hangsúlyoznók ennek szükségességét. Szavunk nem fog tetszeni azoknak a különben érdemes építészeknek, akik a régi formák, olasz, francia, német ízelek barátai, mint amilyenek professzoraink legnagyobb részét és a legtöbb e pályázaton résztvevő művész. Nem tehetünk róla: az unos-untalan gyakorlatban levő műtörténeti tervelgetés nem a mi korunkba való, amely eredetit, törülmetszett formákat keres. Bécsben úgy látszik végeztek már ezzel az antikvárius szellemmel, Angliában is jelentékeny eredményeket értek el új arkitektónikus kifejezőmódokkal. Mindenütt forr és vajudik ez a nagy-jelentőségű művészeti kérdés, csak mi maradunk hátra, mi járunk rég kitaposott ösvényeken? S tegyük ezt éppen akkor, amikor az általános forrongás a legkitünőbb alkalmat nyújtja arra, hogy nemzeti jellegűnket belevigyük az új arkitekturába? Az új formák keresésének ezt az idejét, ha bölcsek vagyunk, fel kell használnunk arra, hogy eredeti, a mi jellemvonásainkat tükröző építészetet teremtsünk.

Minden érzésünkkel szeretjük ezt a gondolatot s óhajtuk, hogy azt mindenki lehetőleg előbbre vigye. Ha egy pillanat alatt nem lehet a földből előtápnantani valami tökéletes, ily szellemű művet, ám ne legyünk kislelkűek. Angliában addig csináltak a rossz, de fejlődésképes magot magában rejlő terveket, míg végre meglett a mai angol építészet.

S mert oly nagyon ragaszkodunk ehhez a gondolathoz, látszólag talán túlszigorúak vagyunk a többi pályázóval szemben. Más utakon járunk, nehezen találkozhatók. Azt elhiszszük, hogy a jury az ő stílusaik pártján van s hogy ennek a juryhatározatnak még a külföldről meghívott

a Wiener Zeitung nem hivatalos részében tétetik közre, kimondja a reichsrath elnapolását.

Az új minisztérium ma tartotta meg az első minisztertanácsot.

A háború.

Budapest, december 22.

A dolgok természete hozza magával, hogy a harcérőll semmi újabb hír sincs. A megvert vagy körülzárt angol tábornokok egyike sincs abban a helyzetben, hogy az ellenséget háborgathassa, a boerok pedig kipihenik győzelmeiket és újak előkészítésén fáradoznak. Meglepetéseket egyelőre csak a fokföldi afrikanderség tömeges fölkelése okozhat s ez az, amitől a Dél-Afrikában levő angol csapatoknak leginkább kell tartaniuk addig, amíg az új hadosztályok megformálódnak és a harcra érkezők. A mai hírek itt következők:

London, december 22.

Roberts tábornagy szombaton utazik el Dél-Afrikába. Madeira előtt találkozni fog Kitchener tábornokkal, akivel együtt folytatja az utat s aki épp ma érkezett Kairóba és expressz-vonattal azonnal tovább utazott Alexandriába.

London, december 22.

Chiveleyből, Buller tábornok főhadiszállásáról jelentik: Az angolok esütőtüzkön, a colensoi csatát követő napon újra előretolták ütegeiket s egy ideig bombázták a boerok hadállását. Ez az utolsó magán-távirat, amely a harcérőll érkezett.

London, december 22.

A Times konstatálja, hogy igen lényeges eltérés van a colensoi ütközetről szóló magán-táviratok és a hivatalos jelentések között. A Times magánértesülése szerint Littleton dandára, az angol hadsereg közép-dandára nem lépett közbe elég jókor. Az egyetlen hadoszlop, amely derekasan megtette kötelességét, a hadi tengerészeti dandár volt. A boeroknak mindössze tíz ágyújuk volt, de ezzel valósággal pokoli tüzelést folytattak.

London, december 22.

A Timesnak jelentik Kalkuttából tegnapi kelettel: Anglia nem kért újabb segítőcsapatokat Indiából. Az a hír tehát, hogy új indiai kontingenst szeretne föl, valószínű. Mindenesetre könnyen lehetne még Indiából kirendelni egy lovasezredet és az egyik dandár lovas tüzéségét. Az indiai angol csapatok száma jelenleg 55-60,000, az önkéntesek száma pedig 20-30 ezer.

London, december 22.

Devonportba az a jelentés érkezett, hogy a tengernagyi hivatal elhatározta, hogy hétszáz embert küld ki a Dél-Afrikában lévő tengerészlegénység megerősítésére. A mai reggeli lapok a Tugela folyó mellett vívott csatában elesett, megsebesült, eltűnt és elfogott angolok számát 1110-re teszik.

bírálok építészek is külön sulyt kölcsönöznek. De istenem, azoknak az idegen uraknak architektúrája oly távol áll a mi belkünkötől, hogy nem is kívánhatjuk, hogy ők elősegítsék a mi ideáljainkat, amelyek az ő germán ideáljaiktól tökéletesen eltérnek. Nekik igazuk lehet az ő szempontjukból, de mi a mi speciális magyar szempontunkat mégis csak becsesebbnek tartjuk, semhogy pusztá tekintélyimadásból fejte bajtánánk verjük el.

Elmondtuk, hogy nézetünk szerint a leirt két terv a legbecesebb az egész pályázaton. Szóljunk még néhány szót a többiről.

Az első díjat a *Work I.* jelű mű nyerte, szerzője *Alpár Ignác*. Az alapraza az utóira nyíló termeket mutat. Stílusa renaissance-formák-ból épül össze. Van benne erő, de a bejáró dekoratív tulhalmozottsága e stílus keretében sem tetszik nekünk. A második díjak egyikét ugyanaz a művész nyerte el, ez is meglehetősen idegen nekünk, nagyobbított kiadása egy *Mária Terézia*-stíli kastélynak. A harmadik díj *Fischer József*-nek jutott ki: azt hisszük, hogy ennek tagjai tulerősek, a három, nyílt arkádát adó iv, amely meghatározza az egész palota jellemét, olyan hatalmas, hogy szinte hegyeket bírna el. Tulzott ereje folytán emlékeztet egy díszes kiképzésű alagut-bejáróra. A formák a renaissance készletéből valók.

Ugyancsak egy harmadik díjat nyert *Jámbor, Bálint és Körösi*. Jól átgondolt terv, amelylyel még sem érthetünk egyet: hangulatos és új dekoratív formák közt egészen régi arkitektonikus elemekre akadunk. Például a jobb és balosznyat

London, december 22.

A hadügyi hivatal Pietermaritzburgból a mai napon kelt hivatalos táviratot közöl a natáli élelmezési parancsnoktól, mely távirat szerint az angolok hét halottat és 14 sebesültet vesztek. A távirat három tífuszhalálesetet is említ Ladysmithből.

London, december 22.

A katonai körök nagyon pesszimistikusan itélik meg a délafrikai helyzetet. A csapatok száma nagyon sok kívánni valót hagy fenn, bármily vitézek és jelesek is a tisztek. Csak most tudják meg, hogy a legénység közül igen sokan dezertáltak és az ellenséghez mentek át. Itt nagyon aggodnak nemcsak Transvaal miatt, hanem a miatt is, hogy megvárhatják-e a fokföldi gyarmatokat.

Páris, december 22.

Diplomáciai körökben azt állítják, hogy *Ladysmith már néhány nap előtt megadta magát*. A helyzet már akkor, mikor Buller tábornok véréseget szenvedett, kétségbeesítő volt ott. A városban éhínség és tífusz uralkodik. Azt hiszik, hogy a katonai hatóságok azért engednek most oly kevés táviratot továbbítani, hogy Ladysmith eleste mennél később jusson nyilvánosságra.

HIREK.

A tenger parancsol.

Berlin, december 20. A császár a flottaajavaslát elvetése után több diplomata előtt így nyilatkozott:

— A flottát szaporítani kell. Ha másképp nem lehet, három éven át lemondok a civillistám feléről és abból csináltatom meg a szükséges hadihajókat.

— Azt mondja felséged, hogy kell?! Most mondja, amikor teoriákkal gazdagon megáldott, okos népe javarésze kimondta már ország-világ hallatára, hogy nincsen szükség arra, amit felséged forgat a fejében? Kell?! Hát a hatalmas uralkodóknak is parancsol már valaki? Valami titkos szövetség, mely előtt remegnek a nyilvánosan uralkodó császárok? Vagy természetfeletti, csodás erők sugják talán, hogy a népek akarata ellenére is meg kell tenni mindent, ha azoknak jóléte származik az ellentmondásból? Dohos levegőjű sírok zára pattant s azokból került ki a szabadság pallosával kivégzett abszolutizmus gondolata?

A nagy császár a fejét ráte, mikor a politikai teoriákon nyargaló diplomaták körülállják s sorba teszik fel ezeket az aggodalmas kérdéseket.

Aztán, mert ez a császár eltanult va-

befejező rizalitba egy antik oromzatos-oszlopos templomhomlokzatot emeltek bele.

A IV. díj *Wellisch Alfréd*-é. Tiszta renaissance-elemek. A két főrizalit felső kiképzése tulszigoru geometrai formába szorult össze. A nagyszorgalmu mű ezzel kissé rideggé lett.

A másik negyedik díjat *Jónás Dávid* nyerte. Ez is szorgalmas munka, renaissance-elemekből összealkotva. Ugyancsak a renaissance gazdag éléskamrájából vették formakészletüket a *négy-levelű löhere*, a *Ceres*, a *Pro patria* című művek s kívülük kevés kivétellel valamennyi. Több terv emlékeztünkbe hoz egy-egy nagyobb vasuti pályaudvart. A gótikának is van képviselője: *Rosenfeld Samu*, akinek tervét megvásárolták. Az S jegyű pályázó gótikus toronyos-kámban képezi ki ablakait. A kőbányai templom tornya indokolatlan túlzásra vitte a *Központi elrendezés* jelű terv készítőjét, amit ott *Lechner* egyszer csinált, azt a pályázó háromszorosan ismétli kupoláin. Szorgalmas, derék munkákban nincs hiány, de formák vagy régiak vagy idegenek. Valamennyire itt nem terjeszkedhetünk ki, cikkünk elején kifejtett elvünk mentse ki rövidségünkért.

Szeretnők, ha azok, akik a tőzsdepalota sorsát eldöntik, figyelmesen elgondolnák azt, amiről e helyen röviden irtunk. Nagy jelentőségű határozatról van itt szó, amely erősen közrehat fiatal építőművészetünk modern és nemzeties kialakításán. Ezt a modern és magyar szempontot ajánljuk a modern és magyar tőzsde figyelmébe.

lamit az északi emberek homályos szójárásából és világos cselekvési módjából, titkolódzó, burkolt szóval ennyit mond csak:

— A tenger parancsol!

Nagy emberek értik csak meg a tengerek beszédét. Ha zugnak és haragosan csapnak fel a hullámok, aggodalmasan kérdik tőlük, hogy mit kívánnak? Ha szeliden, lágyan zsonganak, figyelnek a habok fecsegésére. Sohasem üres fecsegés az. Okos a tenger és erős. Elmossa a kis teoriákat, melyeket a szárazföldi égerkék gyűjtöttek össze a tapasztalat élestáiraiból, alámossa a nagy kupolás házakat, melyekben apró emberkékek gyűlnek össze s szigoru formák közt intézik embertársaik sorsát.

— Játék, játék — zugja a tenger.

— Játék a ti politikai teoriátok s játék a ti kupolás parlamentetek is, amelyben szavaztok és beszéltek. Mit ér az okosságatok? Ha odakünn az utcákon megmozdul a szürke tömeg, egy kis hangyaboly az én végtelenségemhez képest, már ti nem szólhattok, mert amazok ordítanak. Az ordítás pedig erősebb, mint a ti finom beszédetek. Ha pedig már az ordítás sem használ, akkor ide jöttök, hajón, nagy vas hajón s az én hullámaimon mentek át a szűz földekre, ahol még terem az élet, van buza, olajfa, kenyér. Ne a kis teoriák legyenek a végső gondjaitok, ne a parlament, ne a nép kívánsága, hanem az én kívánságom. Értsétek meg, amit mondok. Emberek, tanuljatok tőlem, aki országokat fogok át a hullámaimmal, aki látom, hogy egyik partomon felfalják a termést időelőtt, míg a másikon elposhad, mert nincs aki learassa. Tőlem tanuljatok, a haragomtól is, a jókedventől is. Jóakarótok vagyok, kenyeret adok nektek teoriák helyett. Kenyeret, melytől jóllaktok s nem teoriát, melytől annyian lesoványodtak már. Nem az a cél, hogy a formák kedvéért megöljétek a világot, hanem az, hogy a világ kedvéért tiporjátok el a formát. Hogy vérrel szerzettétek, hogy garanciát szerzettetek evvel a formával, hogy apaitok elhullottak az érte folytatott küzdelemben? Hazugság, frázis! Nekem ne mondjatok ilyent! Mert én vagyok a tenger, mely elmossa a ti teoriáitokat, kupolás parlamentjeiteket, a plebeicitumokat és mindent, ami nem jó az emberiségnek. Én parancsolok! A tenger.

G-a.

Mese a kenyérről.

Szép leányokról, akik a pokolra jutnak, magam is csináltam meséket. De másoda kontár vagyok én az igazi mesemondóhoz képest, aki a kis gyermekeknek is tanulságosat tud mesélni a poklokra való szép leányról! Mert az én meséimben a szép leányok eleven szívekre lépnek, azért viszi el őket az ördög, de abban az igazi mesében a szép leány a — kenyérré lép.

A kenyérré, igen. Szép, ducos fehér kenyér s a szép leány a hóna alatt viszi. Az édes anyjának.

Az anygal a fülébe sugja:

— Oh hogy fog örvendeni az édes anyád!

Az ördög, az semmit se sug a szép leány fülébe. De egyszerre csak tócsát teremt az utjába, nagy sáros tócsát, amin nem lehet csak úgy átlépni. S a szép leány eltűnik, hogy most bizony sáros lesz a cipellője, mire hazérkezik a kenyérré. Mit szólnak majd a szomszédok, mit a legények, ha meglátják a sáros cipellőjét? Még kinevetik vagy ráfogják, hogy cigányok közül jön, azért olyan piszkos. Oh be szegyelte magát már előre a szép leány!

Aztán csak fogta magát és letette a tócsába a kenyeret, mint valami nagy követ. Hogy arra lép s egy ugrással túl lesz a tó-

„VASUT”

Ausztria Magyarország legelterjedtebb szaklapjának mai száma rendkívül érdekes tartalommal jelent meg. Főlével szerkesztő és lapfőlapadonos **Keleti Lajos** m. á. v. igazgatósági hivatalnok. — Előfizetési ár negyedévre 2 frt. — Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest. VII. ker., Kerepesi-ut 51.

esán. Az angyal ijedten sugott a fülébe, hogy jaj, mit szól majd az édes anyja a sáros kenyérhez! De a szép lány a finom cipellőjét nézte csak, a szomszédokra gondolt meg a legényekre s hogy sehol sem látott pallót, amelyik a tócsán átvezetne: hirtelen megemelte a picike lábát és — rálépett a kenyérre.

S akkor odaragadt a kenyérhez és a kenyér sülyedni kezdett vele. Meg sem állt a pokolig. Három ördög vigyorogva várta már a szép leányt, aki rálépett a kenyérre...

De mért is jut most eszembe ez a régi mese? Talán hogy látom a *Budapesti Naplót*, amelyik mindennap viszi a szép fehér kenyeret az ő publikumának és hiába állják el az utját tócsák, azt a kenyeret — a politikában a szabadelvűséget, a hiradásban a megbízhatóságot, a véleményeiben az igazságot és az irodalmi részében az izléssel párosult elméséget — azt a kenyeret mondom, melyért a publikuma olyan páratlan kitartással ragaszkodik hozzá: hiúságból a sárba sohasem ejtette. Erre a kenyérre sohasem lépett. Szent volt neki ez a kenyér, nem azért, hogy a magáé volt, de azért, hogy a publikumának szánta. Vigyázott rá jobban, mint a hiúságára. S ime leperogtek az esztendő, már az ötödik éve, hogy a *Budapesti Napló* naponta viszi a friss kenyeret az ő publikumának, mely neki ezen a világon legdrágább és jutalma — akárcsak mese volna ez is — a legszebb siker, mert a *Budapesti Napló*nak is jól esik, a közönségének is. Az ötödik esztendőbe fordulunk és azt mondjuk egymásnak:

— Már mi csak ilyenek maradunk. Ugy-e?

Budapest, december 22.

— BUDAPESTI NAPLÓ. December 31-én új előfizetés nyílik a *Budapesti Napló*ra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejár, méltóztassanak a megújításról idejében gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessék tovább.

— A király karácsonya. Bécsből jelentik, hogy 6 felsége vasárnap Wallseba utazik, hogy a karácsonyi ünnepeket *Ferenc Szalvátor* főhercegéknél töltsse és 26-ikán visszatér Bécsbe.

— A szerb király Bécsben. Sándor szerb király mellé, aki 29-ikén érkezik Bécsbe és 31-ig marad ott, Königsbrunn vezérőrnagyot és Herdicska őrnagyot, a belgrádi követtség katonai attaséját rendelték ki díszszolgálatra.

— Jubiláló egyetem tanár. Fölser István műegyetemi tanár ma töltötte be rendes tanárságának harmincadik évét. Ez alkalmából a fővárosban működő tanárképző intézetbeli tanítványok nevében *Szapáry* Vilmos királyi tanácsos és igazgató küldöttség élén üdvözölte az érdemes professzort, aki meghatóan mondott köszönetet a megemlékezésért.

— Gróf Szapáry István balesete. Gróf Szapáry Istvánt, a főrendiház háznapját a minap komoly baleset érte. Egy villamos kocsiról leszállva megcsuszott és jobb oldalán megsérült. A gróf azóta a szobát őrzi, de sérülése szerencsére nem súlyosabb természetű.

— A párisi kiállítás és az esztergomi káptalan. Az esztergomi főkapitán a Dreyfus-ügy izgalmas napjaiban elhatározta, hogy műkincseit nem küldi el a párisi kiállításra, mert Franciaországban a zavaros politikai helyzet miatt a műkincsek nem lehetnek a kellő biztonságban. Azóta a francia viszonyok megjavultak s így az esztergomi káptalannak sem kell féltennie a drága műkincseket és ereklyetárgyakat. A káptalan — mint Esztergomból írják — csakugyan újra tárgyalta a világgékiállításra való részvétel kérdését s előbbi határozatának megváltoztatásával értesítette *Lukács Béla* kormánybiztosot, hogy hajlandó Párisba küldeni a bazilika műkincseit.

— Jubiláló szerzetes. A temesvári irlalmasok rendházának és kórházának priorja, *Dubniczky* Benjámin, ma ünnepelte a legnagyobb csendben szerzetesi működésének ötvenedik évfordulóját. A köztisztelőben álló priort rendársai köréből és a társadalom minden osztályából számosan keresték fel üdvözléssel.

— A főkapitány gyengélkedése. *Rudnay Béla* főkapitány a napokban megbűtötte magát s olyan láza van, hogy kénytelen az ágyat őrzeni. Gyengélkedése azonban nem ad okot aggodalomra és remélhető, hogy egészsége mihamarabb teljesen helyreáll.

— A lefoglalt „Dániel Ernő”. *Velencéből* táviratozzák, hogy a lefoglalt „Dániel Ernő” magyar

gőzhajó tulajdonosa, a horvát-magyar hajós társaság egy velencei ügyvéd utján tiltakozott az olasz pénzügyőrök eljárása ellen és kártérítést követel. A magyar kormány egyidejűleg jelentést tett az esetről a külügyminisztériumnál.

— **Ellopják még a törvénykönyvet is.** A tolvajstiklikben néha van humor. Megesett például tavaly valamelyik vidéki csendőrkaszármányban, hogy ellopták az órból az ős hizott kocáit. Nemrégiben a bécsi józsefvárosi járásbíróóság előszobájából a szolga kabátját emelték el. Most még tovább mentek a vice dolgában. Míg egy tárgyalás szünetelt, valami ügyes tolvaj leemelt a bíróság asztaláról két kötött törvénykönyvet s elcsátta vele. Azért vice tudniillik a dolog, mert nem tolvajság, minthogy a könyveknek semmi értékük nincs arra nézve, aki elemelte. Először is csak két kötet a sokból, másodsor úgy tele van az billogozva, hogy meg nem veszi semmi antikvárium.

— **A szent év.** Kassa nagytudományu püspöke is lelkes szavakban hívja föl híveit a letűnő század utolsó esztendejének megünneplésére. Miután páztorlevelének bevezetésében hangsúlyozza a tizenkilencedik század világtörténeti fontosságát, egész történelmi fejtegetést ad az évszázadok fordulójának szerepléséről a katolikus egyházban. Elmondja, hogy hazánkban a régmúlt idők népei is vallásos áhitattal ünnepték a jubileumi esztendőket és a Rómába zarándokolt százezrek közül ezer meg ezer magyar töltötte az éjleleket szabad ég alatt, lobogó tüzek mellett, mert hajlékot nem találhattak az örök városban. Az ősz egyházfejedelem ismerteti aztán híveivel a pápa apostoli szózatát, amelyben emlékeztetéssel kívánja tenni a szent évet és aztán illőnek mondja, hogy a mi hazánkban különösen megünnepléssék a jubiláris esztendő, mert erre az évre esik 900-ik évfordulója „annak az áldásos eseménynek, hogy Magyarország a keresztény anyaszentegyház kebelébe tért át.” Erről még külön fogok hozzátok szólni, jegyzi meg a hazafiás főpap és aztán felsorolja papságának a szent év megünneplésének módozatait.

— **Komáromi föld a belgrádi temetőben.** Mészáros János haldoklott. Nem valahol Szegeden vagy Cegléden, hanem Belgrádban. Oda költözött ki vagy tíz esztendővel ezelőtt, folytatta a mesterségét, szerb állampolgár lett, mindenképpen szerb, de amikor érezte, hogy közeledik az utolsó perere, elrémült attól a gondolatól, hogy idegen földben porladjon el. Már gyöngye volt ahhoz, hogy hazautazzék a szülővárosába Komáromba. Azt gondolta tehát, hogy ha már köröskörül idegen a talaj, legalább az a kis föld legyen magyar, ami a testét körülöleli. Egy barátját elküldte Komáromba, hogy hozzon neki egy láda földet a hazájából. Akkor már ágyban feküdt a szegény idegenbe szakadt Mészáros János, folyton fogyott az ereje, még csak a ládát várta. Amikor az is megérkezett, csendesen, a megnyugodott ember mosolygós halálával otthagya Szerbiát Mészáros János.

— **Az új zsidó templom.** Tegnap elődt a lipótvárosi zsidótemplomra hirdetett szűkebb tervpályázat sorsa is. A pályabírák sorába meghívták báró *Wallot* Pált, a német birodalomgyűlés palotájának nagybíró tervezőjét is, aki a zsidótemplózat alkalmából időzik Budapestre. A jury a hírneves szakértő meghallgatásával ezutal *Förk Ernő* és *Dálint-Jánorbort* tervét találták a legsikerültebbeknek, de ítélete értelmében a tervek egyikét sem ajánlja az építbizottságnak kivételre, mert mind a két tervben oly hibákra akad, a melyek gyakorlati megvalósításukat rendkívül megnehezítik.

— **Nemes verseny.** Verekedik egymással a Józsefváros és az Erzsébetváros és pedig hála istennek olyan terepűn, ami csupa áldás a szegény embernek. Ugy esett tudniillik, hogy a Józsefváros volt az a kerület, amely a legjobban ellátta a szegényeit. Olyan nagy társadalmi akciót fejtett ki a kerület a jótékonyágat részen, ami igazán tiszteletreméltó. De az Erzsébetváros se hagyta magát. Összeültek a kerület tekintélyes urai s hogy teljesen agyonverjék a Józsefvárost, elhatározták, hogy a kerület összes szegény iskolagyermekének téli ruhát adnak. Adtak is. Az iskolaigazgatók bejelentették, hogy kétezernegyvennégy gyerek van a kerületben, aki rá van utalva a jótékonyágra — s ma délután nagy öltöztetés volt a szomszéd kerületben. Mind a kétezernegyvennégy gyerek kapott ruhát. Bár a többi kerület is szólana bele a versenybe. A jövő évre már ne volna rongyos gyerek Budapesten.

— **A tápiógyörgyei menyasszony.** A tápiógyörgyei titokzatos ügyben ma újabb fordulat nem történt. Mint levelezünk táviratozza, ma kint járt a kecskeméti kir. törvényszék vizsgálóbírája és a község több lakosát kihallgatta, a többi közt *Sándor Aladárt*, *Fülek Mártát* és édesanyját. Vallomásaik lényegükben megegyeznek azokkal az adatokkal, amelyekkel nyilatkozataik révén lapunk tudósításai a rejtélyes ügyet megvilágították.

— **Bolond kis rendelet.** A főváros tanácsa kiadott egy rendeletet a községi iskolák számára, amelyet ha végrehajtanak, a legalaposabb és legkomolyabb okot szolgáltatják arra, hogy aki szereti a gyermeke egészségét, lehetőleg tartsa távol az iskolától. Valami fűtési szabályrendeletről van szó, amit talán még az a Szabó tanácsos ur gondolt ki, akit azóta talán a közéletmezéshez vagy hova helyeztek át. S annál nevezetesebb a rendelet, mert része van benne *Schermann Adolfinak* is, a székesfőváros főorvosának, akitől pedig ez ideig csupa nagyon okos dolgot, csupa egészségügyi reformot láttunk. A rendelet egyike a tanácsai rendeletek közt is a legboldondabbaknak. Azt mondja, hogy az iskolákban a fűtést csak a tanítás megkezdése előtt szabad megkezdeni. Azután, aztán több fűtőanyagot nem szabad rá tenni. S ezek után tetszik tudni, hogy mi következik? A hőmérséknek egész délelőtt és délután nem szabad megváltozni, illetőleg változhatnak, de csak a szabályrendelet előírása szerint. 15² fok Celsius lehet a maximum s 12⁸ fok a minimum. No tehát ti bolond vén eszerépkályhák, úgy vigyázzatok, hogy túl ne lépjétek a határokat. Közben pedig — természetesen — kétszer-háromszor ki kell szelöztetni a termeket. A tornaterem hőmérséke sokkal kisebbre van megszabva. Kész betegség a gyerekeknek ott kiizzadni, ami pedig együtt jár a tornázással. A tantermekben pedig ezek után csak felsőkabátban ülhetnek a gyerekek. — Szóval bolond kis szabályrendelet. Az a szerencse, hogy az iskolaigazgatók nem álltak kötélnék s nem hajlandók az iskolás nép felét beteggő tenni. Egyszerűen azt mondták a rendeletre, ami az egyedüli helyes kritikája annak, hogy ostobaság s fűtenek a maguk józan esze szerint ezután is. Csak aztán nehogy fegyelmi vizsgálatot sózzanak a nyakukba.

— **Megint itt vagyok!** Párisban a minap barátságos vacsorára gyűltek össze a különféle nemzetek kiállítási kormánybiztosai. Ezen a vacsorán mondta el valaki a következő józsi történetkét: — Az 1867-iki kiállításra feljött vidékről egy kis polgármester, s pompásan végigmulatott két hetet Párisban. Mielőtt azonban hazautazott volna, észrevette, hogy a kalapja kopott. Bement a Rivoli-utcában egy kalaposhoz és vett egy cilindert. Azzal hazautazott. Harminckét esztendő múlt el ezután, s a derék polgár harminckét évig be se tette a lábát Párisba. A minap azonban valami sürgős ügyben felutazott Párisba, s miután dolgait elvégezte, megint eszébe jutott, hogy jó volna felhasználni az alkalmat és egy szép párisi cilindert venni. Az is eszébe jutott, hogy ő valamikor, harminckét év előtt a Rivoli-utcában szép kalapot vett. Kapta magát, beállított a Rivoli-utcai kalaposhoz, és mosolyogva szól:

— *Megint itt vagyok!*

— **Szegények karácsonya.** A szamaritanus egyesület nemeselekkü hölgyei már ma megkezdtek a karácsonyi ajándékok kiosztását a kórházakban. Ma délelőtt a budai *Erzsébet-apáczk kórházban* jelentek meg gróf *Wenckheim* Frigyesné, *Herich* Károlyné, dr. *Bozokyné*, *Pulszky* Ferencné, *Vajda* Károlyné, *Montecuccoli* grófné, *Hollay* Lajosné, *Kramer* Gézáné, *Tabermanné*, *Ziepernowsky* Károlyné és *Röser* Jánosné urnok s szétosztották az egyesület ajándékait. A nemesezzük hölgyeknek igazi szamaritanus munkáját hálás szívvel köszönték meg a kórház női beteget. Délelőtt tíz órakor ugyanezen a bizottság az *Irgalmas-kórház* betegeinél rendezett karácsonyi ünnepet s a jótékony hölgyeket a kórházi termekben *Thuróczy* Kornél perjel és igazgató kalauzolta. Tizenegy órakor a fővárosi *Szt. Margit-kórházban* osztották ki a karácsonyi ajándékokat, ahol *Irsai* és *Prochnov* főorvosok állottak a hölgybizottság segítségére. A *Rókus-kórházban* a kiosztást szombaton és vasárnap végzik az egyesület tagjai, amikor süteményt, gyümölcsöt és könnyű szivart adnak át a szegény elhagyott betegeknek.

— **Az eltűnt ruhája.** *Miskolc*ről jelenti tudósítónk: Titokzatos eset foglalkoztatja a *brucki és miskolci* rendőrséget. A *langenvangi* postahivatalnál nemrégiben egy *Galló* Mihály nevű, *mischelwangi* lakos *Steinbrecher* Lajos címére, *Miskolcra* ruhákkal tele ládát adott fel. *Steinbrecher* a ládában két év óta eltűnt fivérének, *Steinbrecher* Gyulának a ruháit találta meg. Hogy a testvére sorsa felől közlelőbb tudjon meg, irt az állítólagos *Gallónak*, akit azonban a posta nem tud megtalálni. Most a rendőrség megindította a nyomozást.

— **Mentőtanfolyam.** A mentőpalotában január 11-én új tanfolyam indul meg a mentés köréből férfiak és nők részére. A tanfolyamra naponként lehet jelentkezni az őrsvezetőnél. A tanfolyam ingyenes.

— **Kitüntetett nagyiparos.** A körülbelül harminc év óta fennálló *Glasner* Miksa céget legmagasabb jóváhagyással és kir. udvari sítűvő nevezte ki. Ez a magas kitüntetés a cég néhány hónap előtt elhunyt megalapítójának, *Glasner* Miksának volt szánva, most fia, akit a vállalatot évek óta szakszerűleg és elődjük szellemében a legszolidabban vezetik, kapták meg. Tekintettel arra a közkedveltségre, amelynek a cég kitűnő termékei örvendenek, az udvari sítűvő nagy kinevezés a fogyasztó közönség körében ószinte örömet kellett.

— **Két mese.** — Huzzad jobban! — mondá a deres a szürkének, miközben a liszes zsákokkal megrakott kocsit vitték a kaszánya felé.

— A te dolgotat végezd, ne engem taszíts, vaksi — felelt a szürke s dühösen rántott egyet a zablán.

— A zablátl pedig ne ráncigáld, mert úgy megruglak, hogy...

Már akkor úgy megrugta a szürke a derest, hogy a nagy veszekedés közben felfordult a kocsis a sok zsákból mind kidúlt a liszt a sárba.

Ez az eset tette, hogy ezen a napon sok katoná fekiúdt le éhesen s rémesen szidta az államot, a kincstárt s ostoba lónak nevezte mindkettőt.

— Nem adok szemet! mondá az antwerpeni városi tanács az államnak, miközben azt fejtegette, hogy a telefonhivatal az államé.

— A te épületben van, — felelt a kormány és dühösen rántott egyet a gyepőlészaron.

— A gyepőt pedig ne ráncigáld, mert attól senkinek sem lesz melege, még a telefonhivatalnokoknak sem.

— Ne beszélj! felelt az állam, mert úgy megruglak, hogy...

Már akkor megvolt a veszekedés, miközben elfeledtek szemet küldeni a hivatalba, ahol is napok óta nem fűtenek.

Ez az eset tette, hogy az antwerpeni telefonhivatalnokok nem merték szidni az ostoba lovakat, hanem félig megfagytak, de híven teljesítették kötelességüket mindaddig, míg egy újság nem gyűjtött számukra szemet.

A morál: Két veszekedő közt a harmadik — éhezik avagy megfagy.

— **Tánc a lakhatási engedélyek körül.** A lakhatási engedélyek kiadása dolgában döntő szerep illet meg a közegészségügyi bizottságot, mindez ideig azonban ez nem volt így. A bizottság most megszökölt s azt kívánja, hogy módosítsák az építési szabályzat 375-ik paragrafusát, amelyben nincs világosan kimondva az, hogy az egészség- és építésrendőri bizottságokban, amelyek a lakhatási engedélyek kiadásában döntő szerepet játszanak, hatósági orvosnak is jelen kell lenni. A bizottság a szakaszt akképp kívánja módosítani, hogy az eljáró bizottságban hatósági orvosnak is részt kell venni s egyben meg kell változtatni a lakhatási engedélyek megtagadása esetére illetékes felelősségi hatóságokat is. A változtatás, amelyet a bizottság kíván az, hogy: 1. ha a lakhatási engedélyt az I. fokú hatóság egészségügyi szempontból tagadja meg, akkor a felfolyamodás elintézésére II-od fokú a polgármester, III-od fokú a főváros közigazgatási bizottsága illetékes. 2. ha a lakhatási engedélyt az I. fokú hatóság építésrendőri szempontból tagadja meg, akkor II-od fokú a közmunkatanács, III-od fokú a belügyminiszter dönt. Ugyanez a bizottság az egy és két emeletes házak lakhatási engedélye dolgában azt tanácsolja, hogy ha novemberben kezdik az építést, a rá következő évben kiadható legyen az engedély, ha a bizottság a házat egészségügyi tekintetben kifogástalannak találja. Ugy tesznek, mintha nem tudnák, hogy eddig is kifogástalannak találták a bizottságok a nagyon is kifogásolható házakat.

— **Ötven gyermek halála.** Borzalmas szerencsétlenség történt egy brüsszeli táviratunk szerint a francia határon fekvő *Trelinghen* belga községben. A kemény hidegben ott is befagyott a *Lys* folyó vize s vagy nyolcvan gyermek csuszált, játszott a síma jégtakarón minden felügyelet nélkül. Egyszerre a jég beszakadt s vagy hatvan gyermek belesült a vízbe. A rémes hírre fejezéstelen rohant a lakosság a szerencsétlenség helyére, de már keveset segíthettek. Tíz gyermeket még sikerült életre kelteniök, de a még hiányzó gyermekek mind odaveszttek. Eddig harminchárom holttestet húzták ki a vízből.

— **A végrehajtók értekezlete.** A magyarországi végrehajtók február 2-án Budapesten országos gyűlést tartanak érdekeik megvédése céljából. E gyűlésen az ország minden végrehajtója részt vesz. Gyűlés után valószínűleg küldöttségig lesznek az igazságügyminiszternél s memorandumot nyújtanak át.

— **Házasság.** *Wohl* Vilmos eljegyezte Budapesten *Pollak* Aranka kasszonyt. *Gyárfás* Béla szolnoki vállalkozó, a *Grünhut* József és fia cég tagja, a múlt napokban jegyezte el *Spitz* Sarolta kasszonyt, *Spitz* Dezső nagy-csedői földbirtokos és nagybérő leányát.

— **A bóra.** *Triesztből* táviratozzák, hogy a két hét óta dühöngő bóra ma több balesetnek volt okozója. A kikötői forgalom megakadt. Sok teherkocsit a tengerbe sodortak a lovak és ezek is odaveszttek.

— **Fiuméből** táviratozzák, hogy a *Pannonia* nevű fiumei gyorsközös, melynek tegnapi délután kellett volna Cattaróból ideérkezni, kénytelen volt a rossz idő miatt egy dalmát kikötőbe menekülni és csak ma délután érkezett oda. Igen sok teherszállító gőzös,

melyet már három nap előtt vártak, még most se érkezett meg. A bóra hevesen dühöng és metsző hideg uralkodik.

— **Halálozás.** *Ráthy* Sándor nyugalmazott fővárosi hivatalnok e hó 20-án 34 éves korában Kun-Félegyházán meghalt.

— **Wagner-jubileum az opera előtt.** Nem Richárdról van szó, hanem Józsefről. Nem a zeneszerzőről, hanem a portásról. Az Opera derék főportása, a derék *Wagner* József most ünnepli harmincéves jubileumát, amit úgy adott tudtára a közönségnek, hogy minden színházlátogató markába a következő szövegű kártyát nyomta:

Kérem, jeletem, hogy 1869. december 21-én nyiltam a gyapju-utcai Német Színházat; 1877. július 6-án ámentem a Nemzeti Színházba; 1884-ben a M. Kir. Operába. Úgy összesen most 30 éve vagyok a színnáz kötelejében.

Wagner József,
a Kir. Opera főportása.

Ezt a nyomtatott jelentést még megtoldotta egy barátságos mosollyal és azai kijelentéssel, hogy: — Kérem, jubilálok!

Az Opera kevés vendége gratulált is neki — és bevent nézni az előadást. *Wagner* József künn maradt, s nagy örömben még meg is interjuvoította magát. Sorsával meg van elégedve, csak egyetlen egy vágya van még. Ő, aki már harminc éve bentfentes színházi ember, egyszer, végre szeretne látni egy színházi előadást. Remélhetőleg teljesíteni is fogják feltűnően méltányos kérését.

— **Theodor Fabini.** A segesvári gimnázium *Schuller* Rezső nevezetű tanára, aki történelmet tanít a segesvári diákoknak, könyvet írt karácsonyra *Theodor* Fabiniról. Szép könyv lehet, mert a száz újságok vezércikkben emlékeztek meg róla s azt is megírták, hogy ezt a könyvet minden diáknak el kell olvasni, hogy nemzeti érzést merítsen belőle. *Fabini* Theodor ur pedig az az ember, aki negyvennyolc évét emelt a magyarokkal való unió ellen, amikor pedig kitört a háború, a császáriakhoz állott. Valószínűleg vitézül, derekasan harcolt. Résztvett a Piski-hidön vívott csatában is és ott esett el katonához illendően. — De ellenünk vívott harcban. Ünnepelhetik benne a hőst, de hogy jut eszükbe a száz uraknak protegálni azt a könyvet, amelyben az van mondva, hogy a *Fabini* Theodor életéből kell okulást szerezni az ifjúságnak.

— **A mafia.** Az olasz hatóságok most minden erejükkel meg akarják semmisíteni a mafiát. Nagy, nehéz s szinte lehetetlen munka. A mafia szervezete nem olyan, a melyet a római, a palermói, a nápolyi és a firenzei rendőrség egy-egy szigorított rendszábróllyal szétrebenthetne. Rómából jelenti tudósítók, hogy aki mafián gyanújában van, azt rögtön elfogják. Kiválasztották az olasz városok legügyesebb rendőreit és Sziciliába küldték. *Palizzolo* ügyében is erőlesen folyik a vizsgálat, de március előtt aligha fogják a törvényszék elé állítani. A palermói vádtanács elhatározta, hogy úgy *Palizzolót*, mint *Fontanát* a milánói esküdtszék elé állítja. *Gallót*, a parlament egyik alelnökét és *Palizzolo* jó barátját, *Palizzolo* családja felkérte, hogy vállalja el a védői tisztelet, de *Gallo* nem fogadta el a megbízást. A milánói esküdtszék előtt háborítatlanul folyik a Notarbartolo-féle gyilkossági pör tárgyalása. A tegnapi nap ismét gazdag volt szenzációkban, különösen terhelő volt *Menolfi* lovagnak, a nápolyi törvényszék elnökének vallomása, aki azt vallotta, hogy *Sighele* volt palermói államügyész kijelentette, hogy nem tudott a Notarbartolo-féle gyilkossági ügygel boldogulni, mert nagy befolyású férfiak folyton aksdályt gürdítettek elébe. *Sighele* meg volt győződve arról, hogy a gyilkosság értelmi szerzői *Palizzolo* képviselő, *Chiva* volt képviselő és *Muratori* lovag, a szicíliai bank igazgatósági tagja voltak, a szervező és a gyilkos *Fontana* volt. *Menolfi* után *Lomonaco* bárót és családját hallgatták ki, akinek házában a véres férfiárisnyákat és a véres tüőrököt találták, melyek azonban később *Dibiasi* rendőrfelügyelő kezén elveszték. A báró *Fontanát* övígült már fegyházban, két fiwere jelenleg is börtönben ül. A báró s családja nem akartak semmire sem emlékezni. A bárónőt, egy hatvanéves aggszűt annyit koncedált, hogy emlékszik ugyan egy pár karisnyára, amelyet a házkutatáskor elvittek, de az nem férfi, hanem női harisnya volt.

— Ilyen volt, mint az enyém, — szót mosolyogva — azzal föllibbentve csipkés szoknyáját, megmutatta harisnyáit az esküdteknek... A *Lomonaco* bárói családát gyanus tanuvalomás miatt rendőri felügyelet alá helyezték.

— **Felgyógyult öngyilkosjelölt.** Körülből tíz napja, hogy *Németh* Lajos, néhai *Németh* Albert országgyűlési képviselő fia házasságának 13-ik napján meglátta magát. A golyó a tüdő csucsát érte, de nagyobb roncsolást nem okozott. A fiatal földbirtokos most már napok óta jobban van s nemsokára felgyógyul.

— **Gyilkos nagynya.** *Forró* és *Szikszó* lakosságát — mint a kassai *Pannonia* írja — néhány nap óta szenzációs bűnügyi eset tartja izgalomban. December 10-ikén a szikszói járásbíróhoz névtelen levél érkezett, melyben a levél írója arról értesíti a járásbíróhoz, hogy *Schwartz* Lajosné *Lina* nevű leányának törvénytelen gyermeke született s *Schwartz* Lajosné, hogy a leányát a szegénytől megmentse, a gyermeket egy fazékba tette, a fazekat pedig tarisznyába dugta s a padlás egy elrejtett zugában felakasztotta. A névtelen följelentésre *Windeg* Rezső szikszói vizsgálóbíró dr. *Szent-Imrey* Akos megyei főorvos kíséretében 16-ikán *Forróra* utazott. A vizsgálóbíró és az orvos váratlanul érkezett *Schwartz*ékhöz, fölmentek a padlásra, s megtalálták a gyermeket a tarisznyába rejtett fazékban. A vizsgálóbíró a bűnös nagynyát leányával együtt azonnal letartóztatta s a szikszói járásbíróhoz fogházba kísérte.

— **Gázrobbanás.** Ma éjjel tizenegy óra tájban veszedelmes baleset történt U pesten, az Őz-utca 15. szám alatt lévő *Timbelek*-féle asztalos-műhelyben. Sürgős munkával volt elfoglalva a műhely, úgy hogy az alkalmazottak éjjel is dolgoztak. A műhelybe acetylen gázvilágítás volt bevezetve, a segédek azonban gondatlanul kezelték a világítást s ennek az lett a következménye, hogy a gáz az egyik csőben felrobbant s a robbanás következtében a műhelyben foglalatokodó négy segéd megsebesült. Szerencsére a sebesülők nem voltak súlyos természetű s mind a négy segédet a lakásán ápolják.

— **Karácsonyfa-ünnep.** Megható karácsonyfa-ünnepély folyt le ma délután 5 órakor az országos kisdédvő egyesület szegényház-terei házában. A nagyteremben fellélt, gazdagon díszített óriási karácsonyfa körül előkelő közönség foglalt helyet, közte *Berzevics* Albert, *Zsitvinszky* Mihály és neje, *Nagy* Gábor miniszteri tanácsos és neje, *Henedés* István, *Féferffy* Sándor, *Scheermann* Adolf, özv. *Herich* Károlyné, *Szűttarello* tábornokné és még számosan. Az ünnepély műsorát a kis árvák karácsonyi imája nyitotta meg. Azután az óvónő növendékek énekeltek el „Szeresd a gyermeked” kezdetű karácsonyi éneket, mire *Hegdüs* István intézett a növendékekhez és a kis árvákhoz remek ünnepi beszédet. Az ünnepély végével az ajándékokat osztották ki a kis árvák között.

— **Mulatság.** A protestáns bál bizottsága gróf *Zay* Miklós országgyűlési képviselő elnökle alatt tartott ülésen elhatározta, hogy a bál január 20-án lesz s a legelőkelőbb társaság hölgytagjait kéri fel a háziasszonyi tiszt elfogadására. A zenét a budapesti első honvéd zenekar és *Rádics* Béla bandája fogja szolgáltatni. Végül a bizottság a hírlapírók nyugdíjintézte javára 50 koronát szavazott meg.

— **Szenzációs ékszer.** A Marokkói ház átellenében lévő *Ritter* testvérek ékszerészek gyönyörűen berendezett üzletét állandóan nagy közönség látogatja. A kirakatoknak, amelyek tele vannak a legdivatosabb s legizlésebb ékszerekkel, sok a bámuló. A cég igen gyorsan kivirta a közönség megelégedését s partiógatást.

— **Körözött sikkasztó.** A bécsi rendőrfőnökség táviratilag értesítette a főkapitányságot, hogy *Schneider* Már kereskedősegéd ezer forintot elcsikkasztott és megszökött. A sikkasztó 27 éves alacsony termetű, haja bajusza és oldalhajaja fekete. A rendőrség megtette a szükséges intézkedéseket.

— **Gyanus hajó.** *Livornóból* táviratozzák, hogy a *Navigatione Generale Umberto* hajója *Livornóban* vesztegárba került, mert földézetlen gyanus betegség fordult elő. Az egészségügyi bizottság is vesztegár alatt marad, amely a hajót megvizsgálta.

— **Felrobbant petroleum.** Ma reggel a külső soroksári-utóban, a Magyar Petroleum Ipar Részvénytársaság gyárában tüzet fogott és felrobbant egy telt petroleumtároló. A tűz átessopt a közelben lévő szénkészletre is, szerencsére azonban a VIII. és IX-ik kerületi tűzörség eloltotta a tüzet és elhárította a nagyob bajt.

— **Villamos elgázolás.** A Török-utca és *Niedermayer*-utca sarkán, a *Lukács*-fűrdővel szemben ma reggel egy óbudai villamos kocsit elütötte *Fekér* Anna lincsi születésű, 32 éves napzasmosnő, akinek a bal kulcsonya eltört és más súlyos sérüléseket is szenvedett. A segítségül hívott mentők a szerencsétlen asszonyt eszméletlen állapotban vittek az *István-kórházba*. A rendőrség az ügyben megindította a vizsgálatot.

— **Lakásfosztogatók.** Ilyen fajtája is van a betörőknek. Ezek a jómadarak meglesik, hogy mikor nincs senki otthon egyik vagy másik magánlakásban s ilyenkor alkulesal felnyitják az ajtókat; a lakásba hatolva pedig feltörik és kifosztják a szekrényeket, valamint ellopják a kezük ügyébe eső értékeseb holmikat. Ma két ilyen lakásfosztást jelentettek be. A *Dohány-utca* 63-ik számú házában özevgy *Pollák* Fülöpnek magánzóőnek a lakásán tártak tolvajok és egy duplafedelű arany női órat, két vörös köves aranygyűrűt és több apróságot elloppa megugrottak. Hasonló módon fosztották ki *Moskovits* Abraham üzleti szolgának Orczy-ut 45. szám alatt lévő lakását. A tolvak ott innen egy csomó fehérmint, két pár ezüst evőeszközöt, két aranygyűrűt és nyolc zálogcédulát loptak el. A rendőrség nyomozza a tolvajokat.

— **Az idej től** kemény havazással kezdődött. Fiumében is tartós havazás állott be a minap s a vonatok csak óriási késséssel tudtak a Karszt-hegység hóval borított lejtőin keresztül végzödni. A forgalomban természetesen akadályosk kellett beállania, s amint értesülünk, a *Fratelli Desinger*-féle kávébehozatali cég raktáraiban oly tömegbe halmozódtak

az el nem expediálható kávé- és teáruk, hogy néhány napot fog igénybe venni, míg a hőközeledési akadályok miatt el nem küldhető árak rendeltetési helyükre eljuthatnak.

(x) Karácsonyfadisztt, ajándékokat és játékokat Kertész Tódortól Kristóf-téren ajánljuk idejelenkorán beszerezni.

A Hét jubileuma.

Budapest, december 22.

A magyar irodalmi világunk jubileuma van. A Hét, Kiss József hetilapja, amelyről minden tulzán nélkül el lehet mondani, hogy a mai magyar írógenerációt nevelte — *tíz éves* jubileumát ünnepli egy jubilaris számmal. Ezt a negyvenyolc oldalas nagy füzetet az egész magyar litteratura csinálta. Akit csak vis major nem akadályozott, hozzájárult ennek az ünnepi számnak a díszítéséhez. Nem is sorolunk föl neveket: mindenki benne van.

Az első cikket báró Bánffy Dezső főudvarmester írta. Itt adjuk egész terjedelmében:

Bánffy Dezső „hiteles” naplója.

1899. december 9.

A Hét szerkesztője azt kívánja, hogy lapja jubilaris számában Naplóm „hiteles” részéből közöljek valamit.

Vállalkozzam-e rá?

Egy alkalommal — elég régen — egyik szelleműs irónknak azt kérdezte tőlem: „Milyen egy kacér nő?” „Mint egy áruccik, feleltem — mely értéken alul is eladó!”

„És milyen egy kacér férfi?” volt a további kérdés.

Erre akkor felelni nem tudtam.

Most azt felelném: mint egy hiu ember!

Ad vocem: „hiu ember!”

Ez év első napjaiban, mikor még nem voltam „bukott”, egyik legkitűnőbb politikus zsurnalisztákkal beszélgetve, szóba jöttek közöttünk a „hiu” államférfiak. „Használhatók-e ezek valamire?” kérdeztem. Szelleműs barátom így felelt:

Bismarck egy alkalommal azt mondta közéletünk egy akkoriban legnagyobb és legszelleműsabb alakjának: „Ha ön egy államférfi valódi értékét meg akarja állapítani, vonja le tehetségéből hiúságát és ami visszamarad, az lesz az illető valódi értéke.” Elmés társalgom mindjárt meg is nevezett egy pár embert, kiknél, ha ez alapon megejtjük a számítást, minusz jönne ki. Igaza lehet!

Furesa nép is vagyunk mi magyarok; senki sem arra büszke, mihez ért és senki sem azzal foglalkozik előszeretettel, mire hivatott.

Egyik naponta epébe mártott tollal szidja az udvari „pereputy”-ot, de azért „kegyelem” után áhítva, udvari ebédre megy, hogy görnyedt háttal hajlongjon a korholt „pereputy” népnek.

Egy másik a képviselőházban nagy hangon jelenti ki, hogy nem azért van ott, hogy zavart csináljon, pedig tényekkel bizonyítja, hogy naponta csak zavart csinál és csakis zavart csinál, sőt emlékszem igen régi időből, egy beszédében éppen kérkedett azzal, hogy minden valamire való politikai tüntetésnek Magyarországon intéző részese volt.

Egy nagytehetségű közjogi írónk arra tart, hogy mily biztosan lövi le golyóval a magas sziklák eszeséről a zergét és nem veszi észre, hogy míg ott sikerrel lövi a bakot és azon érdekében eljut a delegációba póttag jelöltség is, addig újabb, mint közjogi író, „a merev természetű beleszabotó a legeszméletesebb hízlekedés undorító poesztájába.”

Osztmért elsőrangú pénzügyi tehetségünk nagyra van az állattenyésztés terén elért sikereivel, aztán mikor a parlament homokján lesz hivatva lándzsát törni pénzügyi ügyetek rendszerevel, „paktum” név alatt, pénzügyi műveletek módjára köt ügyleteket, biztosít is magának addig, ameddig sok mindent úgy, ahogy; de osztrák mintára, Taaffe rendszere szerint feladja a parlamenti felelős kormányának alapítéletét: a többség akaratának érvényesülését.

De mit csinál maga A Hét szép tollu, gyöngéd lelkű, békés szellemű költő-szerkesztője? Szépirodalmi lapot ad ki és abban politikát csinál, sőt szinte mondhatnám, erős ellenzéki politikát.

De hát ilyenek vagyunk mi magyarok mind, azt csináljuk, mihez nem értünk, arra tartunk, mi nem a mesterségünk.

Nem értek én még a betűzéshez sem — olvastam ezt sokszor már a multban az elveihez és ígéréteihez mindig hű, személyi kultuszban fogamzott és a parlamenti forradalom torlaszain elhútván, de győzelemmel kiszenvedett nemzeti párt lapjaiban — és mégis Naplót írok, sőt ezen „hiteles” részét A Hét-ben közlöm is.

Miért legyek én jobb a többinél?!

Bánffy Dezső.

Közöljük még a jubilaris számból Kiss Józsefnek legújabb versét, amelyvel újabb egy évi halgatás után örvendeztette meg nagyszámú híveit.

Egy ifju halt meg . . .

Egy ifju halt meg búnei teljében,
A pezszmómor még égett szemében,
Még fel se szikkadt a csók ajakán —
Sirassam talán?

A temetésen ott volt kedvese,
Lestem, a szeme vajjon nedves-e?
Mosolygott, szép volt, búvös volt a lány —
Sirassam talán?

A kocsisa a bakon sirdogált,
Siratta benne a jó cimborát,
A sok szép kalandos, színes éjszakán —
Sirassam talán?

Vagdostunk mi is falhoz poharat,
Csépp üröm az alján mindig megmaradt,
Arany-könnyműség él csak igazán —
Sirassam talán?

Kiss József.

A számot a Hét összes régi és új munkatársainak képe — összesen százhusz arckép díszíti.

A norvég zászló.

Írta: Szász Zsombor.

Krisztiania, december 20.

Mikor 1844-ben a svéd norvég unió második királya I. Oszár elrendelte, hogy Norvégiában a királyi cimben Norvégia Svédország előtt emlegettesék megiltotta Svédországból a norvég címer használatát, s megállapította a ma még használatban levő zászló formáját: a társállam, Svédország konstátálta, hogy az etikett kérdések el vannak intézve, Norvégia külső szimbolumiban teljesen egyenlő Svédországgal.

Csaknem egy félszázad telt el s az egyenlőség csorbitatlanul állt fönn.

De 25 évvel ezelőtt a zászló-kérdés újra előkerült.

Az alap, t. i. mely az 1844-iki döntéseket eredményezte, nem a legalis alap volt. Norvégiának nem paritásos alapú joga van akár szimbolumaihoz, akár államiságának bármiféle megnyilatkozásához, hanem önállósága alapján. A norvég alaptörvény 1. §-a kimondja: „Norvégia királyság szabad, önálló, oszthatatlan, elidegeníthetetlen ország”, — de paritás, a királyválasztásán kívül, a közös instutíciót egyikére sincs megállapítva.

Nem is annak az alapján történt sem az első berendezkedés, sem a további fejlődés.

1814. után az első két-három évtizedben a kapcsolat színezete olyan volt, mintha Norvégia, törvénybe iktatott önállósága ellenére Svédország provinciája volna. A svéd főfogás, mely az elvesztett Finlandért keresett kárpótlást; a norvég alkotmányos élet gravimánális politikája; instutíciók, mint: helytartó, a külügy svéd kezelése — mind Svédország tulsulyát mutatják. Másfelől a haderőhöz s a külügyi képviselet költségeihez Norvégia kezdettől fogva sem népességi, sem teljesítési képességéhez mért arányban nem járult. Az uniónak úgy védelme, mint reprezentálásának sulya túlnyomóan Svédország vállán volt.

Hogy e két utolsó kérdésben Norvégia a paritást politikai okokból nem létesítette, a lényegesen nem változtat.

A kapcsolat alapjainak a 40-es években kezdődő reformálása a paritás kimondott auspiciuma alatt indult meg. Főleg svéd részről hangsúlyozták, hogy egyenlő jogoknak egyenlő kötelezettségek felelnek meg s az „Unions Comité” tervezetei is erre vannak alapítva. De eredménye nem lett.

Legkevésbé lehet az utolsó husz év küzdelmeiben megtalálni ezt az elvet. Az intenciókban semmi esetre sem, az igényekben sem. A norvég követelések forrásául nem lehet a paritás odaállítani, hanem az önálló állam jogát. A külön zászló, külön konzuli testület, külön diplomáciai képviselet, mind az alaptörvény 1. §-án alapul s az unió jegy nélküli zászló a norvég oldalán ment túl a paritáson.

E hónap 15-én kihullt a norvég kereskedelmi zászlóból az unió jegye. Hogy a svéd zászló mit fog csinálni, azt nem tudjuk. Anuk más a helyzete. A historiai fejlődés miatt a norvég zászlóban az avataltanok az unió jegyében Norvégia provincia-ságát, függését képzelték, a svéd zászlóban Svédország fennhatóságát, szuverenitását. Azért abban épp oly szívesen tartanak meg, mint kivetették ebből.

A svéd kapcsolat előtt a dán zászlót használta Norvégia, azok miatt az állapotok miatt, melyek ez időkből a Földközi tengeren uralkodtak. A hajózás a környező barbár államok: Marokkó, Algír, Tunis és Tripolis kontrollja alatt történt; állandó kalózkodást folytattak a környező vizeken s az európai államok másként nem tudtak segíteni, mint hogy megvásárolták zászlóik biztosságát. Költséges expedíciókban kö-töttek szerződést, s ajándékokkal, évi tributummal vásárolták meg zászlóik sértetlenségét. A szerződő állam hajói ugynevezett török passzussal voltak el-látva s ha kalózáll találtak, az megvizsgálta; ha rendben volt elbocsátotta, különben kirabolta. Dánia a XVIII. században többszörösen szerződött a barbár államokkal s természetesen csak egy zászló védel-mét vásárolta meg, mit Dánia és Norvégia közösen használt.

Mikor 1814-ben Dánia lemondott Norvégiáról, Norvégiának nem volt tehetsége, hogy önálló zászlót vásároljon, ezért önállóságának rövid ideje alatt tovább használta a Danebrogot, közepén a norvég oroszálannal.

1814. nyarán lefolyt a rövid ideig tartó függet-lenségi harc; s öszön összeült a storting, hogy a norvég alaptörvényt az unióhoz illesse átálakítsa, s a zászlóról a 111. §. így szól: „Norvégiának joga van saját kereskedelmi zászlóhoz. A hadizászló unio-nális zászló lesz”. E proklamál jogát, egyelőre, a barbár államok miatt nem foganatosíthatta. Új, ön-álló zászló elismertetése közel 250 ezer tallérba ke-rülne s azért a storting azt határozta, hogy a kö-vetkező ciklusig használják a távoli, veszélyes vize-ken a svéd zászlót, svéd passzussal, közeliiken a használatban levő norvég zászlót.

A király, december 21-iki határozatával meg-engedte ezt, a hadi zászlót pedig következő év március 15-én állapította meg, egyformán, hogy a svéd zászló felső negyedébe a rud mellett bevették a norvég (illetve dán), vörös-fehér színeket.

Az 1815-iki storting, melyre a döntés hárult, szintén nem végzett. Az önálló zászló költségeit tul-soknak, a közös kereskedelmi zászlótellesen vesnek találta. Eredménytelen maradt az 1818-iki storting is, de 1821-ben új kereskedelmi zászlót tervelt, vörös alap fehér kereszttel, a fehér mezőn belül kék ke-reszt. De csak a közelebbi vizekre, távoliakra még mindig a svéd zászlót kérte. A király a storting határozatát formai okokból nem szentesítette, ugyanis, nézete szerint, a zászló színeinek megállapítása saját hatáskörébe tartozik; de július 13-án rendeletileg állapította meg a zászló formáját úgy, amint a stor-thing tervelte, — távolabbi vizeken pedig úgy svéd, mint norvég hajóknak kötelezőleg elrendelte, hogy az 1815-iki unióális hadi zászló alatt járjanak, azzal a különbséggel, hogy a kereskedelmi zászló négy-szögű, a hadi háromszögű lesz.

1830-ban Franciaország meghódította Algirt s az északafrikai barbár államok hatalma tünőben volt; a kereskedelem s a hajózás biztossága olyan mérték-ben növekedett.

A 33-iki storting újra kezébe vette a zászló ügyét. Főlirt a királyhoz, hogy terjessze a storting eté, minő akadályai vannak még az önálló zászló-nak s védelme mibe kerül. A felszólítás vélemény-adás végett a külügyminiszterhez került s a minisz-ter úgy találta, hogy a régi akadályok még fennál-lanak. Mielőtt a kormány jelentése megérkezett volna, összeült az 1836-iki storting, melyet „reak-cionárius” törekvései miatt a király váratlanul föl-oszlatozott. E törekvések közt volt a zászló is. — Ugyanez év végére rendkívüli stortinget hívott össze a ki-rály, melyen újra előkerültek a gravamenek. Az alkotmányozó bizottság magánosoktól, biztosító társaságoktól verszett érteseléseket, hogy a Középtengeren immár személy nélkül járhatni s magasabb premium nélkül biztosítanak, s azt ajánlta, hogy a storting kérje a királytól az önálló norvég zászló korlátlan használatát. A hadi zászlót pedig állapítsa meg másként, mert az a kis vörös folt a svéd zászlóban „a nemzeti érzést fájdalmasan sértő félretétele Nor-végia jogos igényének.”

A király a gravimánális adreszt ridegen vissza-utasította, — de rövid időre, 1838 elején rendeletet bocsátott ki, melyben megengedte, hogy „a storting morális felelősségére” s a hajózők „saját veszé-lyükre” bárhol használhassák az 1821-iki zászlót. A következő évben pedig összehívta az első „Unions-comité”-t, mely a kölcsönös norvég és svéd sérel-meket lett volna hivatva, hogy orvosolja.

1844. elején még együtt ült a biztosság, mikor meghalt XIV. Károly s trónra lépett I. Oszár.

Az új király liberálisan legelőszőr az unió kényes kérdéseit akarva rendezni, előtte nem állnak „szokásjogok, tradíciók.” Trónralépésének prokla-málásakor megváltoztatta a királyi címet: Norvégiá-ban Svédország előtt említi Norvégiát, egy hét mulva

pedig elrendelte, hogy a cimer- és zászló-kérdés rendezéséről tegyen az Unionscomité előterjesztést.

A június 20-iki államtanácsban döntött a király. E rezolúció szerint új hadi, mint kereskedelmi zászlóján saját színeit viseli mindkét nemzet, a rud melletti felső negyedben a két állam színeiből összeállított uniojegygyel. A kereskedelmi lobogó négy-szögletű, a hadi zászló három nyelű.

A zászlókérdés el volt intézve, az „etikett”-kérdések rendben vannak, ebben teljes a paritás.

Eltelt egy félszázad s a két állam annyi konfliktusa között változatlanul lengott az uniót jelző zászló.

1879-ben kelt indítvány, hogy az unió jegyét törölje a storting, de többséget nem kapott. A nyolcvanas évekkel megindult az államhatalmak, a királyi hatalom és a törvényhozás nagy harca, mely részben parlamentárisá változtatta alkotmányát s e küzdelmek alatt háttérbe szorultak az unioellenes törekvések.

De a kilencvenes évekkel eljötték az unio legkritikusabb ideje. Külön diplomácia, külön konzulátus követelése mellett föltámasztotta a „tisztá” zászló is. Az 1893-iki stortingra a krisztianiai képviselők javaslatot terjesztettek elő, hogy a kereskedelmi zászlóból türeltsék az unió jegye: a svéd színek.

Az alkotmányi bizottság a javaslat mellett foglalt állást. A norvég unionalis politika főfeladata — mondja jelentésében, — 1814 óta az volt, hogy a kapcsolatot akkora területre szorítsa, mekkora az Alaptörvény s a Riksdag szerint megilleti, s visszautasított minden kísérletet, mely az egyszer megállapított határokon túl akarja terjeszteni. A norvég nemzet elismerte az egyesülés hasznát, ha csak nem kísérik meg, hogy nagyobb tartalmat, több hatalmat tulajdonítsanak neki, mint a mennyit e két törvény megállapított s önállóságunk föltételez. Az unió kiterjesztése csupán nemzeti önállóságunk rovására történhetett, — éppugy az unió jegye is csupán nemzeti színeink rovására állhat fönn. A kapocs csupán a királyi házra s a háborúra és békére vonatkozó közösséget jelenti.

Ez az utolsó mondat nyílt, leplezetlen program: a törekvések formulázása, a milyen nyíltan még sohase volt kimondva.

Az unió jegye, — folytatja a jelentés, — téves magyarázatokra adhat alkalmat. Angliának, Svácnak, az Egyesült Államoknak, Ausztria-Magyarországnak van unionalis zászlója, de ezek valóban egységes államok, „helstat,” összbirodalom. Míg az unio jegye benne van zászlóknak ezt, magyarázhatnák ki tévesen a svéd-norvég zászlóból is.

Igen, tekintve azt, amit a magyar s osztrák zászlóról mond, indokolása elég meggyőző.

Az adelsting június 21-én, a lagthing július 3-án rövid vita után elfogadta a javaslatot. „Nyoma sincs a javaslat tendenciájában unioellenességnek,” mondta Löveland az adelstingben.

Kormányon Stang moderált minisztériuma volt s a határozatot nem ajánlotta a királynak szentesítésre.

Az unio jegye, — mondja fölterjesztésében, — nem jelenti azt, mintha a zászló nem kizárólag Norvégia zászlója volna; nem a zászló határozza meg a két állam közjogi viszonyát, hanem az alaptörvény; ha nevet és elismerést teremt magának külföldön, akkor tudni is fogja mindenki, mit jelent az unio jegye. Különbben, tekintve, hogy a stortingnek nincs hatalma, hogy a svéd zászlóból is kitörölje az unio jegyét, éppon ellenkező eredményt ér el, mert Svédország unionalis zászlójából annak az államnak a supremáciáját fogják kimagyarázni.

A király ennek alapján nem szentesítette a storting határozatát.

Időközben folytak azok a válságos küzdelmek, király és storting, Svédország és Norvégia között, melyek minden pillanatban a legrosszabbra vezethettek. Az 1896-iki stortingon ismét változatlanul ott volt a javaslat, a storting ismét elfogadta, a király megint megtagadta a szentesítést.

1898. novemberben harmadszor tárgyalta a storting s harmadszor fogadta el ugyanazt a javaslatot.

December 10-ikén szentesítés alá terjesztette az államtanács.

— Nem tudom a storting e határozatát szentesíteni, — diktálta jegyzőkönyvre a király, — s nyíltan megmondom az okokat, melyeken elhatározásom nyugszik. Szembenem a mostani uniojegy az egyesített államok egyenlőségének legjellemzőbb jegye, amit csak gondolni lehet, a nélkül, hogy a két zászló karaktere a legkisebb mértékben is megváltoztatva, vagy eszükente volna. Mikor az unionalis zászló édes atyám első uralkodási évében megállapított, az egész norvég nép ujongása fogadta. S azóta az uniojegyes norvég zászló jár a világ minden tengerén, elismerve,

mintegy önálló állam jelzője, becsülve, megbecsülve. Nincs okom megváltoztatására, mi, tudom, szomorúságot fog okozni a hazafias polgárok egy nagy részénél. — Mikor az egyik állam még mindig viszi a mostani jegyet kereskedelmi zászlójában, holott a másik kitörölte, vége az egyenlőségnek s helytelen, Norvégia helyzetére hátrányos fölfogásra fog vezetni a két állam viszonyát illetőleg. Ez már elég ok, hogy én, mint ez állam királya ne csatlakozzam a törvényhez, jóllehet az alaptörvény 79. §-a nem ad jogot, hogy meggátoljam kihirdetését, szentesítés nélkül is.

A norvég Grundlov 79. §-a szerint: ha három egymásra következő storting-ciklus változatlanul elfogad egy javaslatot, királyi szentesítés nélkül törvénynyé lesz.

A király megtagadta a szentesítést s a storting december 15-én kihirdette a törvényt.

Inmár az unio jegye nélkül való *tiszta* zászlót fölvtant minden norvég házra.

Ünnepelnek.

Az államiságot éppon úgy nem érzi az ember, mint épkézlábságot. De ha egy vak visszakapja szemévelágát, akkor érzi, hogy mivel lett gazdagabb.

Az új norvég zászlókból most az első egyike Magyarországra került. December 15-ikén használhatták először a norvégok a nemzeti zászlójukat s ezen a napon Jon Lund, a norvég felsőház elnöke egy ilyen zászlót Magyarországra küldött Rónaky Kálmán dr. pécsi arvaszéki ülnöknek, aki résztvett a krisztianiai interparlamentáris konferencián. A felsőház elnöke a kivított alkotmányos diadal jelül küldi a zászlót a magyaroknak, akiknek sorsa annyira hasonlít a norvég nemzetéhez.

Utazás egy dajka körül.

— Közigazgatási bohózat. —

Budapest, december 22.

Egyelőre csak Kistelek határain belül okoz közérdeklődést és közderülttséget az ottani dajka-ügy. De nemcsak a szélesebb körökben is mulatni fognak azon a furcsa eseten, amelyről tudósítónk értesít.

A kisteleki községi előljárárság és az ottani óvónő nagy harcban áll egymással — egy dajka miatt, akit bátran lehetne közigazgatási dajkának nevezni. Már hónapok óta folyik a háborúság, mert egyik fél sem hajlandó engedni. Mindenik meg van győződve arról, hogy az ő részén van az igazság, s hajlandó a legmagasabb fórumig is felvinni a nevezetes ügyet.

A háborúság története a következő:

Van a kisteleki ovodai felügyelő bizottságnak egy határozata, amely kimondja, hogy az ovodában a dajkával kizárólag az óvónő rendelkezik. Ő fogadja fel, ugyancsak ő bocsátja el, ha meg nem felel. Mivelhogy dajkára volt szükség, a kisteleki óvónő fogadott is föl egyet.

A községi előljárárság tagjai közül azonban valamelyiknek volt egy dajka ismerése és minden áron azt akarta beszerezni az ovodába. Elbocsájtották tehát az óvónő által fogadott dajkát és a községi előljárárság gondoskodott egy másikról. Ez utóbbi viszont nem kellett az óvónőnek, hát elbocsájtotta és vissza fogadta a régi dajkát. Az előljárárság hamarosan összeült és az óvónő dajkája ellen állást foglalt. Ha az óvónőnek az a dajka tetszik, hát fizesse ő. És kimondták határozatilag, hogy az óvónő által fogadott dajkát a község nem fizeti. Az óvónő a saját fizetéséből díjazta ezután a dajkát, de nem küldötte el. Egyben az esetet bejelentette a Csongrád vármegyei királyi tanfelügyelőségnek, amely több ízben figyelmeztette már az előljárárságot törvénytelen eljárására. A tanfelügyelőség figyelmeztetésére rá se hederített az érdeemes előljárárság, míg végre az óvónő a közigazgatási bizottsághoz járult a panaszával. Most hadd szóljon a megye. Melyik dajka kell neki?

A megyei közigazgatási bizottság a kisteleki dajkaháborút a napokban tárgyalta és az óvónőnek adott igazat. Utasítást küldött az előljárárságnak, hogy a visszatartott díjakat a dajkának azonnal folyósítsa. A községi előljárárság még ez után sem adta be a derekát. Folytatja tovább a harcot és megfölebbezte a közigazgatási bizottság határozatát a — miniszterhez.

Most a miniszter lesz hivatva a végérvényes döntést megadni a kisteleki dajka-ügyben. Ezalatt a két párt — mert van már előljárársági dajkapárt és óvónő-párt — bizonyára újabb fogásokon töri a fejét, s nem lehetetlen, hogy egy szép napon a budai királyi palota nagy előcsarnokában tűnik fel valamelyik, szépen küldöttcsévé alakulva...

A dajka pedig azalatt nyugodtan végzi ismert és méltányolt kötelességét, s most ő a legbüszkébb hölgy Kisteleken, ami nem annyira irigylendő, mint inkább érthető dolog.

Botrány az orfeumban.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, december 22.

A Somossy-orfeumban most folyó német előadások nem kerülhették el sorsukat: bele kerültek a rendőri krónikába. A mai előadást ugyanis szerencsésen botrány zavarta meg.

A bécsi német színészek, akikkel az a furcsaság esett meg, hogy budapesti vendégszereplésüket a Reichswehr tegnap elítélte, ma Nathan der Weise adták Lewinskyvel a címszerepben. Az orfeum csaknem tele volt s csendben kezdődött az előadás. A második felvonás közepén aztán a tizenkilencedik sorban fölugrott egy fiatalember és elkiáltotta:

— Nyelvében él a nemzet! Gyalázat, hogy itt németül játszanak!

A közönség a földszinten fölugrott helyéről, az emeleten nem tudták mindjárt, mi történt, sokan azt hitték, hogy tűz ütött ki s nagy pánik keletkezett. Egy asszony le akart ugrani az emeletről, hogy hamarabb juthasson a szabadba.

A fiatalemberre rárontottak, akik közel férköztek hozzá, s ütötték-verték. Magyar Gyula detektív és Boesky rendőrtisztviselő nem tudták megvédeni. Beszorították a büffébe, ahol aztán a pincérek véresre verték. Egyik pincér megfogta a kezét s beharapott a szerencsétlen füvájába. Nagy nehezen bírták kiszabadítani a rendőrök a tömeg közül a fiatal embert és bekísérték a VI. kerületi kapitányságra. Itt igazolta, hogy Fischer Izidor magánhivatalnok s szabadon bocsátották.

A színészek, mikor meghallották, hogy valaki közbekiált a játékkukba, megálltak a színpadon, mintha nem tudnák, mi történt. Pár pillanat múlva aztán Koch impresszárió kiszólt a kulisszák mögül:

— Egy óráll! Semmi baj! Folytassák, uraim!

És a színészek folytatták. A közönség egy része eltávozott, a pincérek dühösködtek, — egyeből baj nem történt.

FŐVÁROS.

(*) Tűzkár ellen való biztosítás. A székes főváros tulajdonában és használatában levő épületeknek tűzkár ellen való biztosítását a jövő év elején meg kell újítani. A főváros tanácsa, a biztosítás elvállalása végett nyilvános árlejtést hirdetett, amelynek a határideje december 15-én járt le s ez időre négy ajánlat érkezett be. Ezek közt van egy együttes ajánlat is, amelyben részt vesz: az Első magyar általános, a Fonciére, az Adria és a Trieszti biztosító társaság. Külön ajánlatot tett a Magyar-Francia s végre külön-külön is együttes ajánlatot a cs. és kir. szabad. kölcsönös tűzbiztosító intézet, mint szövetséget s az osztrák elemi biztosító-intézet. A magyar és hozzá csatlakozott osztrák társaságok együttes ajánlata 12.202 forintra szól, míg a két több említett osztrák intézet 5262 forintot kér, ugy, hogy ez csaknem 7000 forinttal olcsóbb, mint amaz. A pénzügyi és gazdasági bizottság, amely ma délután foglalkozott ezzel az ügygyel, Balló László fogalmazó előadása alapján, a két több említett osztrák intézet, vagyis a cs. és kir. szabad. kölcsönös tűzbiztosító s az osztrák elemi biztosító ajánlatát fogadta el.

SZÍNHÁZ, ZENE.

** A Nemzeti Színház főpróbájának megszüntetése. Gróf Kegelevich István intendáns, mint értesülünk, arra az elhatározásra jutott, hogy a Nemzeti Színházban megszünteti a főpróbákat s ezt az elhatározását már legközelebb nyilvánosságra is fogja hozni. Főlöszleges mondanunk, hogy a magunk részéről föltétlenül helyeselnék az intendáns intézkedését. Mi már régtől fogva ellene vagyunk a főpróbáknak, amelyek nagy kárára voltak a szerzőknek és a színházaknak egyaránt. A főpróbák megszüntetésétől, — mert semmi kétségünk, hogy a magánszínházak nyomban követni fogják a Nemzeti Színház példáját, — mi sokat várunk. Várjuk a művészi és a kritikai viszonyoknak is a kedvezőbbre fordulását s hiszszük, hogy a sajtó nagy része legalább, amely mindig szíven hordta a művészet és színműirodalom igazi érdekeit, a főpóák megszüntetését épp oly örömmel fogja üdvözölni, mint aminő örömmel mi üdvözölnük.

** Operaház. *Bianchi* Bianka, az Operaház vendégművésze holnap, szombaton a *Lammermoori Lucia* operában folytatja vendég szereplését; vele közreműködnek Berts Mimi, Larizza, Kertész, Dolnoki, Takáts, Ney David. Vasárnap 24-ikén, karácsony estjén az Operaház nem tart előadást.

** Kubelk Jan. *Kubelk* Jan, az egyszerű nagy hírnévre jutott, fiatal oseh hegedűművész tegnap *Wohl* Janka szalonjában játszott előkelő közönség előtt. A társaságban ott voltak többek között: *Hege-dás* Sándorné, *Wlassics* Gyuláné, *Bodakovszky*-*Karácsonyi* Olemene grófné, *Forinyák* Gvuláné, *Pálffy-Daun* grófné, *Radács* Jenőné, *Földváry* Emma, *Rickl* Gyuláné, *Kovács* Zoltáné, gróf *Binffy* Györgyné, *Emich* Gusztáv, *Szalay* Imre leányaival, báró *Daniel* Ernő, *Herrer* y *Manhez* spanyol festő, *Radács* Jenő, *Malonyay* Dezső, *Balló* Ede és még mások. *Kubelk* *Paganini* egy *Andante*-jét és *Glocken*-jét, *Schumann* *Trümmerei*-ét és *Barrini* egy szerzeményét játszotta óriási tetszéssel. Rádásul egy cseh néphimnusz és egy magyar dalt is játszott.

** Hangverseny. *Carreno* Teresát, a világhíri zongoraművészt, aki franciaországi körútja előtt Würtembergben egy udvari hangversenyen közreműködött, Párisban a württembergi király kamaraművészi címmel lepte meg. *Carreno* asszony a jövő vasárnap Lamoureux vendége, ahol az első Liszt-koncertet játssza; az Erard-teremben megtartandó két szülő estélyére pedig a jegyeket már mind elkapták. Ezek után nem maradjon, hogy a nálunk január 8-ikán, hétfőn a *Royal-teremben* tartandó hangversenyt iránt már most is nagy az érdeklődés. Az estélyt *Méry* Béla zeneműkereskedése rendezi.

** A vidéki színészek jövő évi nyugdíja. Az Országos Színész-Egyesület nyugdíjbiztosága legutóbb tartott ülésén letárgyalta a beadott nyugdíjkérvényeket, s azokat javaslatlalt terjeszti a tanács elé, mely még e hónap 28-án összeül, hogy véglegesen döntson a kérvények fölött, mert a tanács határozata előtt nyugdíjakat folyósítani nem lehet. A nyugdíjbiztoság az egyesület több érdemes tagját véleményezte nyugdíjazandónak, köztük *Breznay* Gézát, *Csaby* Imrét (a *Nemzeti Színház*tól), *Ferenczy* Józsefet (a *Népszínház*tól) s többeket ideiglenes nyugdíjra javasolt a biztoság. Elszomorító tény, hogy a segítségét nem sikerül kinyerniök a kormánytól, ugy a szegény öregek 44 1/2 százalék levonással kaphatják meg csak amennyi is szerény nyugdíjaikat. A szűkös nyugdíjas közül több mint fele nem bír háromszáz forintot felüli nyugdíjjal, s azok közül is a leg többje hatvan-százötven forintos nyugdíjat haz. Az egyesület elnöksége tudatja, hogy akik hátralekösök a kérvényezők közül, előbb be kell fizetniök hátralekkaikat s csak azután tárgyalják kérvényeiket. Az 1900. január havi rendes tanácsulást nem 2-án — amikor nyugdíjfizetés van — hanem január 9-ikén tartják meg s erre az ülésre *Bokody* Antalt és *Breznay* Gézát hívták be a vidéki tanács tagok közül.

** Erdélyi Marietta jubileuma. *Erdélyi* Marietta, a vidéki színháznak egykor nagyban ünnepeit szubrettje, aki az idei nyaron a *Városligeti Színház*ban ünnepeit meg művészpályájának huszonöt éves jubileumát, ezt a jubileumot a napokban a *szabadkai* színházban is megünnepeit. A művésznő, aki a *szabadkai* közönségnek valamikor kedvence volt, nagyban ünnepeiték az egész estén át.

** A Magyar Színház ujdonsága. A *Magyar Színház* újév napján mutatja be *Mars* és *Desvalliers* bohózatát, a *Névtelen levelet*ket.

** Karácsonyi hangverseny. A *Beamt-négyes* barátait, akik a hirneves társaság *karácsony-keddjén este fél 8 órakor a Royal-teremben* tartandó hangversenyére eddig nagyonbrevéz tömegesen váltottak családijegyeket, a rendezőség értesíti, hogy a fennmaradó ülések a három ünnepponnap *vasárnap, hétfő és kedden déltől I. évi Méry* Bélánál, a hangverseny napján pedig az esti pénz áránál már fél 6 óratól kezdve kaphatók lesznek 3, 2 és 1 forintért. — *Carreno* Teresa egyetlen hangversenyén, amelyet a világhíri művésznő *hétfőn, január 8-ikán* rendez a *Royal* teremben, a fővárosi arisztokrácia teljes számban meg fog jelenni. A nagy művésznő, aki több év óta nem lépett fel Budapesten, az idén ritka élveztes műsorral érkezik, amelyet legközelebb már közé lesznek. A szenzáció est rendezésével *Méry* Béla zeneműkereskedése van megbízva.

** Hauptmann *Gerhard* új darabja. *Hauptmann* *Gerhard* új darabja, amelynek *Schluck* és *Ján* a címe, valami színpadi specialitás lehet. A szerző maga így nevezi darabját: *Trefás* játék hat jelenésben. A darabot január végén mutatják be a berlini *Deutsches Theater*ben.

** Ösvérek egy drámai primadonnának. A portugál király exotikus ajándékkal kedveskedett *Réjane* asszonynak, aki most *Lisszabonban* vendég-szerepel. A király halotta, hogy a művésznő rajong az apró portugálai ösvérekért s egy négyes ösvérfogatot küldött neki az udvari istállóból.

** Arisztokrata-színész. Megemlékeztünk róla, hogy *Manchester* herceg, az angol előkelő arisztokráciának egyik kitünő fiatal tagja, a színpadra lépett. Londoni újságok azt írják, hogy a fiatal herceg számára a színpadon nem termelt babér s most hátat fordít a színpadnak.

** Utazás a föld körül — Szabadkán. Az Öreg Verne utasai jelenleg Szabadkán körutaznak s az ottani városi színházban intézik el rövid három óra alatt a nyilvános napos földkörüli utat. Az igazgató *Látványosság*nak hirdeti a darabot s hogy mennyire igaz van, azt mutatja a *Bécskai Hírlap* legutóbbi száma, amelynek színházi rovatában ezt olvashatjuk az *Utazás a föld körül 80 nap alatt* legutóbbi előadásáról:

Bohózatot láttunk, nem is annyira bohózatot, mint inkább olyan Paprika Janosi féle komédiát. No már engedelmel kérek, tisztelt művész uraim és hölgyeim, ilyen botrányos módon viselkedni a színpadon, az már még sem járja. Berugott állapotban a színpadra lépni s ott valóságos komédiát űzni, káromkodni, ülegetni és csókolódzni mindenkivel, mint azt Csiki s Mihályi tettek, az minden széperzéssel ellenkezik. Csiki nem tudta, hogy mit csinál, feldöntötte a kulisszát, mindennek nekiment, minden percben vartuk, no most fog eldúlni s a színpadon elaludni. Gaál karmester ur is kivette a maga részét a mai előadástól. Felvonásközökben a zenét annyira elnyújtotta, hogy már nemcsak a közönség, hanem a színpadon is türelmellenkedni kezdtek, folyton csengettek — ő azonban nem hagyta magát zavarni, játszott addig, ameddig neki jölesett. A nő szereplők meg pláne otthonosan érezték magukat, a hatóságos jeleneteket kedélyesen nevettek és valóságilag gunt ütek a közönségből, ugy hogy folytonos piszszegés és láрма között sokan ott hagyták az előadást...

Ily módon válik aztán igazi látványossággá a darab. És nem is kellene hozzá a modern technika legújabb vívmányai.

** Az Országos Színész-Egyesület. Az Országos Színész-Egyesület központi tanácsa január másodikán delután ötkor ülést tart, amelyben az ebben a hónapban beérkezett folyóúgyeket intézik el.

** Pálmay *Ika* az *An der Wien*ben. A *Neues Wiener Journal* című bécsi újság szerint *Pálmay* *Ika* még az év vége előtt, minden valószínűség szerint, visszaszerződik az *An der Wien*-színház kötelekébe. A színház igazgatósága azon fáradozik, hogy a művésznőt újra megnyerje színpadának. A diva attól tette függővé fellépését, hogy az igazgatóság egy neki megfelelő szerepet szerez a számára.

** Állandó színház Veszprémben. Röviden megemlékeztünk már arról a mozalomról, amely *Veszprémben* egy állandó színház megalapítása érdekében megindult. Az e hónap tizenhatodikán tartott értekezlet bizottságot alakított, amelynek feladata lesz a színházhoz szükséges pénznek az előteremtése. A bizottság tagjai, mint nekünk írják, a következők lettek: Védnök: dr. Fenyvesi Ferenc. Veszprém vármegye főispánja. Tiszteletbeli elnök: Szabó Imre. Elnökök: Kolosváry József, dr. Óváry Ferenc. Alrelnökök: Szeglety György, dr. Réthy Ede, Szélessy Dániel, Horváth Sándor. Titkár: dr. Véghely Kálmán. Jegyzők: Jánossy József, Lukács Lajos, Plosser Ferenc, dr. Rosenthal Sándor, dr. Spitzer József. Ügyész: dr. Csomasz Béla. Pénztáros: Suly László. Ellenőr: Popper Soma és mintegy 100 tagu választmány. Ez a bizottság mindenekelőtt részvénytárs ságot alakít s különféle ünnepeket, feladásokat rendez, amelyek jövedelmét a színház alapítékjének a gyarapítására fordítja.

** Szerződés a vidékre. *Bilkei* Irén, a *Magyar Színház* segédművésze, a kolozsvári színházhoz szerződött három évre.

** A Gyurkovics-leányok hetvenötödösör. *Herczeg* Ferenc darabja, a *Gyurkovics-leányok*, karácsony másodnapján hetvenötödösör kerül színpadra a *Magyar Színház*ban. A darab főszerepeit *Székelyné*, *Rosa* Lili, *Ráskai* Emilia, *Aranyossy* Janka, *Bi* kei I. é. n. *Molnár* László, *Ritkányi* Akos, *Rózahegyi* Kálmán és *Furedi* Béla játsszák.

** Egy vidéki színház bajai. *Lugosról* írják nekünk: *Lugoson* színházat épített a város, s mivel az építési költséget nagyon szűkre szabták, most, hogy az épület idestova teljesen tető alá került, s a leszámlások ideje elérkezett, sok visszavonást okoznak a tulajdosok, melyeket ki kell fizetni, de a város anyagi viszonyai nem igen engedik. A tulajdosok tizezer forintot ragunk s onnan származnak, hogy mélyebben kellett alapozni és a falakat is vastagabbra kellett építeni, mint tervezve volt. Ez az ügy december 13-án került a városi képviselőtestület elé a tanácsnak egy javaslati alakjában, mely azt indítványozta, hogy 25,000 forint eddig megszavazott építési költségen felül a még szükséges 10,000 forintot is szavazzák meg. Az indítvány hoves vitát keltett, melyben részt vettek *Thomicin* Virgil, *Löwinger* Izrael, dr. *Deusch* és mások. Végül ellogadták *Bredicean* Coriolan indítványát s ez ügyet egy bizottsághoz áttusították, melynek kötelessége a terv, a költségvetés és a teljesített munkálatok százezerü teljességálati alapján megállapítani a tulajdosok jogosultságát és a fedezet módját.

** Az első Wagner-énekes. *Hildesheimben* a napokban hunyt el, hevenkét éves korában, *Hammer* Ferenc operanékes. Ő volt az, aki Amerikában először énekelte *Wagner*-t.

** Hangsorgyakorlatok. Ennél a címmel *Erdélyi* Dezső cimba önművésze és zenetnár a cimbalom-játék tanítására kitünően alkalmas gyakorlatokat állított össze. A gyakorlatok módszere rendkívül egyszerű és az egyenletesség betartásával a leggyorsabb ütemig fokozható. A Hangsorgyakorlatokat *Nádor* Kálmán zeneműkereskedő adta ki. A füzet ára 3 korona.

** Megértett tenoristák. A newyorki *Herald* című lap különös kis színházi ügyről ad hírt. Nemrégiben megtörtént, hogy de *Nevers*, *Jean* de *Reszké*-nek, a világhíri tenoristának az impresszáriója, azt a nyilatkozatot tette, hogy mióta de *Reszke* elhagyta a *Grau*-féle operatársulatot, azóta a társulatnál nincs tenorista. A társulat többi tenoristája: *Alvarez*, *Salza*, van *Dyk*, *Dippel* és *Saiguac* ezt a nyilatkozatot sértőnek találta magára nézve és azt követelte, hogy az impresszárió ezért a nyilatkozatért bocsánatot kérjen. A kérdés tárgyalása közben *Salza* és de *Nevers* olyan élesen összeütköztek, hogy az impresszárió kihívatta a tenoristát, de minthogy Amerikában a párbajt keményen büntetik, a segítők elhatározták, hogy feleik Franciaországban fognak verekedni.

** Felított Szabad Színpad. Emlegettük, hogy *Bécsben* *Szabad Színpad* volt alakulában, amelyhez közel ötszáz író és művész csatlakozott. Ez a színpad a jövő hétfőn akarta megkezdeni előadását a *Szerelmem hatalma* című drámával, amelynek szerzője névtelen akar maradni. A helytartóság most betiltotta a *Szabad Színpad* egyesületet. Ugy sejtük, hogy a betiltás a klerikális párt műve. A darabot a *Jantsch*-színház akarja most színpadra hozni, de azt hiszik, hogy a darab előadását is be fogják tiltani.

** Leoneavallo új operája. *Leoneavallo* befejezte *Berlini* *Roland* című új operáját, amelyet a német császár ösztönzésére írt. A hirneves olasz zeneszerző kihallgatást is kért már a német császártól abból a célból, hogy operáját bemutassa az uralkodónak. *Leoneavallo* a jövő hónapban *Berlinbe* megy, ahol egy hangversenyben is dirigálni fog.

** Mária Országa. *Hoós* János, a tomesvári tanítóképző zönetanár ilyen címmel az egyházi zenét kultiválók zenefolyóiratot szerkeszt. Minden hónapban jelen meg egy füzet, a második füzet tartalmaz, hangjegyei szépek. A folyóirat ára egy évre 6 ft.

** Sorma *Ágnes* Párisban. *Sorma* *Ágnes* asszony, akinek párisi vendégeitkáról már szóltunk, december végén fog két estén át fellépni a *Renaissance*-színházban, ahol *Duse* *Eleonora* is fellépett. Ez a két vendégeitkár mintegy előpróba annak a hosszabb párisi vendég-szereplésnek, amelyre a művésznő a jövő kiállítás elvát készül.

** Sarasate körutja. *Pablo Sarasate*, a hirneves hegedűművész, befejezte angolországi körútját s január-februárban körutat tesz Németországban.

** Vidéki színészet. *Komjáthy* színtársulata, mint *Debrece*nben jelentik, változatos műsorral szolgál közönségének. Érdekes esté e volt a minap a színházban. A *Dolovai* nábob került színpadra Szentirmayné szerepében a város szülőitje. *Barna* *Jolan* lépett föl, aki kitünően végezte a budapesti országos színiakadémiait. Ebben a szerepben kiváló sikertaratót s tapssal, bokrétkákkal jutalmaztak meg. — *Barna* *Jolan*, a színiakadémia jelenen végeztet növendéke a napokban szülővárosában, *Debrece*nben vendég-szerepelt. A *Dolovai* nábob *Leánya* Szentirmayné szerepében lépett föl és kitünő játékkal egy csapásra megbódította a közönséget.

** Lammermoori Lucia a Hirmondóban. *Bianchi* *Bianca* vendég-felleptével *Domzetti* dalműve a *Lammermoori Lucia* körül színpadon (szombaton) este a Magyar Királyi Operaházban. A *Telefon Hirmondó* az előadást közvetíteni fogja s így az előfizetők otthon is végig hallgathatják. Opera után 11 óráig cigányzene lesz hallható a kagylókon.

Britannicus.

— *Première a Nemzeti Színházban.* —

Budapest, december 22.

XIV-ik *Lajos* francia király, a *Roi Soleil*, meghódított mindenkit. A poétákat is meghódította. *Racine* különösen rajongott érte. Igaz, hogy szóp apanaget kapott ezért a rajongásért, de nem hiszem, hogy a kényelmes ellátás volt a rajongás oka. *Racine* nem volt közönséges szolgalelek. Aki olyan tirádákat mond a kezdődő és bűnbén, vérben mindig tovább gázoló zsarnokról, mint *Burhus* a *Britannicus* negyedik felvonásában: az nem lakáj, hanem költő. Állításom mellett bizonyít az, hogy amikor *Racine* elvesztette a királyi kegyét (s a kegyvesztés is az volt az oka, hogy *Racine* memorandumot írt a francia nép nyomoráról és ebben az iratban minden etiket ellenére túlságosan őszinte hangon akart a nagy király szívére beszélni), ezt a kegyvesztést *Racine* nem élhette túl. Belébtagedett és meghalt 1699-ben, hatvan éves korában. Pedig az apanaget megmaradt. A király csak a kegyét vonta meg *Racine*-ól.

A király tündöklő egyénisége volt az, ami a poéta szívében rajongást keltett XIV-ik *Lajos* iránt. S ennek az egyéniségnek a tündöklése elhomályosított mindent. *Perikles* *Athénje* és a *Cézár*ok hatalmas *Rómája* támadt föl a költők lelkében. Vissza kellett menniök a multba, hogy XIV-ik *Lajos* nagyságához méltó fényt, pompát találjanak. Fenséges szavalás hangzott a színpadon. A költők versei csillogtak, mint a versaillesi palota tükör-terme (ahol kétszáz évvel később *Öreg Vilmos* porosz királyt kiküldtötték az új, a diadalmas német birodalom császárává) és a klasszikus páthosz allonge-parókában, az antik párbeszéd kothurnusz helyett magas sarku, szalagos cipőben lépdögött a király, az udvar, *Maintenon* asszony és a *Rambouillet*-palota udvarképes préciouse-i előtti.

Olyan nagy volt ez a kisugárzás, hogy Racine nem látta meg tőle a nép nyomorát, csakis élete utolsó szakában. És akkor sem drámát írt a szegény, elgyötört, kifosztogatott népről, hanem memorandumot, amit suttymomban adott be az abszolút monarchia dicső képviselőjének.

Aristoteles hármasságát, a klasszikus dráma tradícióit Corneille elevenítette föl. A kor szelleméből és a francia géniuszából eredt ez az irányzat. A francia politika abszolutizmusából és abból a fényes retorikából, amiben a francia felülmulhatatlan. Richelieu és az Akadémiája rendet, szabályt, csint, előkelő ízlést diktált a nyelvnek és ennek a diktátumnak a költészet szuverénjei vonakodás nélkül vetették magukat alá. A francia drámáiról jól érezték magukat a klasszikus formák közt, mert a francia szellem akkor legbrilliansabb, amikor korlátok közt mozog, amikor a kimért, dallamos szavakban nyugodt eleganciával mutogathatja forma-érzékét és bölcselkedő, logikus retorikáját. Ebben a tekintetben a leghevesebb francia romantikus is egy nyomon jár a tizenhetedik század klasszikusaival. Viktor Hugo Ernánijában V-ik Károly éppen úgy deklamál, mint Corneille *Cidje*, mint Racine *Athiliája*.

A klasszikus francia dráma Richelieu és a fejedelmi abszolutizmus hatása alatt nőtt. A drámáiról azoknak írtak, a színészek azoknak játszottak, akik egyesítették magukban a hatalmat és az ízlést, akik győztek a csatamezőn és irodalmi aréppá alakultak a király termeiben. A népnek nem volt semmi köze ehhez a drámairodalomhoz. Császárok, királyok, államférfiak, hadvezérek voltak a tragédiák szereplői, mert ezekből verődött össze a drámáiról publikuma. *Shakespeare*, az alkotmányos, erős, szabadszájú angol nemzet szülője, a népnek írt korlátlan szabadsággal. *Corneille* Richelieunek és a francia akadémiának, *Racine* XIV-ik Lajosnak és a versaillesi udvarnak írt az előkelő ízlés korlátjai közt, ahonnan minden durvaság éppen úgy száműzve volt, mint a királyi etikettből, az udvari galantériából.

A nemzeti színpadon ma játszották először Racine híres tragédiáját, a *Britannicust*. A darabot inkább lehetne Néróról vagy Agrippináról elnevezni, mert ez a kettő fontosabb szerepet játszik, mint maga *Britannicus*.

Egy shakespearei tragédiához képest ez a darab nem él, csak deklamál. Őt felvonáson át párosával szavalnak benne a szereplők. Majd Agrippina Albine-nal, az udvarhölgyével, majd *Britannicus* Narcissal, a hűtelen udvaroncával, majd Néro Juniával, a *Britannicus* jegyvesével, majd *Burrhus* Agrippinával és Néróval, majd Néro Narcissal, majd *Britannicus* Juniával, majd Junia Néróval — mindig kettősben. Ezek a drámái duók tele vannak gyönyörű szentenciákkal és felségesen csiszolt alexandrinekkel, de az életet, a szenvedélyt agyondeklamálják.

Agrippina áll szemben Néróval. Agrippinában a korlátlan nagyravágyás, Néróban a határtalan perfidia volna megtestesítve, ha testről, husról és vérről beszélhetnének itt, ahol minden csupa fényes szaválás. Agrippina gyilkosság, méreg s mindenféle aljasság árán császárrá tette fiát Nérót, hogy ennek a nevében maga uralkodhassék. Néró ezt a egyszerű áldozatkésztséget a legtrükkösebb háltalansággal viszonozza. *Britannicus*, a jogos trónörökös, akit megfosztottak a trónjától, még rosszabbul jár. Jegyvesé, Júniát, Néro elragadja tőle és mikor az erőnyes, hű Juniával sehogysem boldogul a feltékeny, szeszélyes Cezár: *Britannicus* zord kegyetlenséggel megmérgezteti.

A darab voltaképpen annak a bebizonyítására íródott, hogy milyen gonosz dolog az, amikor a fejedelmnek gonosz tanácsadói vannak. Mert Néro alapban jó fiú és csak a cselszövő Narciss rontja el, aki az egész világ ellen intrikál. A darab tehát voltaképpen XIV-ik Lajosnak volt szánva. A költő inteni akarta kegyes fejedelmét, hogy csak olyan jellemes miniszterekkel vegye magát körül, mint amilyen *Burrhus*, a nemes római. Együttal be akarta bizonyítani (s ebben a morális tanúságban már az udvaronc bízog) hogy gazság esetén nem a királyok a hibásak, hanem a — tanácsadók.

Ismételtem, hogy a mondások, a szentenciák gyönyörűek, a forma nagy szépsége kábitó. De a néző színész nem férhet közel az ilyen hideg remekmű, ahol a szenvedélyt menüet-lépésekben halad és az indulatok vihára helyett egy hullámzó alexandrin-tengert látunk. Ne mondja senki, hogy ezzel a megjegyzéssel profanálom Racine lángeszét. Édes istenem, maguk a franciák is így gondolkoznak erről a dolgról. Eredetiben citálom, amit a francia klasszikus drámákról csak az ímént olvastam: "Cette admirable construction géométrique, à laquelle rien ne manque, rien, que la vie!" (Ebből a bámulatos geo-

metriai konstrukcióból semmi sem hiányzik, semmi, csak — az élet!)

Magas színvonalon álló színházak nem mellőzhetik a klasszikus francia drámát, ha színrehozataluk nem is jár fényes és tartós sikerrel. Annyi bizonyos, hogy Racine a dikció mestere és ha ettől a mestertől a színész tanul, annak megvan a maga haszna. A szép, helyes, lendületes szaválás, a szavak művészi tagolása nemesebbé teszi a színész formaérzékét, kiemeli abból a sok banalitásból, a minnek a mai színjátész csaknem naponként alá van vetve. Ebből a szempontból egy szóval sem tesztek a Nemzeti Színháznak szemrehányást *Britannicus* színrehozataláért.

A mai bemutatott előadás *Jászai* Mari Agrippinájára emelkedett ki fenséges plasztikával. Felülmulhatatlan gazdagság volt a dikciójában, sőt hatalmas tragikai tüze életet öntött abba is, ami halott retorikánál nem egyéb. A római kosztüm is rajta állott legjobban. Szép és impozáns alak volt, igazi királynő, méltó arra, hogy a világ ura legyen.

Ivánfi Nérója mindenütt kitűnő volt, ahol mérsekelte magát és szenvedélyt sőtét, tompán fejezte ki. Az imperátor ragyogó öltönyt — kivált a negyedik felvonásban — méltóságát viselte.

Beregi (*Britannicus*) meleg, szívből fakadó hangjaival hatott, Cs. *Alszeghi* Irma (Junia) szűzies bájjával, *Szacsavay* (*Burrhus*) tömör deklamációjának nemességével és *Gyenes* (*Narciss*) alattomos, cselszövő mosolyával. *Faulayné* a „confidante” kis szerepében is kitűnő szépségét és diszkrécióját.

A darabot *Ivánfi* fordította, többnyire rimtelen jambusokban. Nyelve szépen és dallamosan hangzott. Hűséghez sem férhet kifogás. S bizonyosan csak tollhiba, hogy egy helyen, ahol Racine azt mondja: *La douleur est injuste*, a fordítás így szól: *A felgyűladt harag igaztalan*. Itt egész világosan *fajdalomról* és nem haragról van szó.

Ábrányi Emil.

MŰVÉSZET.

□ **A téli kiállítást** az első héten csaknem kétezer főző látogató nézte meg, ami a tárlat szép sikere mellett bizonyít. Csütörtökön volt az első rendez zene-estély. A társulati tagokat is beleszámítva, szintén közel kétezer ember hullámzott föl és alá a termekben, bár a kedvezményes jegyek nem voltak érvényesek. Megemlítjük, hogy a kiállítás december 22-ikétől kezdve naponta *reggel kilenc órától este nyolc óráig megszokottá nékül nyitva van*, a csütörtöki zene-estélyek alkalmával azonban a kedvezményes jegyek csak a villamos világítás megkezdéséig érvényesek. A téli kiállítás képes tárgymutatója is már napok óta elkészült. Az izléssel kiállított és 48 illusztrációval díszített kis kötet ára mindössze 30 krajcar. A tárgymutató a kiállítási pénztárnál és benn a termekben is kapható.

□ **Gyászmagyarák.** A három festő közül, akik eddig magyarnak vallották magukat, de Pétervárbán mégis az osztrákok közt állították ki, kettő már nyilatkozott ebben az ominózus ügyben. Mint értesülünk, *Horovitz* Lipót táviratban tiltakozott: a szómére lobbantott vád ellen, kijelentve, hogy ő egy pillanatra sem szűnt meg magyarnak lenni s az egész *fatális tévedés*. *Kaufmann* Izidor pedig egy budapesti barátjának írt levelet, amelyben a többi közt a következőket mondja:

— Ami a dolog állását illeti, csak annyit mondhatok önnek, hogy teljesen ártatlan vagyok. Ő felsége legfelsőbb beleegyezésével három, bírtokát képező kép lett a petervári kiállításra küldve, melyek között az enyém is volt. Annak idején a kiállításra beleegyezésemet kérték, nem voltam itthon, helyettem azonban nóm adta meg a helyesítő választ, mit itthonlétem esetén, természetesen magam is megírtam volna, mert hiszen egy ily kitüntető kívánságot semmiképp sem lehet elutasítani. Részemről csak arról biztosíthatom, hogy magyar voltomat soha tagadni nem volt okom, sőt ellenkezőleg, sokkal hívebb fia vagyok a hazának, mint azok, kik a hazaszeretetet inkább külső palástnak, mint benső meggyőződésnek tartják.

A budapesti téli kiállításra szándékom volt két legújabb gene-képemet elküldeni, vevőimet azonban nem tudtam rávenni, hogy a képeket még egy rövid ideig rendelkezésemre bocsássák.

A két festő tehát „tévedések áldozata”. Szép. Nem kételkedünk benne, hogy a véletlen játéka sodorta át képeiket a sárga-fekete sorompón. Nézeünk szerint azonban éppen egy ily exponát helyen *rogtón jóvá kellett volna tevédesüket*. Ezzel tartozniak volna magyar voltuknak. Nincs olyan furfangos véletlene a világnak, amely az igazi magyar embert tartósan osztrák mondarba bírni szorítani.

Kaufmann Izidor mentegetőző levelelől bír egy passzus, amelyet nem lehet megjegyzés nélkül hagyni. Azt írja, hogy képe csak úgy jutott az osztrák

részbe, mert ő maga nem volt éppen otthon, amikor képét kérték. De rogtón hozzát teszi, hogy „ő maga is megírtam volna”, azaz ő maga is áténgedte volna képét az osztrák résznek, mert hisz az a császár beleegyezésével került oda. Nos *Kaufmann* ur, az osztrák császár maga sem kívánhatja, hogy a magyar királynak egyik alattvalója miatta hazát oserljen.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

□ **A Petőfi Társaság tagválasztó ülése.** A Petőfi Társaság holnap délután 5 órakor ülést tart az Akadémia kis termében, melyen az üresedésben levő két tagsági helyet fogják betölteni. Mint komoly jelölteket *Koroda* Pált és *Somló* Sándort emlegetik. Azonkívül ezen az ülésen állapítják meg a januáriusi nagygyűlés programját.

□ **Politikai és Közgazdasági Évkönyv.** Ezzel a címmel *Szekely* Sámuel, azt ismert jeles publicista, a *Politikai Hétiszemle* című előkelő hetilap szerkesztője olyan irodalmi vállalkozásba fogott, amelynek a sikere nagyon óhajtható, mert igazi szükségletet elégít ki és igazi hasznot van hivatva hajtani. A *Politikai és Közgazdasági Évkönyv* első kötete igazán nagyon sokat ígér. Ebben a jókora terjedelmű, elegáns, piros kötésű könyvben egész tárházat találjuk olyan tudnivalóknak, amelyekre ugyszólván minden nap rászorul a közgazdasággal és politikával gyakorlatilag, vagy irodalmilag foglalkozó ember: az iparos és kereskedő, a politikus, az újságíró, a pénzügyes, a köztisztviselő. Ezekre nézve ez a könyv nyeny kezelhető, pompásan megcsinált, tartalmas és megbízható kézikönyv hamarosan nélkülözhetetlen lesz. De kívánatos darabja lesz a *Szekely* Sámuel piros könyve minden művelt ember könyvtárának. Egy kis komprimált könyvtár ez, melyből okulást meríteni élvezetes is, hasznos is. Megtaláljuk benne a világ összes államainak dióhéjba szorított történetét és alkotmányának ismertetését; azután következnek a mult év története, országok szerint csoportosítva. Egy sereg hasznos tudnivaló után (európai és ázsiai uralkodó családok, követségek és konzulátusok, kormányok stb.) terjedelmes fejezet van szentelve az európai *hadügynek*. Ezután következik Magyarország politikai története 1809-től 1867-ig, majd a nemzeti kérdéssről írt ismertetés, a magyar alkotmány ismertetése, a mult év parlamenti története, Magyarország államgazdaságának ismertetése stb. A *közgazdasági* rész is igen gazdag és változatos. Külön fejezetek szólnak a mezőgazdaságról, iparról, közlekedésről; terjedelmes fejezetek foglalkoznak a pénzügygel és kereskedelemmel is. Végül kiterjeszkedik a könyv kulturális állapotaink leírására, kulturintézményeink megismertetésére és ráadásul még Budapestnek is szentel egy hosszú fejezetet. Ez a ráadás nagyon is hosszú talán, ha egybevetjük például az ipari részszel, mely semmivel sem hosszabb nála. Pedig azt hisszük, egy politikai és *közgazdasági* évkönyvben mégis csak sokkal fontosabb az egész ország ipari állapota, mint egyetlen város, habár a főváros közigazgatási szervezete. Ettől az egyébként megboosátható aránytalanságtól eltekintve, az évkönyv beosztása épp olyan kitűnő, amilyen ügyességre és tapintatra vall az anyag összeválogatása. Az egyes részek pedig külön irodalmi dolgozatoknak is kiválóak. Ezeket a részeket a szerkesztőn kívül *Jancsó* Benedek, *Gelléri* Mór, *Szalai* Béla, dr. *Dolencz* József és *Szerdahelyi* Sándor írták. Az Évkönyv megjelenését örömmel üdvözljük és igazán kívánatosnak tartjuk, hogy a közönség ismerje föl azt a hivatást, amelyet a könyv becsülettel betölteni készül és tegye lehetővé a vállalkozásnak anyagi sikerét is. Ezt reméljük is, annál inkább, mivel a majd hetszáz lapos kötet mindössze négy forintba kerül.

□ **Nagy képes világtörténet.** A Franklin-Révai kiadásában megjelenő nagy képes világtörténetnek most hagyta el a sajtót a harmadik kötete. A keleti népek és a görögök története után most a *rómaiak* történetét adja. A vastag kötetet dr. *Geréb* József, a tudóshatóságú fiatal tudós írta, akinek ez a nagy munkája ugy a szakkörökben, mint a nagyközönség előtt szép elismerést szerzett. Negyvenhárom ívve terjed a komoly, pontos tanulmányokon alapuló, vonzón előadott szöveg, mely nagy gondal rajzolja a római állam kialakulását és világhatalommá terjeszkedését. De a politikai történet mellett nem feledkezik meg az irodalom és a művészetek rajzolásáról sem. Tartalmasan ír rólok. S ami fő, előadását a legzehebb képek kísérik, melyek a műemlékeket, szobrokat, festményeket, épületeket pontos és szép kivitelű reprodukciókban mutatják be. Egyetlen fontosabb műalkotás sem maradt ki e kötetből, melylyel a római arkeológia dicsékedhetik.

Különös gondot fordít szerző a magyar vonatkozásokra, képből és írásban egyaránt. Nagy dícséretet érdemel a császárok rövid és biztos jellemzőségei is. A képek közül kiválnak a színes mellékletek, melyek színharmoniajuk révén a történelmi érdek mellett művészi élvezettel is gyönyörködhetnek. A pompeji-falfestmények gazdag tagolása, színompája, lebegő alakjainak kecske két szép színes reprodukciójában van szerencsésen bemutatva. A térképek is nagyon sikerültek. Igen szerencsés gondolat volt bevenni a régi és mai Róma összehasonlító térképét, nem kevésbé hasznos és jó Italia világot, áttekinthető térképe. — Dr. Gerébnek ezzel a nagystíli munkájával befejeződik a Nagy Képes Világtörténet első negyedrésze. A kötet ára 8 forint. Részletfizetésre is kapható. Meg lehet rendelni a *Budapesti Napló* kiadóhivatalában.

Összeállítás és jellem. Bácskai históriákat mond el *Zselényi Aladár* ilyen című kötetében. A novellákat — mint az előszóban mondja — azért írta meg, mert már Bácskában is szelidülnek az erkölcsök, fogya a bankó s kitérték a korcsmai zárórárt... A novellák meséi érdekesek, kár, hogy a stílus itt-ott nagyon kurialis. A könyv Lampelnél jelent meg, ára egy forint.

Keleti szakszótár. A keleti népek magyar szempontból való tanulmányának előmozdítására társaság alakult meg: a magyar néprazi társaság *keleti szakszótárá* alakuló ülését a minap tartotta meg a Nemzeti Múzeum tanácstermében. Szalay Imre múzeumi igazgató elnökléte alatt. Az ülésen, amelyen hazai orientalistáink színe-jáva ott volt, mindenkélt az ügyrendben állapodtak meg és a huszonegy tagból álló bizottság az új társaság vezető embereit választotta tisztikarába. Elnök gróf Zichy Jenő lett, társelnök *Vámbéry Ármin*, előadó-titkár dr. *Kónos Ignác*. A társaság kiadásában egy vegyes nyelvű tudományos folyóirat is indul meg, a *Keleti Szemle* (Revue orientale), amely első sorban mindazoknak a tanulmányoknak lesz a tárháza, amelyek a magyar ethnikum keleti lapjait és kapcsolatait megvilágítják, vagy ezekhez adatokat tartalmazhatnak. Szerkesztőknek *Kónos Ignácot* és *Munkácsi Bernátot* jelölték.

EGYESÜLETEK.

(A budai Vigadó megnyitása.) A budai előkelő társaság nagyban készül az új jobbparti Vigadónak január 23-iki megnyitására. Írók, művészek s a budaiak krémjéből alakult rendezőbizottság váltóvetve igyekezik azon, hogy az ünnepség minél fényesebb legyen. *Hegedűs Sándorné*, mint a rendező hölgybizottság elnöke, ma délutánra nagygyűlésre hívta össze a rendező bizottságot a budai polgári körnek helyiségébe. Az értekezleten a miniszterné megbízásából *Emmer Kornél* elnökölt. Az értekezlet megállapította az ünnepség módozatait s az előkészületi munkálatok letárgyalása után a tisztikart választották meg illyképpen: *Elnökök:* *Andrássy Tivadar* gróf, *Darányi Ignác* földmívelésügyi miniszter, *Falk Miksa*, *Emmer Kornél*, *Rupp Zsigmond*. *Alnökök:* dr. *Benze Benő*, *Biskara Endre*, *Márk Lajos*, *Ligeti Miklós*, *Olhauser Pál*, *Szalay Sándor*, dr. *Vaszary János*, *Vater József*. *Főtárhár:* dr. *Romy Károly*, *Háznagy: Frommann István*. *Tárhár:* dr. *Ary Pál*, *Botzenhard János*, *Ludwik Elemér*, dr. *Perger Ignác*. *Jegyzők:* *Hanel Aurél*, *Bartsch Róbert*, ifj. *Eckermann Ede*, *Hollán Sándor*, dr. *Jurányi Győző*, *Nailheim Béla*, dr. *Laky Árpád*, dr. *Weinelt Károly*. *Pénztáros:* *Seitl Rezső*. *Ellenőr:* *Weide Gusztáv*. A megválasztott tisztviselőknél kívül még 80 rendező buzgólkodik az ünnepség sikerén.

VIDÉK.

(Városi közgyűlés.) Kolozsvár város mai közgyűlése tárgyalta Marosvásárhely átiratát a kvóta ügyében. A közgyűlés kimondotta, hogy az átiratot tudomásul veszi. Tárgyalás alá került azután *Kondász Ferenc* indítványa. A közgyűlés elhatározta, hogy az indítványt ama részét, mely az új épületek költségeire városi pótdadót javasol, az építési kedv apaszásának elkerülése végett nem fogadja el, ellenben hosszas vita után kimondotta, hogy a vasuti tisztviselők is fizessenek városi pótdadót. *Kondász* felebbzést jelentett be.

(A nagyváradi vasuti állomás.) *Hegedűs Sándor* kereskedelmi miniszter leiratban értesítette Nagyváradot, hogy a város régi óhajlásához képest a vasuti állomási épületet kibővítteti. A munkálatokat a jövő évben kezdik meg. Nagyvárad városi vasuti üzletvezetőséget is kért, de a miniszter kijelentette, hogy e kérelmet forgalmi okokból nem teljesítheti.

SPORT.

Sport hírek. A *Sportélet* jelenti: *Barnato II.*, mely ez idő szerint báró *Üchtritz Zsigmond* pülskei ménésében van, jövőre ismét szerepelni fog a pályán. — *Igfalfy Gusztáv* ezredes *Compagnon* nevű stepler-jével készül a nagy alagi akadályversenyre. — *Simoun* első startja, a *Károlyi Gyula* emlékversenyben lesz. — 6.246.500 frankot tettek ki az idén a versenydíjak a párisi futtatásokon. — A jövő évi bécsi Derbyt június 4-ikén futják. — *Don Josénak*, a bécsi Derby német favoritjának Angliából vett vezető lovat *Oppenheim báró*, *Melampusnak* hívják s *Tom Cannon tu-*

lajdonában több versenyt nyert is. — *Gomba* ez idén megint ménésben működik, jövőre pedig a baden-badeni meetingre készítik elő, ahol ismét a *Prince of Wales* stakes-ért fut.

A bécsi lóversenyek határnapjai. Az *Oszták Jockey Klub* most állapította meg jövő évi versenyek határnapjait. E szerint jövőre Bécsben 38 verseny nap lesz és pedig a tavaszi meeting április 15. 16. 19. 22. 24. 26. 28. 29. és május 1-én és 3-ikán; a Derby-meeting május 24. 26. 27. 29. 31. és június 3. 4. 7. 9. 10. és 12-ikén, a szeptemberi meeting 2. 4. 6. 8. 9. 11. 13. 15. és 16-ikén. az októberi meeting e hó 16. 18. 20. 21. 23. 25. 27. és 28-ikén. *Kottlingbrunnban* mindössze kilenc verseny nap lesz az egész évben és pedig július 22. 24. 26. 28. 29. 31. és augusztus 2. 4. és 5-ikén.

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ Teljes ülés. Szabó Miklós kuriai elnök elnök-lésével ma teljes ülés volt a királyi Kuria. Az ülés megnyitása után *Bosits Gábor* bírólövosta a királyi dekrétumot, amely *Fittler Imre* pozsonyi és *Istvánffy József* temesvári ítélőtáblai bírákat a legfelső bírósághoz számfőlti bírákká nevezte ki. Az új bírák erre letették a hivatalos esküt, mire *Szabó Miklós* elnök üdvözölte az új kuriai bírákat, majd *Fittler* a második felülbírálati tanácsba, *Istvánffy* pedig a hatodik polgári tanácsba osztotta be. Azután a folyó ügyeket intézte el a Kuria.

§§ A felső bíróságok új rendje. A felső bíróságokról most állították össze a polgári és büntető tanácsok jövő évi kimutatását. Az új bünvádi ügyviteli szabályok 119. §-a szerint val jó tárgyalások egyelőre csak minden kedden és csütörtökön lesznek a királyi kuria. Az új beosztás a következő:

A Kuria.

Polgári tanács. I. Elnök: Szabó Miklós kuriai elnök, bírák: *Németh Lajos*, *Ádám András*, *Béres János*, *Popu József*, *Zachár Emil*, *Kovács Antal* és *Fráter Imre*. *Jegyzők:* *Kéler József* törvényszéki bíró, *Vajdady Emil* jegyző és *Petőcz Gyula* joggyakornok. — II. (Felülvizsgáló) Elnök: Szabó Albert tanácselnök, bírák: *Gottl Ágoston* helyettes elnök, *Mezey Albert*, *Havass Károly*, *Tergovics István* (az 1896: XXV. t.-c. értelmében előadása kerülő ügyekre nézve), *Horváth Kálmán*, *Fittler Imre*, *Major Kálmán* és *Dezsoffy Géza*, *jegyzők:* *Vajdady Emil*, *Saározy Károly* és *Kondor Aladár* albiró. — III. (urbéri, banya). Elnök: *Vavrik Béla* tanácselnök, bírák: *Kereszteszöghy Lajos*, *Stephanides Henrik*, *Asztalos Aba*, *Gyárfás Ferenc*, *Pecháta Endre*, *Tergovics István* és *Zsembery Kálmán*, *jegyzők:* *Borzseky Károly*. — IV. (váltó-, kereskedelmi- és csőd). Elnök: *Oberschall Adolf* tanácselnök, bírák: *Hegedűs László*, *Beck Hugó*, *Kormos Adolf*, *Fabiny Ferenc*, *Végh János*, *Foktuy Albert*, *Grecsik Károly* és *Dubla Ferenc*, *jegyzők:* *Körtvélyessy György* albiró és *Kormos Pál* joggyakornok. — V. Elnök: *Ruby Antal* tanácsvezető kuriai bíró, bírák: *Pásztélyi János*, *Bene Kálmán*, *Hüvös Károly*, *Uhlárik Gedeon*, *Danilovics Elek* és *Kovács Béla*, *jegyzők:* *Szent-Ivány Gyula*. VI. Elnök: Szabó Ágoston tanácselnök, bírák: *Oeffner Ferenc*, *Bosits Gábor*, *Frink Endre*, *Ilés Jenő*, *Avarfy Károly*, *Istvánffy József* és *Pinkovits Ödön*, *jegyző:* *Szijaártó Zsigmond*. VII. Elnök: *Sütő Rudolf* tanácsvezető, kuriai bíró: bírák: *Ulyés Károly*, *Klimkó István*, *Vasziilevits Vazul*, *Egry Kálmán*, *Vermes Gusztáv*, *Karsa László* és *Biró Antal*; *jegyző:* *Oppl Alajos*.

Büntető tanács. I. (Sajó). Elnök: *Czorda Bódog* kuriai másodelnök, bírák: *Sebestény Mihály*, *Szécsák Ferenc*, *Mikó Miklós*, *Nedeczky Ödön*, *Hieronimi Béla*, *Podhorányi Gyula*, *Garam Jenő* és *Szegheő Ignác*, *jegyző* *Janicsék József* albiró. — II. Elnök *Andrásovits Béla* tanácselnök, bírák: *Keümlay Pál*, *Vita Sándor*, *Németh Péter*, *Nyers Lajos*, *Tarnai János*, *Onamim Sándor* és *Mészáros Lajos*, *jegyző* *Schindler Jenő*. — III. Elnök: *Sélfly Sándor* tanácselnök, bírák: *Kelemen Mór*, *Szeyfler Ede*, *Frencsics István*, *Tóth Gerő*, *Szent-Imrey Jenő* és *Makay Dezső*, tanácsjegyző *Mladoniczky Nándor* törvényszéki bíró. — IV. Elnök: *Veszprémi János* tanácselnök, bírák: *Tutschner Ágoston*, *Nagy Sándor*, *Mezey János*, *Zsigmondovics Mihály*, *Naményi József*, *Pichler Lipót* és *Verovác Gyula*, *jegyző* *Tótkés Ferenc*. — V. Elnök: *Paisz Andor* tanácselnök, bírák: *Bümcher Gyula*, *Losonczy Ödön*, *Szoremlay Lajos*, *Neuberger Ignác*, *Valkai Bertalan*, *Farkas Géza*, *Berlogia Abraham* és *Bolgár Emil*, *jegyző:* *Zuna Gusztáv* joggyakornok.

Az ítélőtáblán.

Polgári szakszótály. I. (Közpolgári szaktanács, egyszersmind I. polgári felülvizsgáló tanács.) Tanácselnök: *Vavrik Antal*. Bírák: *Véber Ottó*, *Hajdu Ferenc*, *Debreczeni Miklós*, *Somogyi Mihály*, *Szantay Adolf*, *Vörösmarty János*, dr. *Belus Győző*, *Kacsokovics Jenő*, *Nyvezeky Antal* és *Hanak Kolos*. Az I. polgári felülvizsgáló tanács tagjai: *Debreczeni Miklós*, ki egyszersmind a felülvizsgáló tanács elnökhelyettese, továbbá *Somogyi Mihály*, *Vörösmarty János*, dr. *Belus Győző*, *Kacsokovics Jenő* és *Hanak Kolos*. Kivülök tagjai még az I. polgári felülvizsgáló tanácsnak: *Lehoczy Lajos*, *Saróti Szabó László*, *Végh József*, *Forster József*, *Csilláry Kálmán* és *Tóth Gáspár*. *Jegyzők:* dr. *Sármir Antal* fordító és *Vidovich Ferenc* albiró. — II. (Közpolgári, egyszersmind urbéri szaktanács.) Tanácselnök: *Horváth Jenő*, bírák: *Liptay Kornél*, *Skoff Iván*, *Lehoczy Lajos*, *Osery Gábor*, *Sárgi Szabó László*, *Nyvársdy János*, *Koós Emil*, *Végh József*, *Forster*

József, *Csilláry Kálmán* és *Tóth Gáspár*. *Debreczeni Miklós* az urbéri ügyek elintézésénél a bírói ügyv. szab. 334. §-a értelmében kiegészítő szavazóbíró (I. közpolgári tanácsból). *Kossutány Géza* a közpolgári ügyek elintézésénél kiegészítő szavazóbíró (I. közpolgári tanácsból). *Kossutány Géza* a közpolgári ügyek elintézésénél kiegészítő szavazóbíró. *Jegyzők:* *Stojkovich Tivadar* fordító, dr. *Minich Jenő* aljegyző. — III. (Közpolgári, egyszersmind váltó-, kereskedelmi- és csőd-szaktanács. Polgári felülvizsgáló tanács, mint ilyen II. közpolgári s kereskedelmi stb. ügyekre.) Tanácselnök: dr. *Décsey Zsigmond*, bírák: *Wattay Dezső*, dr. *Gedeon Albert*, *Antos Károly*, *Sarlay Ferenc*, *Wettstein Gyula*, dr. *Szalacsy Zoltán*, dr. *Tury Sándor*, dr. *Baumgarten Károly* és dr. *Forráy Ferenc*. Mindannyian egyszersmind a polgári felülvizsgáló (II.) tanács tagjai. *Zubovich Román* kiegészítő előadó és szavazóbíró az első büntetőtanácsból. *Jegyzők:* dr. *Kónyi József* albiró és dr. *Rónay Zoltán* joggyakornok.

Büntető szakszótály. I. Tanácselnök: *Sárkány József* kir. táblai alelnök, bírák: *Kállay Adolf*, dr. *Szabó János*, *Burg Lajos*, *Tolnai Antal*, *Türk Szilárd*, *Kossutány Géza*, *Dessewi Marcel* és *Zubovich Román*; *jegyzők:* dr. *Zelenka Lajos*, dr. *Bartha Antal* segéd-fogalmazó és dr. *Rexa Viktor* joggyakornok. — II. Tanácselnök: *Hérics-Tóth János*, bírák: *Halmágyi Sándor*, *Percezl Gyula*, *Csiky József*, *Bakos János*, dr. *Devich László*, *Polyák Gábor*, *Horváth Béla*, *Balonyi Imre* és *Ráth Zsigmond*; *jegyzők:* dr. *Biber Gyula* albiró és dr. *Révai Bódog* aljegyző.

§§ A Törvényszéki és Rendőri Újság (szerkeszti dr. *Guthi Soma*) karácsonyi száma gazdag és változatos tartalommal jelent meg. Az érdekes igazságügyi hírekön kívül a tanulságos cikkek egész sorát olvashatni benne a legjelesebb jogi íróktól. Dr. *Nagy Dezső*, *Lenk Gyula*, *Drill Béla*, dr. *Sántha Elemér* stb. jeles dolgozatai mellett érdekes rendőrségi és csendőrségi hírek, szabaddalmi ügyek teszik változatossá a hamarosan népszerűvé lett jogi lapot, amelynek egyik főcélja: az új bünvádi eljárást a legapróbb részletéig ismertetni, magyarázni s a vidéki bíróságokkal a központi judikaturát megismertetni. A Törvényszéki és Rendőri Újság igazán hézagpótló közlönye a bíróságoknak, a rendőri és csendőri hatóságoknak és az ügyvédi karnak.

§§ Sikkesztő árvaszéki elnök. *Szegeő*ről táviratozzák: *Csala Ferenc* makói árvaszéki elnök 850 forintot sikkesztett és ezt okirathamissal palástolta. A bünygyében mára kitűzött végtárgyalást, több tanu elmaradása miatt el kellett halasztani. *Csala* t, ki augusztus óta vizsgálati fogságban volt, a bíróság szabadlábra helyezte.

§§ Fegyházra ítélt pópá. *Campianu* Tivadar krassószörénymegyei oláh pópá megunta a falusi élet egyhangúságát s Bécsbe költözött, ahol egy *Zmeta* nevű nyugalmazott századosal együtt pálinkázletet nyitott. Ennek az üzletnek cégére alatt aztán száz és száz büntetőndő cselekményt követett el. Áldozata sok egyszerű szegény falusi oláh paraszt és egynéhány oláh takarékpénztár volt. Hamis váltókkal több százezer forint erejéig megkárosította valamennyit. *Mikor* turpisságai kiderültek, *Campianu* megszökött. *Elment* Görögországba. *Mikor* visszatért, letartóztaták s azóta vizsgálati fogságban tartják.

Büntetőügyben a karánsebesi törvényszék 26 napi végtárgyalás után, amelyet költségkimelés céljából *Bosovicson* tartottak meg, ma ítélezett. A bizonyítási eljárás befejezte után dr. *Josits* Milorád királyi alügyész mondta vadsbeszédét, amelyben *Campianu* 402 büntetelt ádolta és pedig 37 magánokirat hamisítás büntetével, 269 váltóhamisítással, 95 közokirat hamisítással és család bukás büntetével vádolta. A vád és védsbeszéd két napot, e hónap 18. és 19-ikét vették igénybe. Azután a törvényszék három napig tanácskozott az ítélet fölött, amelyet ma hirdetett ki dr. *Jurka* törvényszéki elnök a környék óriási érdeklődése mellett. A törvényszék *Campianu* Tivadarat künöncnek mondta ki 221 büntetben és pedig 14 közokirathamisításban, továbbá váltó- és magánokirathamisításban, végül család bukás büntetében s ezért öt tizenegy évi fegyházra ítélte, amely ítélethől azonban két évet kitöltöttnek vett a vizsgálati fogság által. A bíróság kimondotta rá a 10 évi hivatalvesztést is. Az ügyész felebbzést a 181 esetre nézve való felmentésért s súlyosbítás végett. Dr. *Zolner* Béla ügyvéd, valamint az elítélt, enyhítés végett felebbzettek.

§§ Megütötte az apját. Künn a külvári dohos pincelakások egyikében játszódott le az a dráma, melyben a királyi ítélőtábla igazságot szolgáltatott. *Boros Gergely* egy esto fáradtan tért haza a munkából s arra kérte *Mihály* nevű fiát, hogy szaladjon át a korcsmába egy kis pálinkáért. A gyerek vonakodott s durcásan felegetett az apjának. Szó szót követett s mikor az apa keményebb szót vágott a fia szemébe, az ökölbe szorított kézzel neki ugrott s megütötte. *Boros Gergely* pedig dühében kést ragadott s szíven szúrta a gyereket. A budapesti törvényszék *Boros Gergelyt* halált okozó súlyos testi sértés büntetése miatt másfél évi börtönrre ítélte. A királyi ítélőtábla foglalkozott az ügygel s csupán a minősítésen változtatott, amennyiben *Boros* erős felindulásban elkövetett szándékos emberölésben mondta ki bűnösnek. A kiszabott büntetésen a tábla nem változtatott.

Nyílttér.

Hleinoscheg-Elysée

a Legjobb Beszög

Mi a Schapirograph?

Schapirograph a legeslegjobb sokszorosító készülék feketenyomásra. Ara 15 ft. Kivánatra küldök bérmentve egy Schapirographot kipróbálásul 4 napi használatra és nem tetészet esetén csak a bérmentést visszaküldést igénylem.

Prospektusok ingyen

Vezérképviselő Pohl Fritz, Bécs, I. Rudolphsplatz 13

Most jelent meg Kabos Ede új regénye

A verebek.

Akarácsonyi könyvpiac egyik legérdekesebb újdonsága. A regény közel 300 oldalon, gyönyörű kiállításban jelent meg s az erős kötet

ára 3 korona.

Megrendelhető:

a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában József-körút 18. szám.

Az o rovat alatt közlötteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TÁVIRATOK

A belgrádi új orosz követ.

Fétevár, december 22. Muraviev előterjesztésére a cár Oroszország braziliai követét belgrádi követté nevezte ki. Ebből arra lehet következtetni, hogy Pétevár és Belgrád közt a viszonyok javultak.

A francia képviselőházból.

Páris, december 22. A képviselőház elfogadta a Luxemburggal kötött telefonvezetményt. Azután a Ház a költségvetés hatod részének a kormány által kért megszavazását tárgyalta. Millevoye megrója a kormányt, hogy a parlament munkálatok folytatását késleltette.

Waldeck-Rousseau miniszterelnök azt válaszolja, hogy a költségvetés elintézésének késedelme nem a kormány hibája, mert a parlament egybegyűlése előtt elő akarta készíteni a bejelentett törvényjavaslatokat. Az állami törvényszék egybehívásához csak gratulálhat a miniszterelnök. A nacionalisták arcátlan kihívását nem lehetett tovább büntetlenül hagyni. (Lásd, aki folyton közbeállításokkal zavarta a miniszterelnököt, az elnök rendreutasította.)

A költségvetés 2/3 részének megszavazásáról szóló törvényjavaslatot 468 szavazattal 51 ellenében elfogadták, továbbá egy indítványt, mely szerint a nők és gyermekek munkaideje a gyárakban napi 11 órában állapíttatik meg és négy éven belül leszállítandó 10 órára.

Orkán a Fekete tengeren.

Novoroszjszk, (a Fekete tenger mellett) december 22. Három nap óta itt heves orkán dühög, amely háztetőket tép le, pajtákát döntöget és rongálja a táviró- és telefonvezetékeket és a vasut menien lévő kis faülepőket. A kár igen nagy. Néhány vitorlás hajót a parthoz vetett a vihar. Egy angol és egy görög gőzhajó az öbölben jég közé rekedt. Egy másik gőzhajó elveszett. Több árutárban tűz pusztított és nagy károkat okozott.

A francia összeesküvők pöre.

Páris, december 22. Az állami törvényszék kihallgatott ma néhány tanut, akik Brunet és Guérin javára vallottak. A védők azt kívánják, hogy Habert Marcelt hallgassák ki tanuként. A főügyész ellenzi ezt az indítványt. Fallières elnök kijelenti, hogy ő elhatározta, hogy az e hó 20-ika óta felhívott tanukat nem hallgatja ki. A védők az ülés félbeszakítását követelik, hogy az elnök határozatot megvizsgálhassák. Zárt ülés után Fallières elnök kibirdeti, hogy a tanuk listája ki van merítve és azután berekeszti az ülést. A legközelebbi ülés kedden lesz.

A milánói pör.

Róma, december 22. A milánói per tárgyalásának tegnapi napja nagyon szenzációs volt. A tárgyalás folyama alatt ugyanis elrendelték az egész Barone család és családjeinek letartóztatását, mert a tárgyalás során kiderült, hogy Notarbartolo gyilkosai a gyilkosság elkövetése után a Barone családnál találtak menedéket. Az elfogatási parancsot azonnal végrehajtották.

Hegyomlás.

Salerno, december 22. Ma délután Amalfiban hegyomlás volt, mely több házat és a Cappuzini-szállodát eltemette és a kikötőben horgonyzó több vitorlášajót elsüllyesztett. Néhány ember életét vesztette.

Árvizek.

Bukarest, december 22. Az ország több vidékéről árvizek jelentenek. Védelmi intézkedéseket tettek.

Közgazdasági táviratok.

Fiume, december 22. Az itteni kikötő forgalma az utóbbi hónapok óta oly élénk, mint amilyen évek óta nem volt. Az olasz horimpot oly mérvet öltött, hogy a Rivierából érkező borok elraktározására alig van már hely. Az Ausztria-Magyarországra irányuló tranzito-forgalom is nagyon erős, de a vasut azt az uralkodó wagonhiány dacára eddig mégis késedellem nélkül lebonyolíthatja. A rizs- és salétromimpot az előbbi évekhez képest szintén tetemesen növekedett, ellenben a juta-import hanyatlott. Az export is kedvező eredményeket tüntet fel. Árpából mintegy 2000 wagont szállítottak el hajón Angliába és Rotterdamba.

Berlin, december 22. (Gabonapiac.) A kemény fagy következtében a kínálat tartózkodó volt. Buza és rozs 1/4, részben 1/2 márkával drágább. Zab változatlan.

London, december 22. (Gabonapiac.) Az irányzat általában állandó, az árak névleg változatlanok. Magyar liszt 6 p-vel drágább. Városi liszt 23—28 sh. Repecolaj helyben 23 sh. Tengeri helyben 18 sh. (eladók.) Behozatal: buza 10.000, árpa 24.000, zab 50.000 mm. Az idő nedves.

Liverpool, december 22. (Gabonapiac.) Buza változatlan. Amerikai tengeri 1/4 p-vel olcsóbb. Liszt változatlan. Az idő borús.

New York, december 22. Holnap 3,275.000 dollar aranyat indítanak utnak Európába.

Berlin, dec. 22. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Esti forgalom. Négyeszázelek magyar aranyjárdék —. Magyar koronajárdék —. Osztrák hitelrészvény 232.40. Osztrák-magyar államvasut 136.—. Déli vasut 30.—. Északnyugati vasut —. Elbavölgyi vasut 216.—. Orosz bankjegy készpénz —. Buschtiehradi —. Orosz bankjegy —. (Ultimo.) Lombard —.

Frankfurt, december 22. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Árfolyamok decemberre. Esti forgalom. Osztrák hitelrészvény 232.60. Osztrák-magyar államvasut —. Déli vasut 29.90. Osztrák aranyjárdék —. Olasz járdék 92.35. Laura-kohó 252.—. Harpeni 200.70. Discont 191.10. Alpesi —. Bécsi bankjegyesület —.

New York, december 22. (Kábelüregöny.) (Gabonafüzede.) (Megnyitás.) Buza decemberre 74.7/8.

New York, december 22. (Kábelüregöny.) (Zárlat.) Buza tavaszi 78.3/8. Buza téli 73.3/8. Buza decemberre 72.3/8. Buza májusra 74.3/8. Tengeri decemberre 38.3/8. Tengeri májusra 38.3/8. Zab 29.—. Rozs 60.1/2. Liszt 2.80.

New York, december 22. (Kábelüregöny.) (Zárlat.) Káv fair Rio No. 7. 7.—. Káv fojó óra 5.10. Káv májusra 5.65. Petroleum refined in cases 10.—. Petroleum New Yorkban 9.90. Petroleum Filadelfiában 9.85. Szállítási díj Liverpoolba 3.—. Irányzat szilárd.

Chicago, december 22. (Kábelüregöny.) (Gabonafüzede.) (Megnyitás.) Buza decemberre 69.3/8. Buza májusra 69.3/8. Buza februárra —. Tengeri decemberre 32.3/8.

Chicago, december 22. (Kábelüregöny.) (Zárlat.) Buza májusra 69.1/2. Buza júliusra 76.3/8. Tengeri decemberre 30.1/2. Tengeri májusra 30.—. Zab decemberre 22.—. Zab májusra 24.—. Rozs decemberre 50.—.

Liverpool, december 22. (Kábelüregöny.) (Gabonafüzede.) (Zárlat.) Buza decemberre 51.3/8. Buza májusra 51.3/8. Tengeri decemberre 36.—. Tengeri februárra 35.3/8.

Baltimore, december 22. (Kábelüregöny.) (Zárlat.) Buza decemberre 74.3/8.

St. Louis, december 22. (Kábelüregöny.) (Zárlat.) Buza decemberre 68.3/8.

Filadelfia, december 22. (Kábelüregöny.) (Zárlat.) Buza Cash 69.3/8.

San-Francisko, december 22. (Kábelüregöny.) (Zárlat.) Buza decemberre 101.1/2.

Napirend.

Napló. Szombat, december 23. — Római katolikus: Viktória. — Protestáns: Viktória. — Görög-orosz (december 11.) Dániel stl. — Zsidó: Tebeth 21. Szabbath Semoth. — A nap két 7 óra 32 percek. — Nyugszik 3 óra 55 percek. — A hold két délután 10 óra 46 percek. — Nyugszik délelőtt 10 óra 30 percek.

A miniszterek nem fogadják.

A Petőfi-Társaság közgyűlése délután 5 órakor a tudományos Akadémia termében.

A protestáns orszáos árvaház karácsonyfa-ünnepe délután 5 órakor.

Az angyalföldi tőbolyda karácsonyfa-ünnepe délután 4 órakor.

A budapesti pinóc-egyesület karácsonyfa-ünnepe délután 4 órakor a Nemzeti Szálló termében.

Szobeleniek árverése a terézvárosi zálogintézetben délután fél 2 óráig, fél 6-ig.

A magyar jogászeyleben dr. Lukács Adolf kolozsvári egyetemi tanár előadása a „Főtárgyalásról” délután 6 órakor.

Nemzeti Múzeum: Képtára, nyitva délelőtt 9 órától 1 óráig. Többi tárai 1 korona belépődij mellett megtekinthetők.

Iparművészeti társulat és múzeum karácsonyi kiállítása nyitva délelőtt 9—12-ig és este 5—8 óráig.

A Múzeumok téli tárlata, nyitva délelőtt 9 órától délután 4 óráig. Belépődij 1 korona.

Nemzeti Szalon téli kiállítása (Ferenciek-tere 9. szám), nyitva délelőtt 9 órától este 9 óráig. Belépődij 20 krajcár.

Műegyetemi múzeum (Kerepesi-út 72.), nyitva d. e. 9 órától 1 óráig.

Teknológiai iparmúzeum zárva.

Az új országház kupolacsarnoka megtekinthető délelőtt 10—1-ig. Belépődij 20 krajcár.

Deák-mauzóleum a kerepesi-uti temetőben, nyitva délután 5 óráig.

Szabadalmi levéltár (Erzsébet-körút 19.) nyitva délelőtt 9—1-ig.

A magyar királyi központi statisztikai hivatal nyilvános könyvtára és térkép-gyűjteménye nyitva délelőtt 9—1 óráig.

Iparművészeti múzeumi könyvtár nyitva délelőtt 9—12-ig és este fél 7 órától fél 9 óráig.

Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9—12-ig és délután 5—8-ig.

Akadémiai könyvtár nyitva délután 3—8-ig.

Múzeumi könyvtár nyitva d. e. 9—1-ig.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Inaugurációs Kerepesi-út 20. I. emelet. Hivatalos órák délelőtt 9:45 délután 2 óráig. Telefon szám 24—55. Hivatalos olvasóterem és tudásközvetítő Kerepesi-út 22. szám I. emelet. Hivatalos órák 9 órától 12-ig és délután 3—6-ig. Telefon szám 24—16. Hazai termékek állandó kiállítása. Keleti mintatár és kereskedelemtörténeti gyűjtemény, továbbá a Házipari kiállítás (melyben az üzletvezetés árusításokat is eszközöl) a városi Igazgatóságban nyitva télen délelőtt 9—2-ig, nyáron és a többi évszakokban 9:45 12 óráig és délután 3-tól 5-ig, vagy 6-ig. — A Magyar kir. kereskedelmi múzeum külföldi kirendeltségeinek vezetőségével megbízott üzletvezetés V. Váci-körút 32. szám.

Szórakozó helyek.

Allatkert nyitva egész nap.

Somossy Mulató. Nagymező-utca. Ma egész új szenzációs műsor.

Folies Caprice. VI., Révay-utca 13. Naponta fényes műsor.

Kis Vigadó. VIII., Nagyfuvaros-utca 4., naponta nagy varieté-előadás.

Budapest kávéház. Andrassy-ut. Naponta Banda Marci és fia hangversenye.

Orient kávéház. Kerepesi-ut. Sági Pista zenekarnak hangversenye és Schreier művésze.

Stefánia-szálloda, Murányi-utca 53. Budapest legolcsóbb szállodája.

Páris szálloda. Váci-körút. Éltermek. Elegáns kávéház. Vilányosság: Bachus-pince.

Union-Szálloda díszes nagy étterem, villanyvilágítás, specialitás kerpárterem.

Élítő szálloda, Budapest, Király-utca 39. Igazgató Mandel Albert.

Petanovits Metropoli szállodája. Naponta hangverseny Kiss Béla híres debreceni zenekara által. Ujjonnan berendezett fényes étterem.

Ehm János éttermeiben (ezelőtt Szikszay) Nemzeti Színház-épület. Naponta kitűnő cigányzene.

Gregorits Ferenc éttermei Duna- és Lipót-utca sarkán. Pétvárosi látványosság. Hetenként kétszer katonazené.

Lantos-féle Erdélyi vendéglőben naponta a legkifűzőbb erdélyi ételek és italok. Olcsó árak! Pontos kiszolgálás bűnygek által.

Debranszki-féle vendéglőben Teréz-körút 4. kapható eredeti torokbó hus és hortobágyi gulyás.

Miklós M. bor és sörösarnoka az Urania színház mellett Kerepesi-ut 13. naponként zenecstély. Saját termelői borok.

Putzer-pince Deák-tér naponta a pince éttermekhez Szabarmal és Boros Miska és Kiss Ferkó híres szőlősték hangversenye.

Bodaga-pince. Ujjonnan fényesen berendezve, a Somossy-mulatóval szemben (Nagymező-utca 20.), naponta éjjel 3 óráig van nyitva.

Naponta hangverseny Dankó Gábor fényes zenekara és Török Pista cimbalomművésze által a Keleti kávéházban, Csömör-ut 14.

Emke kávéház, Kerepesi-ut, naponta Pege Károly zenekara.

Stefánia-kávéház, Kerepesi-ut 73. Naponta az I-es Magyar Dalárszövetület előadása.

Szerkesztői üzenetek.

— Kéziratokat nem adunk vissza. —

Sorsjegyek.

K. E. Elmód, 7730—15. számú vöröskereszt-sorsjegye 7 forintot nyert. — T. F. Besztercebánya, 4182—31. százfórtos szerb sorsjegvét 100 forinttal húzták ki. — Baeskal előfizető, 5175—26. számú magyar vöröskereszt-sorsjegye 6.50 forintot nyert. — 108350. számú előfizető. Jászvi sorsjegye két forintot nyert. — F. P. Nagy-Céline, 1664—62. számú magyar vöröskereszt sorsjegye hat forintot nyert, 3495—91. számú 49-a-os jelzalsorsjegye 100 forintot nyert. — K. J. B. 18252—12. számú 1860-as osztrák államsorsjegye 120 forintot nyert, 7588—65. számú magyar vöröskereszt-sorsjegye 7 forintot nyert, a 7115—79. számú 6 forintot nyert, többi sorsjegyeik nem nyertek.

N. J. Euella, C. K. Kupuszina, Dr. Vársárhelyi, B. J. Sásd, Pápai előfizető, P. S. Deveser, F. J. és L. Szolnok, K. A. Nagy-Várud, K. J. Zala-Egerszeg, Pannonháma, R. L. Guák, Alföld, F. S., K. L. Vág-nyhely, H. F. Szolnok, sorsjegyeik nem nyertek.

A nagy század.

— Száz esztendő története. —

(IV)

Az empire fénye és bukása.

Az újdonsült császár nagyravágása majdnem tíz esztendei állandó háboru színterévé változtatta Európát. 1806-ban megalakította a rajnai szövetséget, amely összes hadait Napoleon rendelkezésére bocsátotta. Ez egyenlő volt Németország nagy részének kisajátításával. Délen megteremtette az olasz királyságot, amelynek természetesen ő volt a fejedelme. A nápolyi dinastiát egyszerűen leparancsolta a trónról s bátyját Józsefet nevezte ki királynak. Egész sereg rokona és több híve közt ugy osztogatta a fejedelemségeket, mint az aprópénzt. Poroszországot tönkverte, Ausztriát kimerítette, Angliát a kontinentális zárlattal akarta kiéhezteni. Elfoglalta Portugáliát és Spanyolországot, bevette Bécsot, végre elfogatta VII. Pius pápát és egyszerűen megszüntette az egyházi államot. Az Elbától a Tiberisig terjed korlátlan hatalma. Nagy Károly ideje óta nem tartott egyetlen jogar ennyi országot és népet a hatalma alatt.

Most már nevette a francia forradalom öblös jelszavait, az alkotmányt, a népfeliséget, a szabadságot és egyenlőséget. A felséges nép, amelynek sorából a császári trónra kapaszkodott hibázhatatlan szuronnyainak segítségével, nem volt néki több regrutákkal szolgáltató tenyésztelepnél. Még nagyobb göggyel kicsinylette a nemzetek tradícióit: Európa népei söpredék voltak néki, amelyet ide-oda vetett kemény söprője. A fejedelmek és államférfiak hihetetlen megalázkodások közepette végre észrevették, hogy a régi arisztokrata elvekkel és az abszolutisztikus kormányformával semmire sem mehetnek a félelmetes korzikaival szemben. Itt is, ott is appelláltak a népre, ezáltal első ízben: Igérték neki alkotmányt, szabadságot, jogokat. Igérték liberális kormányformát. Ezt az ígéretet nem mindjárt s nem mindig tartották meg, de a jelszó ki volt adva s a nép jogai nem hangzottak többé a trónok légkörében lehetetlen chimáerák gyanánt. A mag el volt hintve azokba a barázdákba, amelyeket Napoleon szántott fel. Mindenütt éledni kezdtek a liberális gondolatok, az alkotmányosság után éhező vágy, sőt éledni kezdett a nemzetiségi eszme, a haza tisztultabb fogalma. Hogy mindezek a jelszavak minő esodás, szinte legendás hatásúak voltak, bizonyítja a spanyolok késhegyig menő guerilla-harca, Hofer és társainak hőstettei, a porosz önkéntesek harcai. Napoleon, a szabadság ellensége, vetette el önkénytelenül a szabadság magvait. És Napoleon volt az oka annak, hogy Európa abban az időben alkotmányossá és liberálisra kezdődött válni. Az ő hatalmas fellépéséből támadt ellenzéki áramlat határozta meg Európának politikai jellemét az egész század tartamára. Olyan eredmény, amelylyel a korzikai katonai energiáját bátran meg lehet mérni.

A részben újjászervezkedett országok egyesülése adta meg neki az első törődést. Hatalma mesterként volt, egy egészséges alapon szervezett ellenakció végre mégis megtört. A szövetséges fejedelmek 1814-ben bevették Páris, amelyből Napoleon kirekedt. Akkor mondott le először. De csupán nyers energiára alapított akarata nem hagyott neki békét Elba szigetén. Mint a villám, Párisban termett, megugratta XVIII. Lajost és udvarát, gyorsan alkotmányt és szabadságot ígért a franciáknak, békét Európának. Ki bizott volna benne? A szövetségesek egy percig sem késlekedve készülődtek az utolsó, a végérvényes mérkőzésre. 1815-ben, új uralkodásának századik napján, megverték Waterloonál s a magános Szent Ilona-szigetre zárták Európa foglyát. Ott halt meg 1821-ben.

Olyan pusztulást, mint az empire idejében, nem látott Európa. Az austerlitz-i ütközetben az oroszok 21.000 embert veszítettek. Az orosz hadjárat majdnem félmillió embernek okozta pusztulását. Volt eset, hogy öt egymásután következő napon négy nagy ütközetet vívott. A háboru de-

liriumában élt. Két évvel bukása előtt ezt mondta Metternichnek:

— Törődöm is akár egy millió ember életével!

Irtózatlan meggyötört katonáit a szakadatlan, Európán keresztül-kasul viselt háborúkkal. Az 1812-iki orosz háboru előtt új katonaszédést rendelt el, a hadkötelezettek legnagyobb része, mintegy százezer ember, rémülten menekült az országból, 1813-ban pedig a 300.000 kiszolgált és újra behívott katonák jórésze szintén megugrott. Remegtek tőle, tudták, hogy mészárszékre viszi őket, mint egy kihasználásra szánt baromtömeget. A francia, olasz, osztrák, hollandi, spanyol, belga, délnémet eszládok katonai-ivadéka Európa tízfélé országának temetőiben, vagy csataterein pihentették összeronsolt csontjaikat.

Napoleon göggye az empire fénykorában nem ismert határt. Emlékeztetjük az olvasót arra, hogy az öreg Pius pápát elfogatta s a beteg egyházfőt tél idején végigszánkázta Észak-Olaszország és Dél-Franciaországon, hogy végre ismét visszahurcoltassa Savonába. Az erfurti kongresszuson négy királynak és 34 fejedelemnek hódolatát fogadta, maga a kongresszus inkább a mértéktelen göggy kieszelte színjáték volt, mint tanácskozás. A Niemen folyón fogadta Sándor cárt és a porosz királyt. Az utóbbinak azonban két órán kellett antiszembrioznia, Feleségét, Jozefint egyszerűen eldobta magától, mert nem remélt tőle trónörökösöt. Semmi emberi szempont nem volt előtte szent. Dacos, kevély erőimádó volt, aki hitvány rongynak tartotta az egész emberiséget, amely arra a célra látszott teremtvé lenni, hogy Napoleon a porba gyürje.

A korzikai fölkavarta egész Európát, utána — klasszikus egy színjáték — a fejedelmeknek kongresszust kellett tartaniok, hogy összefoldozzák Európa rongyokba tépett térképet, amelyen már nem igazodhatott el senki sem. De ez a felforgatás érdekes kulturális eredményekkel is járt. Egy kicsit közelebb hozta egymáshoz a népek gondolatait, új eszméit.

Ebben az ágyudörgéstől zajos időszakban élte napjait — az emberektől elvonulva — egy bécsi házban minden idők egyik legnagyobb embere: Beethoven.

Ki van, akit hozzá lehet mérni a zene világában? Ki van, akit testvéri szellem gyanánt lehetne ő vele együtt emlegetni? Talán Dante, Michel-Angelo és Shakespeare, e gazdag óriások tartanak vele rokonságot a nagvságban. És kiülök semmi más földre született ember. Mint az első kettő, magánosan élő ember volt, család és talán barát nélkül. A teremtés korlátlan szabadságának vágya izgatta és tartotta lábzan őt is. Hangulatban talán mi sem rokonabb, mint Dante valamely strófája az infernóból, Michel-Angelo szunyadó márványai a Mediciek kápolnájában, Shakespeare Hamletje és Beethoven nagy szimfonái. Mintha a természet néha, nagyritkán izzadva és remegve kiturna a földből egy tökéletes geníusz, egyiket ama hegyeknek, amelyek a völgyektől, folyóktól, mezőktől függetlenül magánosan állanak elérhetetlen nagyságukban. Az olyan emberek, mint Beethoven, nem tartoznak bele egy-egy civilizáció körébe. Elődök és utódok nélkül éltek, éltek, nincs összefüggés köztük és a civilizáció közt. Autonóm tehetségek, akik maguknak előbb világot teremtenek, aztán akaratukat örök törvénynyé emelik abban. Az ő szellemük azokban a mélységekben kalandozik, ahova ő nélkülök nem hatolhat el más ember. Ők a Nietzsche emberfölötti emberei, sőt az emberiség kevés típusa magasabb rendű képviselői.

A zene nyelvét kell megtanulni, hogy Beethoven világába valaki bepillantson. Ezt a nyelvet pedig ő teremtette a maga képére és hasonlatosságára. Minden, ami előtte volt, még a nagy Mozart is, tiszteletteljes távolban marad tőle. Szinte azt mondhatnók, hogy Beethoven új művészetet talált ki. Nem a zene kedvéért irt zenét, mint elődjének legtöbbje: szenvedéssel és érzések viharával teljes lelkeről adott nagy műveiben feledhetetlen, monumentális képeket. A szegény zenész igénytelen külseje mögött rejlő világepítő művészt mutatja be zenéje. A szimfonikus művészet sem azelőtt, sem azóta meg-

nem közelített mestere. Nagysága akkora, hogy bátran kihagyhatják a történelemből, mert közte és a történet egyéb tárgyai közt nincs okozati összefüggés. A modern kor egyik legnagyobb zenei lángelméje, Wagner Rikárd, úgy tekint fel rá, mint egy istenhez. S mindazok, akik utána következtek: belőle merítettek, felszedvén asztaláról a morzsákat.

Beethoven kétségkívül a legragyogóbb geníusz volt, amelyet ez a XIX. század csak látott. Művészetének nem lehetett folytatása, mint ahogy nem folytathatta senki Dantét, Michel-Angelót és Shakespeare-t. Csak a kisebb tehetség hagy maga után apostolt vagy iskolát, ezek a magukban álló geníuszok rokotalanok maradnak mindenkor. Beethoven kimagaslik az egész századból; hegy, amely mellett csak lapály és síkság lehet . . .

Irtunk egy korszakról, amely nagy páthosszal szavalta el az antik világ verseit. Megjegyeztük, hogy az első köztársaság külső formájában meglehetősen másolni iparkodott a régi római világot. Tehette ezt annál könnyebben, mert a képzőművészetek, vagy legalább az építészet ugyancsak kedvvel vetette magát az antik művészet tanulmányozására. A pompéji ásatások és a görög architektura maradványainak tüzetesebb áttanulmányozása kimerithetetlen bányáját nyitották meg a művészi formáknak. A mostani párisi pantheon már 1757-ben a régi formákból kezdtek megalkotni. A köztársaság idejében örömmel üdvözölték ezeket a formákat, s midőn Napoleon fejére tette a császári koronát, minden erejéből pártolta azokat a művészeti törekvéseket, amelyek Párisból egy új Rómát voltak hivatva alakítani, ősi oszloprendekkel, a forum romanum diadalkapuival, a római Trajánus-oszlop mása a Vendôme-oszlopban éledt fel, amelynek tetején ott állott a hatalmas Napoleon szobra régi római öltözetben. A császár egy új Julius Caesarnak akarta magát érezni s környezetét julius-caesarivá formáltatta át az éppen kapóra jött új stílus-alakulással.

A házi berendezés, iparművészeti tárgyak, ruházat, dísz- és piperecikkek kezdve el egészen a nagy kőépületekig minden ebben a sajtáságos, antik formákból vett stílusban készült, amelynek az empire nevet adták s mely a császár hathatós pártfogása révén nemcsak gazdaggá és erőssé nőtte ki magát, hanem elterjedt egész Európában. Uralkodott benne a konstruktív elem, a klasszikus formák bizonyos ridegebb kiadásban tértek vissza, s mert mesterként dolog volt, nem is teremtett halhatatlan műveket. Azért még sem lehet tagadni, hogy impozáns, nagyerejű és méltóságos alkotásokat is bíruunk ebből a karakterisztikus világból, amely minket annál is inkább érdekel, mert éppen századunk végén keresték elő konstruktív formáit a művészek és segítségével új műipari stílus megteremtésén fáradoznak.

Ez a stílus megtalálta a maga apostolát a festészetben és a szobrászatban is. Amott David, Napoleon udvari festője fejtette ki a legnagyobb erőt; jellemző, hogy nagy festményeinek tárgyát is többnyire a római történelem pathetikus jeleneteiből vette. Az antik formák simább s jóval üresebb kiadása szélteben uralkodóvá lett a szobrászatban, amelynek legnevezetesebb képviselői az olasz Canova és a dán Thorwaldsen.

Az empirenak tehát megvolt a maga külön művészi stílusa. A belső impulzust a klasszikus remekek tanulmányozása adta meg hozzá, a külsőt a köztársaság embereinek kacérokodása a római világgal és Napoleon julius-caesarivá allűrjel. A nagy hadjáratok és a császár mindenhatósága folytán általános európai stílussá lett.

(Folytatjuk.)

Irigyeljük valakinek a vagyonát, állását, népszerűségét, sikereit és nem irigyeljük tőle szorgalmát, kitartását, tehetségét, ügyességét, melyek irigységünk tárgyának tényezői.

A közzélelt vélemény kételkedően fogadja a legvalószínűbb jöttéi híret, mint a legvalószínűtlenebb gaszágét.

Az akaratot a munka, a verejték, a barátságot az áldozat, a szerelmet a lemondás próbálja meg.

KÜLÖNFÉLÉK.

Az első imádság.

Nem feledjük sohasem el
Azt az édes imádságot,
Melvett otthon kis korunkba'
Vánkosunkra leborulva
Édes anyánk ajka sügött.

Messze vihet sorsunk onnan,
Bejárhatunk tenger-földre.
De azt a szót, legyünk bárhol,
Ki nem törli semmi távol,
A lelkünkben soha többet.

Visszasír az oda mindig,
Hol először szót fohásza;
Oda a lágy fészék felé,
Édes anyánk szíve fölé
A csöndes ház udvarába.

Meg-megcsendül a szívünkben
Első imánk tiszta hangja,
Mint annak, ki messze megyen,
Sokáig ott cseng fülében
Fatujának kis harangja...

Fán Aladár.

— — — — —
+ **A testhely változása.** A londoni Knowledgeben egy értekezés szól arról, hogyan változik az ember testének a sulya óránkint. Erre nézve sajátságos nézetek vannak elterjedve. Így többek között sokan meg vannak győződve arról, hogy az ember sulya étkezés után csökken. Ennek az ellenkezőjéről pedig egyszerűen úgy lehet meggyőződni, hogy napjában többször megméri az ember a sulyát. Minthogy egész nap kissé kényelmetlen volna egy mázsálón ülni, mérjük meg testünk sulyát óránkint. Ilyen kísérlet utján a következő eredményre jutottak: Az illető ember, aki a kísérletnek tárgya volt, reggel kilenc órakor 155 $\frac{1}{2}$ fontot nyomott, a reggeli után tíz órakor 157 $\frac{1}{4}$ fontot. Tizenkét órakor a lunch előtt egy font (pontosan hét nyolcad font) volt a sulyvesztés, egy órakor az ebéd után az elvesztett font utána pótolódott. Öt órakor délután a fő étkezés előtt a suly 156 $\frac{1}{4}$ fontot tett s ebéd után két fonttal gyarapodott, egy hogy negyed hétkor a test sulya 158 $\frac{3}{4}$ fontra emelkedett. Éjszaka a sulyvesztés negyedfél font volt. Megjegyzendő, hogy a kísérlet alatt volt embernek normális napjáról van szó, elképzelhető tehát, hogy valami kisdósaabb lakoma után a sulygyarapodás sokkal jelentékenyebb lenne. A változások különben könnyen érthetők, ha meggondoljuk, hogy egy liter itálnak körülbelül egy kilogramm a sulya.

REGÉNY.

Öreg asszony nem vén asszony.

(20)

— REGÉNY. —

Írta: GEROLAMO ROVETTA.

Badoero roppant szeretremelő és oly bőbeszédű volt, hogy a másik lélegzethez is alig jutott, nem hogy gondolkodhatott volna a hallottak felől. Prandino tehát csak folyton nézte és mosolygott és csak itt-ott bólintgatott a fejével, hogy legalább ily módon adja meg a feleletet. Amár ez is egészen fölösleges munka volt, mert Badoero mindig maga felelt a kérdéseire.

— Édes anyja, a grófné, csak jól érzi magát? Természetesen! Bravó, ennek örülök! Nagyon szerettem volna őt is megismerhetni. Amint Milanóba utazom, kiszállok Venczában, igen, ezt minden bizonynyal megeseleksem! Oh, hogye tenném ezt meg! Lássá, lássa, nem ígérem ezt többszörre, mert szavamat meg akarom tartani, de legközelebb meg fogom tenni. A fürdő-idenyre jött Venczébe? Nagyon jól tette; rendkívül kellemes lesz az idei ősz. Parancsol egy cigarettát? — Ön persze egy egész hónapot fog itt tölteni, ha nem is gyógyulást keresni, hanem csak élvezni jött ide! Igazán szép! Majd együtt megyünk ki a Lidóra és ha már erről beszélünk, jó is lesz, ha ön holnap délután három órakor a gőzhajón lesz. Nem hívom meg a klubba, mert nyáron a klub helyiségeit senki sem látogatja. Ha azonban kedve kerekednék valamely este egy játszma écartét vagy egy osztás lansquenét-t játszani, nagyon szivesen bevezetem. Az ördögbe is, mód felett sajnálom, hogy mára, éppen mára egy találkozásom van. Potapov gróftól, a című szárnyszedőnek az unokatestvérét várom, akivel együtt Lentz hercegnéhez vagyunk hivatalosak. Meg kell hogy

+ **Mascagni obstrukciója.** A pesaroi városi tanács és Mascagni sajtósága viszálkodásba bonyolódott vele. Mascagni a pesaroi Rossini-konzervatóriumnak az igazgatója. A város és Mascagni között fennálló szerződés szerint Mascagni fizetése nem terjedhet túl hétezer lirán. Mascagni azonban tízezer lirát kapott. Amikor aztán a minap a városi tanács gyűlésén ez a kérdés napirendre került, a hallgatóság tribünjéről valóságos felhő ereszkedett le a meghökentet városatyák fejére. Ez a felhő csupa kis nyomtatott cédulából állott, s Mascagni protestálását jelentette. A kisebbség tapsolt, a közönség csatlakozott a tapshoz, s a lármá olyan magas fokra hágott, hogy a sindaco kénytelen volt az ülést berekeszteni. Mascagni nyilatkozott is, hogy azért kellett neki ehhez az obstrukcióhoz fordulni, mert hiába kérelmezte, hogy olvassanak fel tőle egy tiltakozást a városi tanács ülésén és a városi tanácsosokhoz írogatott levei is teljesen eredménytelenek voltak. Tehát kényszerítették is az obstrukcióra.

+ **A Márk-tér galambja.** Velence téli képet öltött, lecsesett a minap a tenger városára a hó és a Márk-templom és a Doge palota, a sóhajok hidja, a királyi palota különös ritka köntöst kapott. Tíz centiméteres hó borította a Márk-teret, az idegenek mint új világsodát nézték ezt a képet. Hanem a kedves szelíd galambokra, akik százával hemzsegnek körülöttünk, ha a hagyományos kukorica-adaggal magunkhoz édesgetjük őket, rossz világ zudult. Éhezni kezdtek, s ha a Piazza San Marco boltosai nem künyörölnek rajtuk, talán csuf halált szenvedett volna egy-két, galambnál is szelidebb zömöcs színekben csillogó galamb. Most már biztosan vége a hó dicsőségének és buzgóbb a kukorica szórás a Piazza San Marcon.

+ **Villámvonal amerikai métra.** Ha más nem is, de Stephen Carpenter Carthageban (Egyesült Államok) meg van arról győződve, hogy husz esztendőn belül New Yorkból San-Francisco-ka egy nap alatt is el lehet jutni, míg most ez az út hat napig is eltart. Stephen Carpenter ugyanis azt a javaslatot tette, hogy New Yorktól az „arany kapuig” egy légvasutat építsenek, amelyen a vonatok kétszáz mérföld sebességgel rohannának óránkint. Már többféle szabadalma is van ehhez a vasúthoz, s most természetesen keresi hozzájuk a tőkepenészeket. A tervezett vasuton nyolc sínpart raknának le és pedig négyet a személyforgalomra és négyet a teherforgalom javára. És miután még azt a rendet is behoznák, hogy egyazon sínparton csak egy irányban közlekednének a vonatok, a katasztrófák ugyszólván teljesen ki volnának zárva. S a költség nem lenne több, mint akár földművelő vonatnál. A mozdató erő az elektromosság lenne. Különös veszedelmekkel

nem járna ez a szédítő repülés s csak a levegő surlódását kell e tekintetben számításba venni, de hát erre nézve azt állítja Carpenter, hogy le tudja ő győzni ezt a bajt is.

+ **Csak azért is mormon!** Utah állam választópolgárai dalolhatnak most olyan korteszótát, aminek a fönt leírt cím lehet a refrénje. Történt ugyanis, hogy Utah állam a washingtoni kongresszusba egy mormon embert választott képviselőjének. Arra a milliomos Gould Helén vezetése alatt mozgalom indult meg, hogy a soknejű honatyát ne boesássák be a Fehérháza. A mozoalomnak olyan eredménye lett, hogy amikor megvitették a kongresszust, az elnöki és jegyzői emelvények mind tele voltak a Roberts ellen intézett peticiókkal. Három milliónál több ember kérte az amerikai képviselőket, hogy ne tőrjék meg maguk között a mormon kollégát. Roberts azzal védekezett, hogy neki ugyan csakugyan három hitese felesége van, de még a soknejűséget tiltó törvény kihirdetése előtt szerezte őket. Ez a védekezés persze nem használt. Amikor a kongresszus megnyitása után a képviselők letették az esküt, Roberts is fölállt helyéről. Ekkor azonban több képviselő tiltakozott a mormon megeskütése ellen s az elnök csakugyan elhalasztotta az eskütét. Utah állam polgárai pedig nem tágtanak. Csak azért is mormon kell nekik.

+ **A fogak romlása.** Dr. Barton angol orvos véleménye szerint a fogak korai romlása a kis gyermekek hibás táplálásában rejlik. Ugy találta, hogy az anyatejjel táplált gyermekeknek a legjobb foguk van. Kevésbé jó a foguk azoknak, akiket tehéntejjel tápláltak; legrosszabb foguk pedig azoknak van, akiket különböző mesterséges tápszerekkel töltnék legzsengőbb gyermekkoruk idején. Ha valakinek husz-harminc éves korában jó foga van, meg lehetünk győződve arról, hogy kicsi korában celszerűen tápláltak. A fogak romlása a lisztes anyagok korai, vagy túlságos élvezetének is tulajdonítható. A celszerű táplálkozás ellenben megóvja az embert a fogfájástól és az abból eredő sokféle betegségtől. Így például az angol betegségtől is, amitől úgy félnek a szülők. Tény az, hogy az a csunya betegség többször előfordul a szegényebb néposztálynál, mint a gazdagoknál.

+ **A találékony antikvárius.** Az antikvárius: Ez a szék XIV. Lajos korából való, maga a király használta.

A tevő: Stulusára nézve azonban úgy látszik, régibb.

Az antikvárius: Méltóságodnak igaza van, a király ugyanis maga is ócska állapotában jutott hozzá.

ismérkedjék a hercegnével, aki született Oldenburg leány. Az édes atyja, mielőtt meghalt, nagyherceg volt és nyolc napig uralkodott. Nagyon sok és előkelő idegen tartózkodik most Venczében. Igazán végtelenül sajnálom, hogy olyan biztosra ígértem látogatásomat, de mit tegyünk. Elvégre is nem vagyok próféta, sem prófétának a fia és éppen ezért lehetetlen volt előre látnom nagyon örvendetes, kedves látogatását! Különben mindenestre jobb, hogy ma tisztelt meg, mintha csak holnap tette volna meg. Ön csak ma érkezett meg, így bizonyára sok elintézni valója van, nem akarok hát szerénytelen lenni és nem is tartóztatom tovább. Tehát, a viszontlátásra! Minden bizonynyal: délután három órakor a gőzhajón. Akkor majd bemutatom a hercegnének. Apropos! Mit gondol, rokonok vagyunk, tegeződnünk illenék! Megengedi, ugy-e bár?

— Oh, természetesen!

— — — Hol vagy szállva? A „Grand Hotel”-ben?

— Nem, a „Hotel della Gondola d'Oro”-ban.

— Azt mondják, hogy egészen csinos hely. Mult évben Yamagata commendatore az egész földszintet bírta. Ó China és Japán követe. Neki is bemutatlak majd.

Amikor Ariberti Eriprando gróf a Badoero-palatát elhagyta, egészen mámoros volt a boldogságtól és kimondhatatlan büszkeséggel méregette végig a járókölöket.

Lelkében úgy érezte, mintha egészen más emberré lett volna. csak a kétszázhatvan lírája maradt ugyanaz, jobban mondvá, még kevesebbnek tetszett neki, mint azelőtt. És éppen ez a szegénység okozta, hogy végtelen öröme a barátságos fogadtatás és a Badoero által felajánlott tegezés fölött, melyet előtte való este szívének legtitkosabb rejtekében remélni is csak alig mert, csakhamar lelehadt. De így van ez már ebben a gonosz világban: ha már csakugyan elérjük a legszebbet, a legjobbat, az is csak elveszti hova-tovább minden varázsát. min-

den vonzóerejét. És így bár nagy szerencse volt Lentz hercegnének. Potapov grófnak és Yamagata követnek bemutatni, megvoltak ennek is az árnyékoldalai. Hogy tölthetett volna néhány hetet ilyen előkelő társaságban az ő kétszázhatvan lírájával? — — Anyira előkelő, hogy e társaság mellett még a nagy Badoero is kicsiny pontnak látszott, d'Abala asszony pedig ijesztenően közönséges lett. És hogy ha egy szép napon, délután három órakor megjelenék Pincocchio lovag és őt az állán fogva, hangosan az ígért állásról kezdene beszélni, amikor ő egy nagyherceg utóda és a mennyei birodalmi követe mellett ülne?! Es ha Badoero bácsi csakugyan eljönne Venczába? — A pusztá gondolatra is remegett a félelmetől. Maga előtt látta Ursolina anyót kávébarna, kockás kartonruhás-kájában, látta, amint Luciana asszony hosszú, csontos alakja megjelenik a szobácska ajtajában, mely szoba egybeu konyha, öltöző szoba és előszoba is volt — érezte, hogy szíve összeszorult és nem bánta volna, ha elevenen eltemetik, csak ezt a jelenetnek ne kelljen látnia. Aztán szégyelte szegény, öreg anyját és elfelejtette, hogy csak az által juthatott el Venczébe urat játszani, ha ez nem is sikerült valami fényesen — mert édes anyja nem egy éjszákán fáradt és dolgozott, és majd ebédjétől fosztotta meg magát, majd a vacsorájáról mondott le, hogy fia számára összekuporgathassa a szükséges összeget, mely Prandino most mégis csak boldogtalanná tette.

Aztán a hőség, a rettenetes, nyomasztó levegő is nagyban hozzájárultak szomorúságához és levertségéhez. A keskeny, forró utcákban már sötételni kezdett. Az ég szürke volt és a nap ónszínű felhőbe burkolódzott, melyek egy párnyi levegőt sem látszóttak átboesztani.

Prandino egész lassan haladt előre, csak lábainak engedelmességet, egészen átengedve magát a tömegnek, mely elerőltotta. Minden hidnál megállt, különböző nézett körül, fel sem fogva alátottakat, mik legkevésbé sem élénkítették fel.

(Folytatás következik.)

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

A négy bank. A Német Birodalmi Bank négy nap előtt a lezárt kamatlábát 6%-ról 7-re, a lombard kamatlábát 7%-ról 8-ra, a Francia Bank a kamatlábát tegnap 3 1/2%-ról 4 1/2%-ra emelte fel. Az Angol Bank és az Osztrák-Magyar Bank pedig nem tartották szükségesnek a kamatláb emelését.

Ezen a héten tehát mind a négy bank megvilágította a nemzetközi pénzpiac helyzetét és számot adott erre vonatkozó politikájáról. A német és a francia bankot az aranyank Angliába való özönlése indította a kamatlábak felemelésére. A Német Bank váltótárfaja a legutóbbi jelentés szerint 33 millió márkával emelkedett. A Francia Bankot pedig a váltótárfolyamok folytonos rosszabbodása indítja arra az elhatározására, hogy a bankkamatlábát 4 1/2%-ban állapítsa meg. Ilyen magas kamatlába tíz év óta nem volt, ami bizonyosságot tesz arról, hogy konzervatív politikája ellenére is kénytelen volt a nemzetközi pénzpiac uralkodó rossz viszonyok pressziójának engedni. És így megakadályozza az arany kiözönlését is. Londonban a bank tegnapi kimutatása szerint 51 millió font váltót számítottak le a legutóbbi héten és a lezárt kamatlábról 3,8 millió fontot górszámllára irattak. Nyilvánvaló tehát, hogy a kamatláb emelkedésétől való félelem okozta a benyújtások jó részét. A tartalék pedig csak a kötelezettségek 37%-át fedezi. A bank helyzete tehát eléggé szorult. És hogy még sem emelték fel a kamatlábat, és avval a megokolással töriént, hogy a kontinentális váltóárfolyamok mind Anglia javát mutatják. Másrészt pedig Amerikából nagyobb aranyözönlést várának. Ha ennek a nagysága a várakozás nem haladja meg, akkor januárra a kamatláb emelése várható. Az Osztrák Magyar Bank pedig tekintetbe vette a forgalom pangását bizonyított azt az adatot, hogy a bankjegytartalék negyven millió forintot tesz.

Az Országos Kereskedelmi és Iparcsarnok tegnap Mattekovits Sándor elnöke alatt választmányi ülést tartott, amely alkalommal tárgyalás alá kerültek az árurészletügyelekről és az ipartörvény 50. §-ának módosításáról szóló törvénytervezetek. Az árurészletügyelekről szóló törvénytervezet megalakításánál követelt elvet, hogy a fogyasztó közönség a megvásárlások ellen lehetőleg megvéendő, a csarnok magáé teszi és ezzel szemben csak annak hangulycsozására szorítkozik, hogy az árurészletügyelet szociális szükségesség és hogy ez okból kerülendő minden oly tulságba menő kedvezése a vevő köröségnek, amely az eladó részéről a részletügyelek megkövetését bénítja vagy lehetetlenné teszi. E szempontból kiindulva, a választmány több rendbeli módosítást javasol, amelyek közül elvi jelentőségüknek fogva különösen kiemelendők, hogy a törvény hatálya alól kivonattassanak az 500 forint vételárát meghaladó úszrege vonatkozó ügyletek; az ügyletek megtámadhatóságának esetei és feltételei megszorítottassanak, az okirattal ellenkező szóbeli megállapodások figyelembe ne vétessenek, a tulajdonjog fenntartásával átadott árú ellenében büntetések és a vevőnek átadott árú elvesztésének, megsemmisülésének és megromlásának kára ne az eladó, hanem a vevőt érje. És végül különösen kifogásolta a választmány a tervezet azon rendelkezését, amely a kereskedelmi könyveken alapuló követelések kivétel és előnyös bírói illetékességét megszünteti és azt a perrendtartás és kereskedelmi törvény rendelkezéseitől eltérően a kisebb polgári peres ügyek annyi panaszra okot adó módja szerint kívánja szabályozni. Az ipartörvény 50. §-ának tervbe vett módosítását ellenzi a csarnok, mert meg van győződve arról, hogy az a kényelem, amelyet a törvény a vidéki érdekelteknek teremtett fog, gazdasági visszaesést fog mindenfelé előidézni, de a törvény különben is oly termérek végrehajtási nehézségeibe fog ütközni és annyi kijáratnak enged tért, hogy elvolna ejtendő, ha elvileg helyes alapon is állana.

A Magyar Országos Központi Takarékpénztár ma tartott választmányi ülésében Bartal György alapítványából 8, egyenkint 300 forintos díjat adományozott 4 kereskedő és 4 iparos részére az 1900. évre. A Pestí Kereskedelmi Testület s az Országos Iparegyesület indítványára a folyó év segélyezettjeinek adták meg az alapítvány díjait.

A szeszés italok ára. A pénzügyminiszter a pénzügyigazgatóságokhoz a következő körrendeletet intézte:

Az állami italmérsi jövedékről szóló 1899. XXV. törvények végrehajtása tárgyában 1899. évi augusztus hó 6-án 64.758. szám alatt kiadott utasítás 1. §. 6. d) bekezdése értelmében „a korlátolt kimérésű utján (tr. v. l. §. a) és b) pont) eladott égetelt szeszés italok, minőségükre való tekintet nélkül, minden esetben szesznek vagy abból készült közönséges pálinkának tekintendők akkor is, ha a literen alóli mennyiségben kiszolgáltatót égetelt szeszés italnak a literegységére átszámított ára két koronán alul marad, vagy a literenkint vagy azon felül mennyiségben kiszolgáltatót égetelt szeszés italoknál az ital ára literenkint 2 korona 60 fillért meg nem halad.”

A végrehajtási utasításnak ezt a rendelkezését oda módosított, hogy a legkiseb eladási ár a literen alóli mennyiségben való elárúsításokra nézve is (literegységére átszámítva) egy (1) korona 60 fillér-

ben állapítom meg; vagyis a korlátolt kimérés után eladott égetelt szeszés italok, minőségükre való tekintet nélkül, minden esetben szesznek vagy abból készült közönséges pálinkának tekintendők akkor is, ha azok ára akár literen alóli, akár egy literen vagy azon felül mennyiségben való kiszolgáltatásnál (literegységére átszámítva) literenkint egy (1) korona 60 fillért nem tesz ki.

Táblázatok a kamatszámításhoz. Beck A. D. új kamatszámítási táblázatokat állított össze, amelynek bankok, takarékpénztárak, tőkések és kereskedők nagy hasznát vehetik. A táblázatok kezelhetősége igen egyszerű, az egész munka rendszere roppant világos. A táblázatok, amelyeknek magyar, német és francia a szövegrésze, ára 3 korona, kapható a szerzőnél (Dalszínház-utca 8.) Budapestén.

A nyersbőrök áremelkedése. A budapesti gépszijgyárosok a nyersbőrök állandó és folytonos áremelkedése következtében előállított készbőrdragulás miatt összes gyártmányuk árát 100 kilónkint 20 forinttal felemelték.

Új vasut a Nyírségben. A nyíregyháza-vásárosnaményi h. é. vasut érdekeltjei e napokban népes értekezletet tartott Nyír-Baktán báró Podmaniczky Géza kastélyában. E vasut hivatva van egy nagy és jól termő vidéket a megye központjával összekötni. Az értekezlet küldöttséget menesztett Pöchy Béla földbirtokos vezetésével a vármegye fő- és alispánjához és a főispánt arra kérte, vezesse küldöttséget a kormány tagjaihoz, hogy a vasut mielőbb létesüljön.

A torontali helyi érdekű vasut dolgában tegnap a kereskedelmi minisztériumban Mándy Lajos miniszteri tanácsos elnöke alatt értekezlet volt, amelyben a törvényhatóság és a nevezett vasuti igazgatóság képviselői vettek részt. A tanácskozási tárgya a nevezett vasut pénzügyi helyzete volt, amelyet behatóan megvitattak. Az értekezlet konstatálta, hogy a kötvények törlesztési és kamatszolgálatra teljesen biztosítva van. Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszter részletes jelentést tettelet magának és az értekezlet folytatását december 30-ára rendelte el, a mikor majd a nevezett vasut szanalása érdekében teendő pozitív intézkedésekről fognak tanácskozni.

A kassa-oderbergi vasut oderberg-ruttkai vonalán át mindkét irányban továbbított vagy e vonal állomásain fel- és leadásra kerülő teherárakra (elő állatok és gyorsan romlandó árúk kivételével) a fennálló rendkívüli forgalmi viszonyok tartamára a fellejvzeti hatóság jóváhagyásának fenntartásával kihirdetett két napi rendkívüli pótlatidő alkalmazását egy a kereskedelmiügyi miniszter, mint az osztrák vasutügyi miniszterium jóváhagyólag tudomásul vette. Ezen időleges határidőpolitikát érvényessége folyó évi december 25-től kezdve megszűnik.

Gyors- és teherárak házhöz szállítása. A nagy. kir. államvasutak a vasuti üzletszabályzat 68. §-a alapján már évekkel ezelőt rendszeresítette, hogy a budapesti-jezsefvárosi, budapest-nyugoti és budapest-dunaparti teherpályaudvarokra érkező gyors- és teherárakat a címzeteknek saját szerződött fuvarosával házhöz, — illetve a feladandó árukat a lakásból a vasuthoz szállítatja, ha a címzett a Duna balpartján a IV—IX. kerületben vagy a tisztviselő telepen lakik. Ugyancsak ezen szerződött fuvarosával változtatja el a Budapestén átmenő és azon Budapestre helyben rendelt vámarukat is, melyeknek elvámolása a vasura bíratott; egyuttal a külföldről érkező — házhöz szállított — szállítmányok után kiállítandó árnyilatkozatokat is megbízottja által állítatja ki. Utánvéttellel terhel, Budapestén a Duna jobpartján lakó felek részére szóló, továbbá terjedelmes, tüzeszélyes és folyó árúkat, melyeknek össz-sulya az egy tonnát meghaladja, csakis a vállalkozóval a kötéendő előzetes egység alapján szállítják házhöz. A házhöz vagy háztól való elszállítás díjak a következők: a) gyorsárúkért: 10 kilogramm sulyig 15 krajcár, 10 kilogrammtól 25 kilogrammig 20 krajcár, 25 kilogrammon felül 50 kilogrammig 25 krajcár, 50 kilogrammon felül minden megkezdett 50 kilogramm 20 krajcár; b) teherárúkért: 50 kilogramm sulyig 20 krajcár, 50 kilogrammon felül minden megkezdett 50 kilogramm 15 krajcár. A statisztikai árnyilatkozatok kiállításáért a vállalkozó nyilatkozatonként 5 krajcárt számíthat.

Déligyümölcs-aukción. A Magyar Kereskedelmi Részvénytársaság ma tartott aukción 3000 láda narancsot, citromot és mandarint adott el a következő árak mellett: Narancs: 160-as 3.25—3.75 forintig, 200-as 2.50—3.— forintig, 300-as 2.75—3.25 forintig, 360-as 2.75—3.25 forintig. Citrom: 300-as 2.50—3.— frtig, 360-as 2.50—3.— forintig. Mandarint: 80-as 100-as 1.25—3.25 forintig. A legközelebbi aukción december 28-án, csütörtökön lesz, mely alkalommal 10000 láda narancsot, citromot és mandarint kínálnak eladásra.

Fizetéseképtelenségek. A bécsi Creditoren Verein a következő fizetéseképtelenségeket jelenti: Kronstein József kereskedő Szentos, Nikola Károly kereskedő Budweis, Schödelter Samuel ruhakereskedő Nagyszében, Eisler Miksa kereskedő Budapest (Akácfa-utca 47.)

Szeszárak. A kontingens nyersszesz ára Budapestén 18.— frt pénzben, 18.50 forint árban. Bécsben a nyersszesz ára 19.— forint pénzben, 19.10 forint árban.

Borjuvásár. 1899. évi december hó 22-én. (A budapesti marhavásártéri vásári pénztár részvénytársaságtól.) Felhajtás: Belföldi 65 borju 431 darab, leült borju 172 darab, bécsi 65 borju — darab, növelték marha — darab, bárány 65 — darab, leült bárány — darab. Árjegyzés szoncs tételéből: Árjegyzések. Belföldi 65 borju 24—38 krig. l. r. 40—44 krig. kivétel 48 krig, leült borju 46—52 krig, levonás nélkül bécsi leült borju — krig. Növénydek marha — kraigérig kilonkint. Bárány 65 —

leült bárány 6 1/2—8.— forintig páronkint. A vásár élénk volt.

Budapesti sertés-konzumvásár. A ferencvárosi petróleum-rakodónál lévő székes-fővárosi sertés-konzumvásár árjegyzése 1899. évi dec. 22-én. Készlet 657 darab. Érkezett 884 darab. Összesen: 1541 darab. Eladott 1031 darab. Maradt 510 darab. — Nap-árak: 120—180 kgr. sulybar 37—41 krajcárig 220—280 kgr. sulybar 39—42 krajcárig, 320—380 kgr. sulybar 40—42 krajcárig. Öreg nehéz páronkint 400—500 kilos 38—41 krajcárig. Malacok 38—41 krajcár kilonkint. A vásár hangulata élénk volt.

A budapesti gabonatózsdé.

Budapest, december 22.

Korlátoit vételkdy mellett 11.000 métermássa buza került a forgalomb; tartott árakon. A tengeri és zabüzletben a hangulat kedvezőbb volt. Rozsárak tartottak maradtak. Árpában az irányzat szilárd. Lőheréből 150 métermássa került a forgalomba 61—62 forintos árvalokkal. Lucernában 80 métermássa volt a forgalom 40 forintos árakkal.

Eladott:

Buza. Tiszavidéki: 100 mm. 81-5 k. 8 frt 30 kr, 200 mm. 80-5 k. 8 frt 45 kr, 100 mm. 80 k. 8 frt 30 kr, 200 mm. 80 k. 8 frt 25 kr, 100 mm. 80 k. 8 frt 10 kr, 100 mm. 80 k. 8 frt 30 kr, 100 mm. 79-5 k. 8 frt 30 kr, 100 mm. 79 k. 8 frt 05 kr, 500 mm. 78-7 k. 8 frt 25 kr, 100 mm. 78 k. 8 frt 10 kr, 100 mm. 78 k. 7 frt 95 kr, 100 mm. 78 k. 7 frt 85 kr, 100 mm. 78 k. 7 frt 80 kr.

Pestmegyei: 490 mm. 78 k. 8 frt — kr, 250 mm. 77 k. 7 frt 75 kr, 100 mm. 75 k. 7 frt 30 kr.

Bácskai: 200 mm. 78 k. 7 frt 90 kr, 100 mm. 76 k. 7 frt 90 kr, 550 mm. 74-3 k. 7 frt 70 kr, 1200 mm. 73-5 k. 7 frt 55 kr, 100 mm. 73 k. 7 frt 35 kr.

Szerbiai: 2000 mm. 76 k. 6 frt 60 kr, 3200 mm. 76 k. 6 frt 45 kr.

Mind 3 hónapra.

Rozs: 600 mm. 6 frt 92 1/2 kr.

Zab: 100 mm. 5 frt 05 kr.

Arpa: 100 mm. 5 frt 87 1/2 kr.

Készpénzfizetés mellett.

A készaru hivatalos jegyzése a budapesti árú- és értéktözsdé szokásai szerinti, kézzönbenben 100 kilogrammonkint. — A minőség hektoliterenkint és kilogrammonkint.

Table with 4 columns: Buza, kllós, 100 kilogramm ár, kllós. Rows include: Tiszavidéki, fehérmogyai, pestvidéki, bánsági, bácskai.

Table with 3 columns: Egyéb gabonafélék, kllós, 100 kilogramm ár. Rows include: Rozs, Arpa, Zab, Tengeri, Repece, Köles.

A határidőzúlet folyamán a következő kétések történtek:

Table with 2 columns: Gabona, Ár. Rows include: Buza (1900.) áprilásra, Buza (1900.) okt-re, Rozs áprilásra, Zab áprilásra (1900.), Tengeri 1900. májusra, Repece augusztusra.

Déli éj órákor a következő záróárak állapították meg hivatalosan a tözsdén:

Table with 2 columns: Gabona, Ár. Rows include: Buza (1900.) áprilásra, Buza októberre (1900.), Rozs áprilásra (1900.), Tengeri (1900.) máj-ra, Zab (1900.) áprilásra, Repece augusztusra.

Délután fél 5 órákor zárul:

Table with 2 columns: Gabona, Ár. Rows include: Buza áprilásra (1900.), Buza októberre (1900.), Buza szeptemberre (1900.), Rozs áprilásra (1900.), Tengeri májusra 1900., Zab áprilásra, Repece augusztusra.

A budapesti értéktözsdé.

A francia nemzeti bank kényeszerülve volt már tegnap a hivatalos kamatlábát 3 1/2 százalékról 4 1/2 százalékra emelni, mely körülmény nyomasztólag hatott az összes értéktözsdék hangulatára. Még a tegnapi nap folyamán alkalom nyílt irányzatról

heszámolni, ami onnan eredt, hogy Londonban jobb hírek terjedtek el a beer hadjárat felől. De midőn ezek valótlannak bizonyultak, a szűk pénzvisszonyok rögön volt a kellemetlenség valóra emlékeztették a spekulációt.

Nálunk egy igen terhes ultimó-halasztás áll küszöbön s a politikai háttér sem ígérkezik kecsesg-tezőnek és amennyi megfélemlített spekulációnak. A mai tőzsde lefelé törekvő irányzat s mérsékelt hangulat mellett, de teljes nyugalomban folyt le. A bányapiac kissé javult, a helyi piac feltűnően gyenge volt, főleg közúti és villamos, utóbbi ismét 2 forinttal gyengült.

A déli tőzsde élettelen volt, mozdulatlan árfolyamok mellett. A zárlat jobb Berlinre kissé javult. A helyi piac renyhe maradt.

Valuták és ércváltók megreöbbek.

Az előzősde: esendes. Jegyzetek: Magyar hitelrészvény —, Osztrák hitelrészvény 370.90—371.80. Osztrák-magyar államvasut 318.50—319.75. Jelzálogbank 230.—230.50. Közúti 332.—332.50 forint.

A déli tőzsde: javult. Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 372.—372.50. Osztrák hitelrészvény 370.90—371.50. Osztrák-magyar államvasuti részvény 318.50—319.50. Jelzálogbank 230.50—230.—. Leszámitoló bank 251.25—251.75. Rimamurányi 331.75. Közúti vasut részvény 330.75—332.— forint.

Utózsde. A 4 órai zárlatok maradt: Osztrák hitelrészvény 371.73. Magyar hitelrészvény 372.—. Leszámitoló bank részvény —. Rimamurányi vasúti részvény 331.—. Osztrák-magyar államvasut 319.50. Közúti vasut 331.50. Villamos vasut —. forint.

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezon szerinti hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyzőbizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapította meg:

Jegyzetek: Heremag: lucerna 33.—46.— forint, vörös tiszai, alföldi és felvidéki 52.—60.— forint. Vörös erdélyi —. Vörös bánási —. Középszemű 64.—68.—. Nagyszemű 70.—73.— frt. Disznósír: budapesti 49.—49.50 forint, vidéki — frt. Táblaszalonna: légenszáritott vidéki — városi 4 darabos 40.—40.50 forint, 3 darabos 40.50—41.— forint, füstölt 46.—46.50 forint. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 14.50—15.— forint, 120 darabos —. forint, 100 darabos 19.75—20.— forint, 85 darabos 28.—28.50 forint azonnali szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 12.50—12.75 forint, 100 darabos 18.50—18.75 forint, 85 darabos —. forint. Szilvaiz: szlovéniai 18.50—19.— forint, szerbiai 16.75—17.— forint azonnali való szállításra.

A bécsi gabonátőzsde.

Bécs, december 22. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.)

Jegyzetek: Tavaszi buza 8.14—8.16. Tavaszi rozs 6.81. Tengeri 5.29—5.30. Tavaszi zab 5.40—5.41. Repece augusztus—szeptemberre 11.85—11.95. forint.

A bécsi értéktőzsde.

A tegnapi rosszabb külföldi tőzsdejelentések következtében itt korlátozott volt az üzlet, de meglehetősen szilárd az irányzat. Prolongáció a berlininél 7/4—7 százalékos, magánosoknál 7/4 százalékos volt. Déiben javultak a berlini árfolyamok és ennél fogva az üzlet valamivel élénkebb.

A zárlat kedvező Berlinre, magándiskontó 6/4 százalékos volt.

Bécs, december 22. (Magyar értékek zárlata.) 4% aranyjárdék 115.40. Tiszai és szegedi kölesön sorajegy 137.—. Magyar vasuti kölesön ezüstben 99.80. Magyar keleti vasuti állami kötvény 118.25. Magyar leszámitoló és pénzváltóbank 251.—. Rimamurányi vasútrészvény 330.50. Magyar koronajárdék 94.40. 4% os Magyar földterem. kötvény 93.60. Magyar hitelbank részvény 374.—. Magyar nyveremény kölesön sorajegy 159.25. Kassa-oderbergi vasuti részvény 181.—. Magyar kereskedelmi bank 138.4.

Bécs, december 22. (Osztrák értékek zárlata.) 4-2% papírajárdék 98.55. 4% os osztrák aranyjárdék 115.30. 1890-iki sorajegy 136.75. Osztrák hitelorszajegy 202.—. Angol-osztrák bank 148.—. Bécsi bankjegysület 272.—. Osztrák-magyar bank 921.—. Déli vasut 68.50. Dunagőzhajózási részvény 352.—. Dohányrészvény 133.—. Császári és királyi arany 5.73.—. Német bankváltók 59.07. 4-2% os ezüst járdék 98.25. Osztrák koronajárdék 98.25. 1894-iki sorajegy 199.75. Osztrák hitéleti részvény 372.25. Unionbank 309.—. Osztrák Länderbank 230.60. Osztrák-magyar államvasut 319.25. Elbavölgyi vasut 245.—. Alpesi bányarészvény 266.50. 80 frankos arany 9.68. Londoni váltóár 121.37. Bécsi Tramway —. Az irányzat szilárdult.

Bécs, december 22. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése. A déliudai magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 372.12 Magyar hitelrészvény 374.—. Angol-Osztrák bank 148.—. Union bank 272.50. Länderbank 309.—. bankjegysület 231.—. osztrák-magyar államvasut részvény 319.50. északnyugati vasut részv. 241.50. elbavölgyi vasut 236.50. dunagőzhajós. részv. —. alpesi bányarészvény 182.—. májusi járdék 231.50. osztrák koronajárdék 265.—. magyar arany. 98.55. magyar koronajárdék 94.10. német birodalmi márka készpénz 69.40. utimóra 59.10. török sorajegy —. rimamurányi vasúti —. déli vasut —. dohányrészvény —. Napoleon d'or 9.66. 1/2 Lombard —.

Külföldi értéktőzsdek.

Berlin, december 22. (Tőzsdei tudósítás.) Noha a nyugati tőzsdek, különösen London irányzata a holnapi likvidációs napra várt nehézségek miatt nem volt biztató az itteni forgalomra, a helyi értékek irányzata alapján a vége mégis meglehetősen szilárd volt. Az árfolyamok eleinte kissé gyöngyök voltak ugyan, de később tartották magukat. A forgalom a spekuláció nagy tartózkodása miatt szűk határok között mozgott. Spanyol értékek Brüsszelre és Párisra 1% kál alacsonyabbak. Olasz értékek is gyöngyötek. Amerikai értékek New-Yorkra gyöngyök. Kanada-Pacifik részvények Londonra engedékenyek. Magánleszámitolási kamatláb 6 1/4% os. Utimópénz körülbelül 8% os.

Berlin, december 22. (Zárlat.) 4-2% os papírajárdék 97.00. 4% osztrák aranyjárdék —. Elbavölgyi vasut 93.90. Magyar koronajárdék 136.10. Osztrák-magyar államvasut —. Kassa-oderbergi vasut —. Bécsi váltóár 100.80. Magyar vasut beruházási kölesön 99.25. Alpesi bányarészvény 190.90. Disconto-Commandit 190.90. Általános villamosági Edison 253.—. Gelsenkircheni 195.25. Laurakohé 251.25. 4-2% os ezüstjárdék 97.25. 4% os magyar aranyjárdék 96.80. Osztrák hitelrészvény 232.50. Déli vasut 30.—. Károly Lajos vasut —. Orosz bankjegy 216.—. 4% os új orosz kölesön 99.10. Török dohányrészvény —. Olasz járdék 92.40. Magyar hitelbank —. Dynamit Trust 155.75. Harpeni 200.50. Az irányzat kedvezlen.

Hamburg, december 22. (Zárlat.) 4-2% os ezüstjárdék 97.40. 1890. sorajegy 149.50. Déli vasut 30.25. 4% osztrák aranyjárdék 98.—. Osztrák hitelrészvény 232.60. Osztrák-magyar államvasut 136.25. Olasz járdék 92.75. 4% os magyar aranyjárdék 96.50. Az irányzat kitaró.

Frankfurt, december 22. (Zárlat.) 4-2% os papírajárdék 97.70. 4% osztrák aranyjárdék 97.50. Magyar koronajárdék 93.80. Osztrák-magyar bank 153.40. Déli vasut 29.90. Elbavölgyi vasut —. Londoni váltóár 205.25. Bécsi bankjegysület 135.50. Villamos részvény 145.—. 8% os magyar aranykölesön 80.60. 4-2% os ezüstjárdék 97.75. 4% os magyar aranyjárdék 96.80. Osztrák hitelrészvény 232.—. Osztrák-magyar államvasut 136.—. Északny. vasut —. Bécsi váltóár 163.00. Párisi váltóár 801.—. Unionbank —. Alpesi bányarészvény 264.—. Az irányzat gyenge.

Páris, december 22. (Zárlat.) 3% os francia járdék 99.15. Olasz járdék 93.75. Osztrák-magyar államvasut 688.—. Francia törleszt. járdék 99.50. 4% os magyar aranyjárdék 98.—. Török dohányrészvény 285.—. Osztrák Länderbank 499.—. 3 1/2% os francia járdék 101.50. Osztrák földhitelintézet részvény 1226. Déli vasut —. 4% osztrák arany-

járdék 97.—. Ottománbank 533.—. Párisi bankrészvény 10.75. Alpesi bánya részvény —. Az irányzat tartott.

Budapest-köszvényi sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

December 22. A sertésüzlet irányzata változatlan. A) Hízott sertések ára: I. A) Magyar o. l. s. Grandi: Öreg nehéz (páronkint 400 kilogramm felüli súlyban) 41—41 1/2 krajcár. Öreg közép (páronkint 300—340 kilogramm terjedő súlyban) — krajcár. Fialat nehéz (páronkint 320 kilogramm felüli súlyban) 43—43 1/2 krajcár. Fialat közép (páronkint 251—320 kilogramm felüli súlyban) 42—42 1/2 krajcár. Fialat könnyű (páronkint 250 kilogramm terjedő súlyban) 41—42 krajcár. II. Magyar szodott: Nehéz (páronkint 280 kilogramm felüli súlyban) — krajcár. Közép (páronkint 220—280 kilogramm felüli súlyban) — krajcár. Könnyű (páronkint 220 kilogramm terjedő súlyban) — krajcár. III. Romániai: Nehéz (páronkint 280 kilogramm felüli súlyban) — krajcár. Közép (páronkint 250—320 kilogramm terjedő súlyban) — krajcár. Könnyű (páronkint 250 kilogramm terjedő súlyban) — krajcár. IV. Romániai eredeti (Stachl): Nehéz (páronkint 240 kilogramm terjedő súlyban) — krajcár. Könnyű (páronkint 250 kilogramm terjedő súlyban) — krajcár. V. Szerbiai: Nehéz (páronkint 280 kilogramm felüli súlyban) 42 1/2—43 krajcár. Közép (páronkint 240—260 kilogramm terjedő súlyban) 42—42 1/2 krajcár. Könnyű (páronkint 240 kilogramm terjedő súlyban) 41—42 krajcár.

Sertésletés szám: 1899. dec. hó 20. napján volt készlet 23.182 darab, 1899. december hó 21. napján felhajtott 399 darab, 1899. évi december 22. napján elszállított 380 darab, 1899. december hó 21. napjára maradt készletben 23.201 darab.

Időjelzés.

A m. kir. országos meteorológiai intézet jelentése.

Budapest, december 22.

A magas nyomás Európa északi és keleti felét borítja, míg délnyugati Európa felett egy köztepergeri depresszió terjedkedik. Az idő az egész kontinensen száraz és részben ködös és csak a depresszió közelében esapadékos.

A hőmérséklet a nyugati és déli tengerpartok kivételével az egész kontinensen mélyen a fagypontra alatta van. Haránkban a hő száraz, többnyire derült, vagy csak gyöngén ködös és a hőmérséklet ma reggel az egész országban átlag 10 fokkal van a fagypontra alatta.

Budapesten az idő száraz, derült, fagyos és ma délután a hőmérséklet 3 fokkal maradt a fagypontra alatta.

Küldés: Tulnyomán száraz idő és további fagy várható, legfeljebb az ország déli felében némi havazással.

Vizállás.

Table with columns for location (Inn, Dunna, Bócsa, etc.), date (dec. 21, 22), and water level (méter). It lists water levels for various rivers and locations across Hungary.

Advertisement for 'Durbints sógor' (Durbint's uncle) featuring a book. Text includes 'Legszebb Legjobb Legolcsóbb PAPIAN PAPIAN PAPIAN', 'A legcélszerűbb karácsonyi ajándék Ifjusági iratok', and 'Durbints sógor mivelhogy ez a Durbint's sógorral beszél.' Price: Egy könyv 1 forint.

Advertisement for 'Karácsonyi ajándéknak ajánlja BRACHFELD F.' featuring a book 'Ifjusági iratok' by Jules Verne. Text includes 'Bpest. V. Dorottya-u. 7.', 'Hungaria 4 gombos női keztyűt 9 frt', and 'Fogorvos Dr. NEUFELD. Május 1-től Kossuth Lajos-utca 14. szám.'

Advertisement for 'DIET RICHES FINE' featuring a woman holding a bottle. Text includes 'UDVARI SZÁLLITÓ', 'BUDAPESTEN RÓMA-LIKÓRUTYAI', 'IV. KORONÁHERCEG UTCA 20', and 'TEA RUM ÉS CÖGNAC ELŐRÁSI BIKTÁRÁK: IV. KORONÁHERCEG UTCA 20'.

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Szombat, 1899. évi december hó 23-án.
Pollináné Bianchi Bianca vendégfelléptével:
Lammermoori Lucia.
Opera 3 felvonásban. Zenéjét szerzelte Donizetti.
Szövegét írta Camerano Salvatore. Fordította Egressy.
Kezdeté 7 órakor.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Szombat, 1899. évi december hó 23-án.
Másodszer:
Britannicus.
Szomorujáték 5 felvonásban. Irta Racine, fordította Ivánfi Jenő.
Személyek:
Britannicus Berégi Nero Ivánfi
Burrus Szacsavay Narciss Gyenes
Agrippina Jászai Junia Alszei I.
Albina Paulayné
Kezdeté 7 órakor.

VÁR-SZÍNHÁZ.

Szombat, 1899. évi december hó 23-án.
Egy szegény ifju története.
Dráma 4 felvonásban. Irta Feuillet Oktáv.
Személyek:

Odrot Maxime	Császár	Champlein	Latabár
Bévallan	Zilahi	Ivonet	Fábián
Laroue	Bercsényi	Larouen	Lendvayné
Laubepin,	Szigeti	Margit, leánya	Hegyesi
Alain, szolga	Abonyi	Helene	Keczeri
Desmaret orvos	Hetényi	Aubriné	Rákosi
Gaston	Náday B.	Krisztina	Csendes
Vauberger	Kőrösmeszei	Vaubergerné	Györgyné

Kezdeté 7 órakor.

NÉPSZÍNHÁZ.

Szombat, 1899. évi december hó 23-án.
A kis szökevény.
Operett 3 felv. Irták Hicks és Nich lls. Fordították Kacziány Géza és Makai Emil. Zenéjét szerzették Monkton és Caryll.
Személyek:
Lord Coodle Szerdahelyi Gray Küry Kl.
Lady Coodle Krecsányi Flípper Kovács M.
Stanley Ed. Szirmai Carmenita Hegyi A.
Dorothy Radványi Alice Blaha S.
Kezdeté 7 órakor.

VIGSZÍNHÁZ.

Szombat, 1899. évi december hó 23-án.
Többinses királyfi.
Magyar népmese 3 felvonásban, 6 képben. Irta: Benedek Elek.
Személyek:
Mirkó Balassa Királyné Hunyadi M.
Többinses Tapolczai Habakuk Gyöngyi
Bakarsznyi Szerényi Ráki Haraszthy
Miklós Fenyvesi Gyöngyvirág Nógrádi
Kezdeté 6 órakor.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Szombat, 1899. évi december hó 23-án.
L. Komáromi Marika assz. felléptével:
Szulamit.
Zsidó daljáték 4 felvonásban. Kövessy Albert átdolgozásából írták: Beöthy László és Makai Emil, zenéjét szerlette: Davidsohn Emánuel.
Személyek:
Monaoh Szilágyi Szulamit Komáromi
Aron Sarlai Abigail Ledofsky
Absolon Beöthy Cingitang Rózsahegy
Kezdeté 7 1/2 órakor.

URÁNIA SZÍNHÁZ

Kerepesi-ut 21.
Szombat, december 23-án
d. u. 1/2-ór mérsékelt helyárrakkal.
Transvaal.
Irta György Aladár.
Utána:
Küzdelem az északi pólusért.
3 felvonásban, 15 jelenetben és 37 képben. Átdolgozta Cholnoky J. gy. adj.
Este 1/2-ór.
Transvaal.
Irta György Aladár.
Ezt megelőzi
Utazás a Szentföldön.
Irta Erdődi Béla, 100 vet. képpel és
Kezdeté 7 1/2 órakor.

Karácsonyi kiállítás!

Nagy választék mindenemű festett, acél- és olaj-szinyonmatu szentképek, imakönyvek, szobrok, jászolok, kegytárgyak, ifjúsági tratok, képeskönyvek, díszművek, zászlok és egyházi szerekből stb. Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.
SZÜTS ÉS TÁRSÁNÁL BUDAPEST, IV., Ujvilág-u. 2.
Kossuth Lajos-utca sarok házában.

Francia babák
választékos raktárát tartja
Hubenthal L.
női kalap-üzlet 9357
IV., Koronaherceg-utca 5. sz.,
szemben a „Párisi házzal”.
Legujabb verseny árak.
BABA-KLINIKA.

Keleti kávéház

Csömöri-ut 14. szám.
Villamos megállóhely.
Ma és minden este
hangverseny

Dankó Gábor és kitünő zenekara

TÖRÖK PISTA

Budapest kávéház Andrássy-ut 27. sz.
Átalakítás végett a helyiség zárva marad és a megnyitást ezen helyen közzéteszem. Tisztelettel **Rosenberg** kávész.

Pege Károly

kitünő zenekarával esténként az

EMKE-kávéházban hangversenyez.

„Stefánia“ kávéház Ma és mindennap nagy Varieté előadás
December hó 25-én Bpest kedvence Hartan Ede első fellépte.
Szabad bemenet. Számos látogatásért eszedez KOCH SÁNDOR kávész.

Lantos ERDÉLYI VENDEGLŐJE és polgári sörözője

VI., Dalszínház-utca 8. (A m. kir. opera mellett)
Naponta a legjobb erdélyi szakács- Borok kizárólag Teutsch B. József né által készített erdélyi étel és k. eszák. és kir. udv. szállító segésvári főlegességek. !Olcsó árak! pincészetből! Pontos kiszolgálás!
Palaak-borok Teutsch B. József eszák. és kir. udvari szállító segésvári pincészetéből. díjmentesen házhoz szállítanak.

PETÁNOVITS Metropole-szállója.

Ma **KISS BÉLA** híres debreceni zenekara játszik. Színház után teljesen este **friss vacsora.** Az újonnan berendezett gyönyörű téli kerten kívül a mulatságok, lakodalmak, bankettek megtartására igen alkalmas díszes főterem és elegáns különszobák állanak a vendégek rendelkezésére.

Elite-szálló Budapest, VII., Király-utca 39.

Az újkor igényeinek megfelelően elegánsan berendezve. Mérsékelt szobaárak, villamos világítás, fürdők a házban. Telefon. Mandl Albert, igazgató.

Putzer György

újonnan átalakított pinceéttermében Deák-tér. ma és mindennap **ILLÉS GÉZA** jó hírnevű nemzeti cigány zenekara hangversenyez. — Borai kizárólag csakis Putzer Antal pécsi és baranyai bortermelőtől valók.

Somossy Mulató

(Nagymező-utca).
Albrecht Ferenc, igazgató.
Ma, szombaton, 1899. decemb. 23-án **jótekönyvcélú előadás**
a budapesti hirlapkiadó tisztviselők egyesülete javára.
A Hof-Burgtheater tagjainak vendégjátéka
Lewinsky József ur
főrendező vezetésével.
Der Dornenweg.
Schauspiel in 3 Acten von Felix Philipp.
SZEMÉLYEK:
Consul Heinr. Prätorius, Rheder Römpler ur
Frau Johanna Wedekind ... .. Lewinsky assz.
Herbert, Rechtsanwalt ... .. Byszant ur
Alfred, Regierungsassessor } deren Gimnig ur
Egon ... .. Söhne Paulsen ur
Ellen, Alfreds Frau ... .. Anson kisassz.
Ernst Bülan ... .. Lewinsky ur
Dorothea, seine Tochter ... .. Noiewska kisassz.
Franz, alter Diener der Frau Wedekind ... .. Moser ur

Helyárák:
Páholy I. em. ... .. 15.—
Páholy II. em. ... .. 10.—
Idegen páholy földszint I. sor ... .. 4.—
I. em. I. sor ... .. 4.—
II. em. I. sor ... .. 3.—
II. em. II. sor ... .. 2.—
Erkölyülés I. és II. sor ... .. 3.—
III. és IV. sor ... .. 2.—
Zsölle I—III. sor ... .. 2.—
Támlászek IV—XIV. sor ... .. 3.—
Földszinti számozott hely XV—XVIII. sor ... .. 2.—
Béleptidij földsz. v. télikertbe ... .. 1.—
Kezdeté pont fél 8 órakor.

Ötthon.
Irta Malot Hektor, átdolgozta Tábori Róbertné. Az élet nehéz küzdelmeiben győzedelmeskedő erős akaratnak, tiszta becsületnek valóságos himnusza ez a könyv, melynél szebbet, jobbat és nemesebbet alig adhatnánk az ifjúság kezébe. Ara diszkótésben 3 frt.
Elhagyottan.
A francia akadémia által díjkorozott regény az ifjúság számára. Irta Malot Hektor. Franciából átdolgozta Gauss Viktor. A nagy albumalakú könyv ára fényes diszkótésben 3 frt 20 kr.
Megrendelhető a **Budapesti Napló** kiadóhivatalában **József-körút 18.**

Nagy karácsonyi könyvvásár.

SZILÁGYI BÉLA antiquar-könyvkereskedésében Budapest, Károly-körút 26. szám.
Ajándéknak alkalmas díszművek mindeket nembeeli itjuszág és felnőttek számára. Képes és mesékönyvek gyermekeinknek. Imakönyvek minden hitfelekezetre. **Óriási nagy választék** korrekt (nem gyári) kiadások! Lezállított alkalmi olcsó árak. Könyvgyűzőknek kívánatra ingyen és bérmentve.

FOLIES CAPRICE

Eredeti!! Ma Ujdonság!!

Der Aushilfsgargon

énekes bohózat Leitner H.-tól. Zenéje Knoch A.-tól.
Személyek:
Max Silbermann ... .. Rott ur
Paula, seine Gattin ... .. Rück kisasszony
Witwe Blum, ihre Mutter ... .. Weiss assz.
Dawid Lueger ... .. Schönberg ur
Schlesinger ... .. Schindler ur
Rosa, seiner Frau ... .. Pfeiffer ur
Dr. Korsodi, Arzt ... .. Dworski kisassz.
Bertha ... .. Janius ur
Emma } Brautjungfern ... .. Lengyel
Magda } ... .. Janius ur
Singer ... .. Pederdi ur
Blau } Kranzelterren ... .. Echten ur
Steiner ... .. Fürst ur
Jean, Aushilfsskellner ... .. Jungwirth k. a.
Marie, Stubenmädchen ... .. Történik Silbermann lakásán esküvője napján.
10 órák Előzőleg **10 órák**
Szencziócs ujdonság!
Egy karambol okai.
Eredeti magyar bohózat, a vasuti életből. Irta egy forgalmista.
6 órák
„Ein Chamer“
Erkély incognito páholyok.
Kitünő konyha és italok. — Mérsékelt árak.

Egy karambol okai.

Eredeti magyar bohózat, a vasuti életből. Irta egy forgalmista.
6 órák
„Ein Chamer“

„Ein Chamer“

Erkély incognito páholyok.
Kitünő konyha és italok. — Mérsékelt árak.

Bátorokod a nagyérdemű hölgyközönségnek tudomására adni, hogy az eddig: Budapest, Szervita-tér 3. sz. alatt levő Heyek Ede, ezéltt Kaulich Etel

üzletemet továbbá csakis saját nevenem, **Heyek Ede cég alatt** ugyanezen helyen fogom tovább vezetni. Az üzletemben készült összes fűzők, úgy mint eddig, most is általában lesznek kiszabva és személyes felügyeletem alatt a legjobb, nálam már évek óta alkalmazásban levő munkások által készítve, úgy, hogy ennek alapján minden, még a legkényesebb megrendeléseknek is a legrövidebb idő alatt eleget tehetek.

Becces pártfogását kérve, vagyok mély tisztelettel Heyek Ede fűzőgyáros

Budapest, IV., Szervita-tér 3. sz.
Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Karácsonyi ajándék fiatal leányok számára

Zsófia naplója.
Regény, fiatal leányok számára. Irta Szabóné Nogáll Janka. Bájos leírása a pipiske-korból nagy leánytárgyá serdülő leány életének, telve csupa érdekes, kedves epizódokkal. Ara album alakban. diszkótésben 3 frt.
Rózsák között.
Elbeszélések fiatal leányok számára. Ara 2 frt 80 kr.
Négy elbeszélést tartalmaz ez a kötet. A legjobbak, a miket a kitünő írónő fiatal leányoknak írt.

Legalkalmasabb és egzszebb ajándékok karácsonyra.
Fuvolák 4, 5, 6, 8, 10 frt s feljebb.
Klarinétok 4, 5, 6, 7, 8 frt s feljebb.
Hegedűk 3, 4, 5, 6, 7, 8 frt s feljebb.
Gordonkák (cellok) 12, 16, 20 forint és feljebb.
Cimbalmok erőteljes, csengő hanggal 35—500 frtig.

Sternberg Ármin és Testv.

cs. és kir. udvari
hangszergyárosok Kerepesi-ut 35.

Külön zongoratermek Kossuth Lajos-u. 22., (Károly-körút sarkán) Zenepalota. Képes árjegyzék (minden-ekkről külön) ingyen küldetik, de megnevezendő, hogy miféle hangszerről kívánatuk az árjegyzék.

Bródy Sándor:

Fehér Könyvére

elfogad előfizetéseket a „Budapesti Napló” kiadóhivatala. Egy hónapra 80 kr., negyedévre 2 frt 40. Diszkótésben egy hónapra 1 frt, negyedévre 3 frt.

VASBUTOROK | DIVATÁRUK | ÜVEGARUK | GYERMEK-RUHAK | FA-BUTOROK | ÉRALAPOK | UTAZÓ-CIKKEK | CIPŐK | EZÜST-ÉKSZEREK

PÁRISI NAGYÁRUHÁZ

BUDAPEST, VII. KERESZESI UT. 38.

A NAGY

KARÁCSONYI VÁSÁRT

JÁTEKÁRUK.

MEGNYITOTTA

JÁTEKÁRUK.

KÉPES NAGY ÁRJEJYZÉK

a közkedvelt egy és két koronás áruosztályáról és az összes árucikkeiről ingyen és bérmentve.

FEJVEREK | JÁTEK-ÁRUK | INGA-ÓRÁK | DISZMŰ-ÁRUK | ZSEB-ÓRÁK | CHINA-EZÜST | ESERNYŐK | SZÖVEGTEK | KOSAR-ÁRUK

Nász és alkalmi fejverek, szőnyeg, optikus-cikkek, berendezések

PORCELLAN-ÁRUK | FÜGGŐ-LAMPÁK | KÉNY-ÉS TÖBBSZÉNY-ÁRUK | KÉNY-ÉS TÖBBSZÉNY-ÁRUK

Újdonságok!

MEGJELENTEK ÉS KAPHATÓK
LAMPÉL RÓBERT
(WODIANER F. ÉS FIAI)

csász. és kir. udvari
könyvkereskedésnek
kiadóhivatalában
BUDAPEST, Andrassy-út 21.

TERMÉKENYSÉG. — Zola Emil legújabb regénye. *Egyedül jogosított magyar kiadás.* Két köt., művészi borítékban. . . . . Ára 350 ft

CYRANO DE BERGERAC. — Rostand Edmond világhírt színműve. Romantikus verses dráma öt felvonásban. Fordította Ábrányi Emil. Füzve 150 ft. Díszkötésben. . . . . Ára 250 ft

SZILÁGYI ÉS HAJMÁSI. Költői beszély négy énekben. Irta Jakab Odón. Neogrady Antal rajzaival. Elegáns díszköt. . . . . Ára 180 ft

KERESD AZ ANYÓST! Színmű három felvonásban. Irta Papucsfi György. Komoly iránymunka, nem humoros, bohózszerű. Ára 1— ft

SZÍV. Irta Edmondo de Amicis. Elbeszélések az ifjúságnak. *Második*, képes kiadás. Díszkötésben. . . . . Ára 280 ft

FEKETE KATÓ és más elbeszélések fiatal leányoknak. Irta Fayliné Mentaller Mária. Kriesch Laura rajzaival. Díszkötésben. . . . . Ára 250 ft

LEGSZEBB MAGYAR MESÉK. Új sor. Az ifjúságnak s a népnek elmeséli Móka bácsi (Halász J.) Conroder, Szemlér és Telegdy eredeti rajzaival és három színes képpel. Díszköt. 240 ft, díszesebb kiállításban. . . . . Ára 360 ft

ERDÉLY NAGYASSZONYA. Krónikás elbeszélések fiatal leányok számára. Irta Tóth Sándor, Pataky László rajzaival. Díszköt. . . . . Ára 240 ft

A CSUDA NÉNKE. Meggendorfer képeskönyve, melyből négyezernél több mulatságos arcváltozatot lehet produkálni. . . . . Ára 150 ft

MAGYAR KÖNYVTÁR 143—147. sz. 142. Molière A kényeskedők. Ford. Hevesi Sándor. 143. Thury Zoltán Urak és parasztok. 144. Arany János Vojtina Ars poetikája. 145. Tinódi Sebestyén Válogatott históriás énekei. Rendezte és bevezetéssel ellátta Perényi Adolf. 146. Jókai Mór. A nagyenyedi két füzű. Beszély. Bevezetés-

sel ellátta és magyarozta Váro Ferencz. 147. Szabóné Nogáll Janka Mara és egyéb történetek. Egy-egy szám. . . . . Ára 15 kr

A MAGYAR NEMZETI IRODALOM TÖRTÉNETE. Szemelvényekkel, középiskolai használatra, két kötetben. Irta Tóth Sándor. I. kötet ára 160 ft II. köt. . . . . Ára 140 ft

MAGYARORSZÁG MADARAI. Különös tekintettel gazdasági jelentőségükre. Irta Chernel István, átdölte Herman Ottó. Két folio, vastag kötet, ötvenegy színes táblával, öt műlappal és ötvennyolc szöveggel. Hány Gyulától és Nécsey Istvántól. . . . . Ára 20— ft

PÁRIS és az 1900. világhírlítés. Irta Strausz Adolf. Magyar utmutató Párisban és a kiállításán. Igen sok képpel. . . . . Ára 90 kr

GYERMEKHYGIENE. Irta dr. Kármán Samu és dr. Bauer Lajos. Utmutató anyák számára a gyermekápolásban. Harmincz képpel. Ára füzve 2— ft vászonba kötve. . . . . Ára 250 ft

RAJZOK A TERMÉSZET KÖRÉBŐL. Irta dr. Pallagi Gyula. — Tartalma: A villám-lásról. A világosságról. A testek halmazatairól. Ára dísz borítékban 80 kr., kemény kötésben Ára. . . . . 1— ft

PANNÓNIA római község maradványai Pannonhalma tövében. Felkutatta dr. Récey Viktor. *Egy térképpel és több szöveggel.* Ára 40 kr.

Legújabb SZESZADÓ TÖRVÉNYEK, végrehajtási rendeletek és utasítások. I. A szeszadó, 1899. évi XX. tcz. II. Szeszadóptólék, 1899. évi XXIV. tcz. III. Az alkohol felosztásáról a szesz-füzdéknél, 1899. évi XXII. tcz. A törvények, rendeletek és utasítások szövegével, magyarozatokkal és betűsoros tárgymutatóval dr. Szokolay Istvántól. . . . . Ára 2— ft

ALLAMI ITALMÉRÉSI JÖVEDEK. 1899. évi XXV. tcz. a végrehajtási rendeletekkel és utasításokkal. Magyarozta dr. Szokolay István. Ára . . . . . 50 kr

KOHOGES
KÖZÖSSÉGEK HURUT BÉREN
A LEGJOBB
A RÉTHY FELE
PÉNE-ÉRTÉKŐRKA
Egy doboz Ára 30 kr.
Csak akkor való, ha minden doboz fennélen a ládájában látható.
Réthy Zela gyógyszerész Békés-Csabán.
MINDENKÉNT KAPHATÓ

Kitüntetve az ezredéves orsz. kiállításon
Donáth Sándor
tájtípa-metsző
BUDAPEST,
Kossuth-Lajos-utca 3.
Ajánlja dus raktárát saját készítményű szűk- és borostyán-szárakban, emér, monogram, autogram legújonnabb kivitelben.
Vásárolja angol fapipák legnagyobb választékban. Nagy raktár megvásárolás és természetfeletti sőtábotokban, u. sz. eben- és kigyója esztétikumokkal, valamint vasutok. PIPAÁRLAPOK ingyen és bérmentve.

Gyengeségi állapotok

(impotencia) ellen páratlan sikerű gyógyhatásai folytán legmelegebben ajánljuk

Dr. MITZGER TIVADAR
HIRNEVES
HYDRO-ELEKTROTHERAPIAI
RENDELŐ-INTÉZETÉT
BUDAPEST,
VI. Teréz-körút 44. l. em.
Tapasztalt gyors és biztos eredmények folytán honorárium teljes gyógyulás után fizethető.
Rendelés délelőtt 8—1-ig, délután 2—8-ig.

Továbbá megrendelhető a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában VIII. ker., József-körút 18. szám.

Az Űstökös

a legrégibb, legkedveltebb magyar élclap.
M megjelenik minden héten temérdek képpel. Tartalma: Szatírák, humoroszek, krónikás adomák, adomák, tréfás versek stb. Előfizetési ára negyedévre 12 ft. Kiadóhivatal: V., Kálmán-utca 2. sz., „Pallas”-nyomda.
A „BUDAPESTI NAPLÓ” magán-előzetői (tehát ide nem érve a kaszinókat, olvasó köröket s hasonló egyleteket, valamint a kávéházakat és vendéglókat) az „ŰSTÖKÖST” kedvezményes áron rendelhetik meg, u. m. negyedévre 1 ft 50 kr., félévre 3 ft, egész évre 6 ftion.

Fiumei TEÁK

Specialitás
Manilla
4¹/₂ kg.
6 frt 40 kr.
Erdős és bérmeite.

Kávébepótló

Specialitás
Modjokertó
Java 4¹/₂ kg.
7 frt 78 kr.
Erdős és bérmeite.

Társaság
FIUMBAN.
Arjegyzék ingyen.

Megnyitási jelentése

az orthopédikus műtő-gyógyintézetnek
Graz, Merangasse 26.

Az intézetben minden beteg, ki oly testi fogyatkozásokkal bír, melyek orthopédikus műtői uton, vagy pedig gyógygimnasztikával és masszázs-zsai gyógyíthatók, felvétetik.

E célra a gyógyintézet rendelkezésére áll, az intézeti orvos lakásán kívül, egy egész ház, magas, világos helyiségekkel, melyek a gimnasztika és kézülékek kezeléséhez vannak berendezve, továbbá egy aszeptikus műtőterem és számos betegszoba.

Az adott esetekben szükséges viselhető testgyógyászati készülékek (füző, sintartó-készülék) az orvos utasítása szerint saját műhelyben készülnek. Az intézet, vizsgálatok céljából, egy Röntgen-műköszettel is bír.

Dr. med. Arnold Wittek
Dr. A. Hoffa wüzburgi tanár ur orthopédikus műtő klinikájának egykori asszisztense.
Prospektusok ingyen.

Finom Rum, Törköly, Szilvórium, Ecet és finom Likörök
bárki által hideg uton, minden készlet nélkül, kitűnő minőségben, még a legkisebb mennyiségben is előállítható híres kivonataimmal.
Közlelési könyv és árlap ingyen.

Watterich A. BUDAPEST,
Dohány-utca 5.
10 arany érem. Alapítottott 1869.

Az első üzlet e szakmában Magyarországon.
Cikkek a borkezeléshez. — Minden borbetegség elleni szerek. — Sörmerőzkészületek leg- vagy szensav nyomással. — A világnak legjobb sörszivattyúi.

Vérgyógyászat.

Uj gyógymód!

Napról-napra legjobb elismerések és elterjedésnek örvend!
Még a legsúlyosabb régi betegségek is meggyógyíthatók

Dr. Kovács J.
egyet. orvostr. hámpata rendelő-intézetében
Budapest,
V. ker., Váci-körut 18.

az általa feltalált uj gyógymód által.
A hámpatia-vegygyógyászat föllmulhatatlan gyógyhatásának bizonyult asthma, szív- és gyomorbetegségeknél, sápkórság, kőszvény és hólyagbántalmaknál, súlyos ideg- és izomgyógyászat, ámatlanság, szédülés, hysteria és neurasthenia, makacs vér- és bőrbántalmaknál.

Egyetlen és leghibiztosabb védelem: szélhűdés, kezdődő vakság és elmezavar ellen. Meghívásra betegot látogat (vidéken is).

Rendelés: 9—1-ig és 3—7-ig.

Dijazott levele válaszol.

„Reuma-szesz“

orvosi tekin-dyek által kit. ell. külszer. Bámulatos gyors és biztos hatásu, a test bármilyen társadalm. u. m. reuma, canz, ischias, kőszvény, szagutás, szúrás, nyílhalás stb. ellen. Fog- és fejfájást 5 perc alatt megszüntet. 1 üveg ár: 1 korona, erősebb átvég ára 2 korona 40 fillér. Kapható a főváros és vidék összes gyógyszerárán, úgrszinén a készítő

Widder Gyula gyógyszerésznel

S.-A.-Ujhely.
Főraktár: Török József gyógyszer. urnál Budapest, Király-utca 12. sz. és ár. Egger-féle gyógyszerár. „N. dor“-hoz.

Arany- és ezüstáru-gyár és verde-intézet.

Rubin A. és Fia
BUDAPEST.

Gyár:
VIII. Német-utca 9.
Telefon 58—60.
Iroda és elarusítás:
VIII. Esterházy-utca 20.
Telefon 57—92.

Saját készítményü

sima és mintázott evőkészletek, tálca-k, kenyérgosarak, gyümölcstartók, girandolok, gyertyatartók, service-ok, toilette-ok, versenydíjak, koszorúk, érmek, mindennemű egyházi tárgyak stb mindennemű kivitelben.

Nagybani árak.
Javítások és újja-alkítások saját költségei eszközöltetnek.

Titkos betegségek ellen

25 évi, részben katonarvosi (a bécsi és budapesti katonakórházakban), részben magánorvos tapasztalatai után legmelegebben ajánlható

DR. KAJDACS, Y.
v. cs. és k. ezredorvos.

Electrotherapiai rendelő intézete
Budapest, Váci-körut 4. sz. 1. em.

A legelhanyagoltabb húgyvesztőfolyásokat, bujakóros sebekeket, syphilist, az önfertőztetés utóbajait

Elgyengült férfierőt

az orvosi világ által legújabbban olyannyira felkarolt és hatásában páratlan sikerü

Electro-Massage vagy Psychrophor

által, magömléseket, nőknél fehér-folyást befecskendezés nélkül, a legmakacsabb bőrbetegségeket, valamint ifjúkori bűnök következtében beállott ideg és ennek utókövetkezményeképp létrejött háterinebajokat gyógyít a legújabb gyógy-mód szerint alaposan és biztos, állandó sikerrel.

Rendel: délelőtt 9 órától 4 óráig: este 7—8 óráig. Nőknek ugy mint férfiaknak külön be és kijárat. Külön várótermek.

Levelekre díjtalanul azonnal válaszoltánk; esetleg gyógyszeréről is gondoskodva lesz.

1 koronától 10 koronáig
alkalmas és célszerű
ajándékok
uri-, női-dívat és fehéreneműekben
LUSTIG EDE
Kerepesi-ut 2. szám.
Minden cikk a szabott árral ellátva, kirakatban látható.

LINOLEUM egész helyiségek padlózására,
Linoleum-szőnyeg,
Linoleum-futó

Szőnyeg-raktár:
MILDNER H.
Budapest, IV., Váci-utca 3.

LINOLEUM

az egészségügyileg legjobbnak elismert, legolcsóbb és legtartósabb padlófedés, pormentes, neszfogó, ruganyos, hasadégmentes és tartósabb, mint bármely más padlózat.

Sneidig egyenruhákat
készít
BLUM SÁNDOR
Budapest,
Váci-utca 12. szám.

Utolsóelőtti hét!
Nagy Tárgy-SORSJÁTÉK
a budapesti poliklinikai egyesület (kórház) javára.
Főnyeremény
100,000 korona értéktárgy
5 nyeremény á 20.000 korona értéktárgy stb.
a melyek kívánatra 20% levonással készpénzben is kifizettetnek.
Kétségtől a legolcsóbb és legcélszerűbb

karácsonyi ajándék
nyerhető egy sorsjeggyel

1 koronáért.

Minden sorsjegy mind a hat huzáson utánfizetés nélkül játszik s így egyetlen egy sorsjeggyel 6 főnyereményt is meg lehet ütni.
Első huzás visszavonhatatlanul már 1900. jan. 4-én lesz.
Sorsjegyek kaphatók a nagy

JÓTÉKONYSÁGI SORSJÁTÉK
kezelőségénél, a Budapesti Poliklinikai Egyesület (kórház) javára, Budapest, Kossuth Lajos-utca 1., továbbá az összes bankok, váltóházak, postahivatalokban, a m. kir. államvasutak személypénztárainál és minden dohánytőzsdében.

Bámulatós, hogy mily csinos és szép játékszett lehet kapni darabját koronáért egy
FELDMANN ANTAL versenybazárában,

BUDAPEST, VII. kerület, Kerespesi-ut 50/d. szám, takarékpénztári épület.

1 pár fa ló szerszámozva	50 kr.	Konyha-felszerelés fából	50 kr.	1 doboz kö-épitőszekrény	50 kr.
Gyermek-hegedű valódi burral	50 kr.	Személyonut pléből, mozdónnyal	50 kr.	FIGYELEM! 30 centiméter nagyságu mozgókony francia baba se-	
Óriási tűzoltó-trombita sárgarézből	50 kr.	Teljes szobabutor fadobozban	50 kr.	lyem hajjal	50 kr.
Gyermek-zongora acélhanggal	50 kr.	Erős keményfa-ló kerekeken, csinosan festve	50 kr.	Nagy takaréktűzhely pléből, edényével együtt	50 kr.
Csontdomino, teljes játék	50 kr.	Óriási nagy fa-épitőszekrény	50 kr.	Lóverseny-játék olomlovakkal és használati utasítással	50 kr.
Elszakíthatlan képeskönyv versekkel	50 kr.	Gyermek-cifera valódi burral	50 kr.	1 doboz porcellán kávékészlet	50 kr.
Fröhel-forma kézimunka	50 kr.	Szoba-kuglizó keményfából	50 kr.	Erős fadobozban mindentféle házi vagy vadállatok és majorság	50 kr.

Figyelmeztetés! 2 frt 50 krajcáron aluli megrendelésnél kérem az összeget előre beküldeni és 6 krt a szállítólevélért hozzáadni, hogy az utánvételi portó megtakaríttassék, azon fölül utánvételt.

Francia baba mozgatható testrészekkel, selyem-hajjal

30 ctm.	38 ctm.	44 ctm.	56 ctm.	68 ctm.	80 ctm. nagyság
50 kr.	1.-frt	1.50 frt	2.-frt	2.75frt	4.-frt. 7.-frt.

DITMAR R.

lámpa-, ércmű- és villamos csillárgyár
 csász. és kir. udvari szállító.

Ajánlja dusan felszerelt raktárát
petroleum-lámpák
 és
villamos csillárok
 beszerzésére.

Vas villamos csillárok

szabadalm. 1898.
 50%-al olcsóbbak, mint bronzból.
FŐRAKTÁR:
 Budapesten, V., Fürdő- és Nádor-utca sarkán.
 Csillárok kívánatra rajz szerint is készíttetnek.

Ditmar-féle biztonságos szalon-petroleum, kőolaj- és petróleum-élethevel készült műanyagcsillárok bementve szállítottak hához.

Pécsi sajtolt szentet

10 kg. súlyú tégla alakban, a legjobb tüzelőanyag cserakályhák, központi fűtések és kis iparosok részére, fűtőképessége a legjobb porosz szénnél is nagyobb; a mellett sokkal olcsóbb, helyes súly beszállítása és a fogyasztás megszámlálás által könnyen ellenőrizhető, tiszta, por- és szagmentes, legolcsóbban szállít

az Első cs. kir. szab. Duna-Gőzhajózási Társaság.
 MEGRENDELHETŐ:
 a köszénbányák elárúsítási hivatalánál
 Budapest, V., Zrinyi-utca 5.
 Telefon szám 31-69. Telefon szám 31-69.

Polgár Sándor
 egyetem. gyakorlati orvos
 mű- és kórszerész
BUDAPEST,
 VII., Erzsébet-körút 50. sz.
 Ajánlja dusan felsze-
 ret raktárát sajtógyárt-
 manyu orvos- sebész
 és betegápolási tár-
 gyakban.
 Saját találmányu, m. k.
 szabadalmaz. Polgár-féle
sérvkötő,
 haskötő, gárcsér elleni
 gummiharisnya, orthopaed-
 iai készülékek, műbábká-
 kezek stb.
 Valódi francia különle-
 gességűek F. Bergerand
 fils párisi gyárából.
 Utasítás ellen védve 1902. sz. a. 1897. évi 12. sz. törvény-
 szerű leges és bérmentve

Titkos betegségek

gyógyítására a legjobban ajánlható számos
 éven át szerzett gazdag kórházi tapasztalat alapján.
Dr. FABINYI J.
 v. kórházi orvos, specialista
 gyógyít legrovidebb idő alatt biztos sikerrel férfiaknál
 és nőknél: húgyvesztést, hólyagbajokat, bula-
 kóros sebeket, syphilist, ennek következményeit,
 makacs borbajokat és az énfertőzésből támadó
 idegbetegségeket.
 Meglepő az eredmény férfiu gyengeségnél (impo-
 tentia) ugy fiatal, mint öregb egyéneknél.
 Biztos siker folytán a honorárium utólag is fizethető.
 Lovelére díjjal való; kívánatra gyógyszerék.
Lakás: Budapest, Erzsébet-körút 12. sz.,
 (Dohány-utca sarok, I. emelet).
 Bejárat a lépcsőnél. Külön váróteremek.
 Rendelés délelőtt 9-3-ig, este 6-8-ig.

A Richter-féle Horgony-Kőépitőszekrény

a gyermekek kedvence játéka és a legjobb, a mit nekik játék- és foglalkoztatási-szerű ajándékozhatunk.
 A Richter-féle Horgony-Kőépitő-szeker-
 nyek mindenkor kiegészítőszekrények
 által természetesen nagyobbitatók és
 azért kétszeresen értékesek. A Richter-
 féle Horgony-Kőépitőszekrények 0.75,
 1 1/2, 3, 3 1/2, 4 1/2, 6-10 kor. és azon
 felül árón a világon minden finomabb
 játékszerüzletben kaphatók; hanem a
 Horgony-gyárjégyre ügyelni kérünk és
 minden kőépitőszekrény „Horgony” nél-
 kül mint utánzat és nem valódi vissza-
 utasítandó.
 Uj! Richter-féle türelmi játékok:
 Sphinx, Manó, Villámhárító, Haragtörő
 stb. Ár: 70 fillér darabonként. Valódi
 csak a „Horgony” gyárjegygyel!
 A ki gyermekeket akar megajándé-
 kozni, hozassa meg magának azonnal az
 alatt jelgyeztet cégnél új, gazdagon illusz-
 trált árjegyzéket, melynek beküldése
 ingyen és bérmentve eszközölhető.

Richter F. Ad. és társa, Első osztr. magv. csász. és kir. szab. kőépitőszekrénygyár,
 Irada és raktár: I. Operng. 16. Bács (Wien) grár: XIII. (Hitzing),
 Budapest: Nürnberg, Ollan (Eckel), Kesterham, New-York, 215 Pearl-Street.

XXX. évfolyam. XXX. évfolyam.
Előfizetési felhívás.

„MERCUR”

hiteles sorsolási pénzügyi és közgazdasági szaklap
XXX-ik évfolyamára.

A „MERCUR” a legelterjedtebb, legmegbízhatóbb és legrégebb sorsolási
 szaklap. Közli a bel- és külföldi sorsjegyek, záloglevelek, részvények th. húzási
 jegyzékait a hátralékokkal együtt esakis hivatalos adatok alapján.
 A „MERCUR” kimerítően foglalkozik az érték- és a gabonátözsdevel.
 A legnevesebb közgazdasági írók cikkei által ismerteti meg olvasóit a közgazda-
 sági élet minden mozzanatával.
 Az év végével a Mercur előfizetési ingyen kapják a

„Mercur Évkönyvét,”

mely páratlan a maga nemében, minthogy abból megtudható, hogy bármely sor-
 solásnak alávetett értékpapír a kibocsátásának napjától egészen ez év végéig
 kisorsoltatott-e vagy sem.
 A „MERCUR” minden hó 2. és 16-án jelenik meg.

Előfizetési ára egész évre 2 forint.
 Előfizetéseket elfogad
 a „MERCUR” kiadóhivatala
 BUDAPEST, V., Dorottya-utca 12. sz.
Mutatványszámok ingyen.

Meghívó.

Az „Egyesült takaréki és hitelszövetkezet” igaz-
 gatószága 1900. évi január 6 án d. e. 11 órákor sajtó helyi-
 ségében (VII. Dohány-u. 54. sz. I. em.)

rendkívüli közgyűlést

tart, amelyre a t. e. szövetkezeti tagok tisztelettel meg-
 hivatnak.

- Napirend:**
1. Az alapszabályok 51. §-ának módosítása a választ-
 mány kibővítése iránt.
  2. §. Az igazgatóság, felügyelő-bizottság és választmány
 kibővítése.

Az igazgatóság.
 Jegyzet. Ezen rendkívüli közgyűlésen már csak azon szövetkezeti
 tagok jelenhetnek meg, akik legalább is egyelői tagsági díjukat fizet-
 ték és ezt meghívójuk által igazolják.
 (Utánnyomás nem díjazatik)

Chrysantéheme asszonyság.

Irta:
Pierre Loti.
 Francia eredetiből fordí-
 totta
UJ. LONYAY SÁNDORNE.
 Ára 1 frt 20 kr.
 Megrendelhető:
 a Budapesti Napl-
 kiadóhivatalában
József-körút 18.

Antiszeptikus s higienikus HOLGY-ÓVSZER.

Teljesen biztos hatással.
 Használathat kíméletes és nem kellene több semmi-
 féle gyöngédtelen és ártalmas gumi- és spongya-
 cikkek.
 Ára 1 dobozban, használati utasítással 1 frt
 50 kr. Postaútványon előleges 1 frt 75 kr.
 beküldése után bérmentve kapható a föl-
 találónál:
László József gyógyszerész
Maros-Ujvár (Erdély).
 Főraktár Budapest: TÖRÖK JÓZSEF gyógytára
 Király-utca és KERPEL LIPÓT gyógytára Lipót-körút 28.
!! Orvosilag igen ajánlva !!

